

հարթակ

2022 | ԴԵԿԵMBER | DECEMBER | DÉCEMBRE

horizon

METRAS
SHIPPING & FORWARDING INC.

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON

Tel.: 416-497-0377
Fax: 416-497-0783
info@metrasshipping.com
www.metrasshipping.com

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land International Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

Scan here to see
our weekly flyer!

Al Nejmah

FINE FOODS INC.

Supermarket | Restaurant
Bakery | Halal Butcher

3085 Hurontario St. | Unit 1-6 |
Mississauga | ON L5A 4E4

Phone: +1(289) 232 1200
WWW.ALNEJMAHFOODS.COM

ALNEJMAH

Crown Pastries

حلويات اللام

Fine Middle Eastern Pastries

NEW LOCATION
SCARBOROUGH

1279 Kennedy Rd,
Scarborough, ON M1P 2L4
(416) 615-7000

MISSISSAUGA

5083 Dixie Rd,
Mississauga, ON L4W 0E6
(905) 602-2018

SCARBOROUGH

2086 Lawrence Ave E,
Scarborough, ON M1R 2Z5
(647) 351-2015

OAKVILLE

407 Iroquois Shore Rd
Oakville, ON L6H 1M3
(905) 339-2021

ՄԵՐ ԽՈՍՔԸ

«Հորիզոն»ի 22-րդ թացառիկի կողքի լուսանկարը կը ներկայացնէ ԺԷ. Դարուն կառուցուած Արցախի Մարտակերտի շրջանի Երից Մանկանց վանքն ու արցախցի երեխաները: Պատերազմէն ետք կեանքը կը շարունակուի Արցախի մէջ:

Թացառիկի առաջնորդող յօդուածը քննարկման կ'ենթարկէ Արցախեան պատերազմէն ետք Հարաւային Կովկասի մէջ քաղաքական զարգացումները եւ Հայաստանի, Արցախի ու Հայութեան ղէմ ծառացած աշխարհաքաղաքական մարտահրաւերները:

Յատուկ Հարցագրոյցով անդրադարձ կը կատարուի Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութեան Գանատայի կառոյցի, Հայ Դատի յանձնախումբի, ՀՅԴ երիտասարդական եւ պատանեկան միութիւններու Համագանատական գործունէութեան մասին:

Հայաստան հաստատուած լիբանանահայ Հայ Հայրենաղարձներու մասին յօդուածը լուսարձակի տակ կ'առնէ Լիբանանի տնտեսական եւ քաղաքական տագնապներէն ետք Հայրենիք տեղափոխուած լիբանանահայերու փորձառութիւնը:

Թրքագէտ եւ քաղաքական փորձագէտ Վարուժան Գեղամեանի եւ պատմաբան Ռու-

բէն Սաֆրաստեանի հետ հարցագրոյցներով վերլուծման կ'ենթարկուին 2020 թուականի նոյեմբեր 9-ի անձնատուողական համաձայնագիրը եւ Թուրքիոյ ծաւալապաշտական քաղաքականութիւնը Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանին մէջ:

«Մեր օրակարգը» յօդուածը յստակ գիծերով բանաձեւումը կը կատարէ Սփիւռքի յառաջիկայ օրակարգին, Սփիւռքի ներուժի համախմբման ու կենսաւէտ օգտագործման:

Յեղասպանութենէն ետք Աքսորի ենթարկուած ու Արեւմտահայաստանէն տարագրուած ընտանիքի յուշագրութեան մասին գրախօսականը լոյս կը սփոէ Եղեռնէն ետք Արեւմտահայաստանի մնացորդացի ողիսականին մասին:

Անգլերէն բաժնով կը ներկայացուի Հայրենի բեմադրիչին կողմէ պատրաստուած «Հորիզոն» շաբաթաթերթի փաստավաերագրական ժամանականի մասին յօդուածն ու յոյն բժիշկին ճանապարհորդագրութիւնը Արեւմտահայաստան:

Նահեկան Հարցագրոյցով մը Փրանսերէնով կը ներկայացուի Ֆրանսահայ գաղութի Արֆորվիլի Հայ Համայնքի կազմակերպական կեանքը:

Բովանդակութիւն - Contents - Sommaire

**ՄԵԾԱՂԵՏԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ
ՎԵՐԱԴԱՐՁԼ ԵՒ ԵՒՐԱՍԻՈՅ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ
ԾԱՅՐԱՄԱՍԱԼ, Էջ 4
Խ. Տէր Ղուկասեան**

**Հարցագրոյց Գանատայի Կեղունական
կոմիտէի ներկայացուցիչ Մհեր Գարագաշեանի
հետ, Էջ 20**

**Լիբանանահայերու Նոր Ծիլերը
Հայաստանի մէջ, Էջ 26
Նայիրի Մկրտիչեան**

**«Այսպէս կոչուած՝ խաղաղութեան պայմանագիրը նոյեմբերի 9-ի կապիտուլիացիոն փաստաթղթի տրամաբանական շարունակութիւնն է». Թուրքագէտ, Էջ 32
Յասմիկ Բալէեան**

**Արցախեան Երրորդ պատերազմը եւ
Թուրքիան. Նոր մարտահրաւերներ՝ Հայաստանի եւ Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանին
մէջ, Էջ 38
Յասմիկ Պողոսեան**

**ՄԵՐ ՕՐԱԿԱՐԳԸ Սփիւռքի՝ թէ՞ Հայաշխարհի, Էջ 48
ԿՐԵԺ-ԱՐՄԷՆ**

**Ֆերման Թորոսյարի «Աքսոր» յուշագրութիւնը. Հայերէն թարգմանութիւնը Մարի Մերտիանեան-Եարալեանի, Էջ 52
Զարմիկ Պողիկեան**

**Կրծքագեղձի քաղցկեղի մասին, Էջ 60
Շաղիկ Գաբրիէլեան**

Documentary about Horizon Weekly newspaper makes its Canadian premiere, page 64

Noushig Ghazarian Nalpatian

Observations from My Quest for Authenticity, Truth and the Origins of the World, page 68

Dr. Anastasios Mavrakis

Une Maison de la culture au service d'Alfortville, page 76

Harout Mardirossian

Կողքի Լուսանկարը՝ Սեւակ Ասրեանի

Միա լըր կը հովանաւորէ Մելբուռնու «Գոյամարդ»ի Զայլը

Համահայկական գօրաշարժը պետութեան «անհետացման» վտանգի առկայութեան

ՄԵԾԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ ԵՒ ԵՒՐԱՍԻՈՅ ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԾԱՅՐԱՄԱՍԸ

«Սահման յղացքի սահմանէն անդին անցնիլ, այս է յանձնառութեան նոր ձեւը:»

(Պրինօ Լաթուր, Ո՞ւր Ե՞ս)

« Dépasser la limite de la notion de limite, c'est la nouvelle manière de s'émanciper. »
(Bruno Latour, Où suis-je ?)

Քսանմէկերորդ դարու երրորդ տասնամեակը պիտի յատկանչուի միջազգային բեմին վրայ մեծապետական հակամարտութեանց վերադարձով: «Վերարադձ»՝ որովհետեւ Պաղ Պատերազմի աւարտով նաեւ աւարտեցաւ ԱՄՆ - Խորհրդային Միութիւն երկբեւեռ հակամարտութիւնը, որմէ յետոյ առաջինի գերակայութեամբ միաբեւեռ աշխարհակարգին մէջ բազմաթիւ ու բազմատեսակ ճնշամաժերն ու ուղղագագական տագնապները, ընդհուպ մինչեւ պատերազմներ, հետոյ էին 19-րդ եւ 20-րդ դարերու բազմաթիւեռ եւ երկբեւեռ աշխարհակարգերու մեծապետական տրամաբանութեան յատուկ ուժական հաւասարակշուրմի հետամուտ տինամիքներէն: Միջազգային բեմին վրայ մեծապետական հակամարտութեան վերադարձի նախանշանները կային գեռեւս 2008-էն ի վեր: Նոյնիսկ աւելի առաջ՝ 2001-2011 տարիներուն, երբ «ԱՀարեկչութեան դէմ Պատերազմ»ի տասնամեակին, ուազմական բախումներով յղի տագնապներու խաղաղ կարգաւորման նախանձախնդրութիւնը տեղի տուաւ զինուրական միջամտութիւններու նախընտրութեան ի դէմս ԱՄՆ-ի շեշտուածօրէն միակողմանի վարքագծով: Սակայն, մեծապետական հակամարտութեան նորագոյն վերադարձի անկիւնադարձային իրողութիւնը եղաւ 24 Փետրուար 2022-ին Ռուսանիոյ դէմ Ռուսիոյ շնթայագերծած պատերազմը, որ մինչեւ նոյեմբերի աւարտ տակաւին կը շարունակուէր: Անկախանկէ, 2022-ի երկու այլ իրադարձութիւններ եւս կը յուշեն միջազգային լարուածութեան նոր հանգրուանի մը գալուստը. ԱՄՆ-ի եւ ՆԱԹՕ-ի ուազմավարութեանց մէջ Զինաստանի ընկալումը որպէս «Համակարգային մարտահրաւէր» Եւրո-Ատլանտեան ապահովութեան, եւ Զինաստանի Համայնավար Կուսակցութեան վերջին Ազգային Համաժողովի փաստաթուղթին մէջ միջազգային բեմին վրայ երկրի «խաղաղ վերելք»ի բանաձեւի բացակայութիւնը:

Մեծապետական հակամարտութիւններու սկիզբը ազգանշան է միջազգային համակարգի մէջ ուժերու հաւասարակշուրութեան նոր դասաւորման մը անհրաժշտութեան, որ եթէ իրականանայ ապա եւ նոր աշխարհակարգի մը մասին պիտի խօսիլ: Վեսթֆալիոյ Դաշնագիրը (1648), Վիեննայի Խորհրդաժողովը (1814-15), Եալթա (1945) եւ Խէյքիավիթ (1986) պատմութեան անցած են որպէս նոր աշխարհակարգերու ծնունդ տուած համաձայնութիւններ, որոնք բոլորն ալ, բացի վերջինէն, տեղի ունեցած են լայնամաշտապ պատերազմէ յետոյ: Նման համաձայնութիւն

սակայն կրնայ եւ տեղի չունենալ միաբեւեռ աշխարհակարգի անցումային այս հանգրուանի աւարտին: Ոչ ալ մեծապետական հակամարտութեանց սրումը անպայմանօրէն կրնայ յանգիլ ուժական նոր հաւասարակշուրութեան դասաւորումի, եթէ ստեղծուած լարուածութիւնը վերածի լայնամաշտապ բախումի՝ ի մասնաւորի կորիզային գէնքերու առկայութեան: Այս վերջինը ոռուս-ուքրանական պատերազմի ամեէնէն մեծ հարցականն է: Կամ գոնէ այդ կը թելագրէ Ռուսիոյ ղեկավար Վլատիմիր Փութինի պարբերաբար կատարած - քողարկուած եւ ոչայնքան - յայտարարութիւնները, որոնք կրնան եւ միտիլ «թաքթիքային» կոչուած կորիզային գէնքի օգտագործման թապուն կոսրել:

Այդուհանդերձ, ի՞նչ ալ ըլլայ ոռուս-ուքրանական պատերազմի արդիւնքը, ուժերու վերահաւասարակշուրմի գործընթացը տեղափոխուած է Ատլանտեանէն դէպի Հնդկա-Խաղաղական ովկիանոս, որ նոր աշխարհակարգի կիզակեդրոնին վերածուած է: Այս գործընթացի գլխաւոր դերակատարներն են ԱՄՆ ու Չինաստանը, երկու գերպետութիւններ որոնց տնտեսութիւնները եւ արտադրողական իմաստով, եւ ֆինանսներով իրարմէ փոխկախեալ են, եւ որոնք բարձր արհեստագիտութեան թէ արկերքի հետախուզման/արիապետութեան մարդերուն մէջ իրարու մրցակից են: Այլ խօսքով՝ ԱՄՆ-ի եւ Չինաստանի մէջ է, որ քսանմէկերորդ դարը եւ աշխարհի ու մարդկութեան ապագան կ'որոշուի:

Մեծապետական հակամարտութեան մէջ գլխաւոր դերակատարներու տնտեսագիտական նման փոխ-կախուածութիւն նախընթաց չունի: Այդ պատճառով ալ զգոյշ պէտք է ըլլալ նոր երկբեւումի թէ նոր Պաղ Պատերազմի պատկերաւորմներով յատկանշել ուժերու հաւասարակշուրմի այս տինամիքը: Առաւել, ի տարբերութիւն ԱՄՆ-Խորհրդային Միութիւն հակամարտութեան չորս տասնամեակին, տարածաշրջանային իմաստով մեծապետական հակամարտութեան ներկայ հանգրուանին, ուղղակի թէ անուղղակիօրէն դերակատար են Ռուսիան, Հնդկաստանը, Թուրքիան, Եւրոպական Միութիւնը, նշելու համար միայն պետական եւ միջապետական միաւորները որոնք հողատական դարգացման թէ բարձր արհեստագիտութիւններու տիրապետման իմաստով ունին առանձին կշիռ եւ ձգտումներ: Նաեւ՝ մեծապետական հակամարտութեան վերադարձը կու գայ համամարդկային

Մշտ էք կը հովանաւորեն ԱՌ. և ԱՌ. Կահէ եւ Կնքուանիք Արքունական

BARRY

KAREN

ALEX

GARO

KAZANDJIAN

METTRE NOS CLIENTS EN PREMIER
NOUS CLASSE AUSSI PARMI LES PREMIERS

EXPERTISE

EXPÉRIENCE

EXCELLENCE

RÉSULTATS

514 333-3000

AGENCE IMMOBILIÈRE RE/MAX 3000 | FRANCHISÉ INDÉPENDANT ET AUTONOME DE RE/MAX QUÉBEC

Նորագոյն մարտահրաւէրներու սրումի ժամանակաշրջանի մը. կլիմայական փոփոխութիւն, թուայնացում, հարստութեան վերաբաշխումի պատմականօրէն աննախընթաց անհաւասարութիւն, նոր համավարակներու սիսկ եւ տնտեսա-ֆինանսական ճգնաժամերու յաճախակիութիւն:

Պատմական իւրաքանչիւր ժամանակահամատուած ծնունդ կու տեսական եւ վերլուծաբանական յատուկ խօսոյթի, յղացքներու բանաձեւումի եւ բառապաշարի: Տասնիներորդ դարու երկրորդ կէսէն արդէն, երբ գաղութատիրական մրցավազքը սկսաւ յատկանշել այն ժամանակ համաշխարհային բեմահարթակի վրայ ամբողջական տիրապետութիւն հաստատած եւրոպական կայսրապետութիւններու ռազմաքաղաքականութիւնը, աշխարհաքաղաքական մտածութիւնը, եւ անոր հետ եւրասիական ցամաքամասի հետ առընչուած հանրածանօթ տեսութիւնը, վերածուեցան միջազգային քաղաքականութեան գործընթացները պատմականօրէն բացատրող ամենաառարկայական, կամ «գիտական», միջոցին: Մեծապետական հակամարտութեան համար աշխարհաքաղաքական մտածողութեան տրամաբանութիւնը կը ծառայէր նաեւ որպէս ռազմավարական ծրագրումներու ուղեցոյց: Երկրորդ Համաշխարհային Պատերազմէն ետք, եւ քանի որ նացի Գերմանիոյ ծաւալապաշտութիւնը բացարձակ ուղեցոյցի վերածած էր աշխարհաքաղաքական մտածողութիւնը, տեսութիւնը վարկաբեկուցաւ: Գաղափարախօսական աշխարհայնացքներու եւ արթհամակարգերու բախումն էր, որ ամէնէն աւելի յատկանշեց Պաղ Պատերազմի երկրեւեռ աշխարհակարգի ընկալման, վերլուծումի եւ բացատրութեան խօսոյթը: Պաղ Պատերազմէն յետոյ «համաշխարհայնացում»ը վերածուեցաւ միաբեւեռ աշխարհակարգի գրեթէ հոմանիշ յղացքին:

Միաբեւեռ աշխարհակարգը, եւ անոր համահունչ համաշխարհայնացման յղացքը թէեւ ոչ գործընթացը ինքնին, ներկայիս իր մայրամուտը կ'ապրի, եւ ուժերու

հաւասարակշութեան ծանրութեան կեդրոնի տեղափոխումը դէպի Հնդա-Խաղաղական ովկիանոս շատ ակնբախօրէն աշխարհաքաղական տեղաշարժ մըն է: Յաջորդ տասնամեակներուն պիտի ակնկալել նոր խօսոյթի մը ծնունդն ու զարգացումը, յղացքներու այլ բանաձեւում եւ... չինական նշանագրերով բառապաշար, որոնցմով պիտի ընկալուի ու բացատրուի նոր աշխարհակարգի ենթադրած միջազգային տինամիքը: Այդ գործընթացին մէջ, պատասխաններու վնասուուքի կարգով թէ ուզգաքաղական ծրագրումներու նախանձախնդրութեամբ, կենսական հարցումներ իրենք իրենց կը պարտադրեն արդէն: Այդ հարցումներուն ամէնէն հրատապն ու անմիջականը ուռւու-ու-ու-քրանական պատերազմէն յետոյ եւրասիական տարածաշրջանի ճակատագիրն է, եւ այդ ծիրին մէջ՝ անոր կովկասեան ծայրամասի թատերաբեմին վրայ ուժական գործընթացներու արդիւնքը ուր եւ, պարզ եւ մէկին, խաղի մէջ է հայկական պետութեան «անհետացումը»:

Յղացքը զգայնացունց տրամադրուածութեամբ չէ, որ կը գործածուի:

«Հայաստանը կընա՞յ անհետանալ» խորագրով մասնագէտներու խորհրդաժողով մը տեղի ունեցաւ անցեալ 22 Սեպտեմբերին Լիոնի մէջ: Թուականը թերեւս զուգագիպութիւն էր անկախութեան 31-ամեակին հետ, բայց նման խորագիր առաջին անգամն էր, որ կը գործածուէր հայկական անկախ պետութեան անմիջական ճակատագիրը քննարկումի դնելու կոչուած մասնագիտական հանդիպումի մը: Եւ երբ խորհրդաժողովի մասնակիցներու զրոյցը համակարգող Տիգրան Եկանեան անոր ծանուցման որմազգը Յուլիս 23-ին դրաւ Դիմատեարի իր էջին վրայ, «անհետացում» յղացքը անտարբեր չգեց շատերը, առիթ տուաւ նկատողութիւններու եւ կարծիքի փոխանակման ամբողջ շարքի մը. «նման խորագիր ցաւ կը պատճառէ...»/ «երբէք»/ «իսկապէս անհրաժեշտ է նման զգայնացունց

Միա լը կը հովանաւորեն Շամք եւ Զաւըն Կյունթեան

Մեր ճաշարանին ներս կը սպասարկուին
միջին արեւելեան զանազան
ճաշատեսակներ, օրինակ՝ մէնէիշ,
պանիրով պէօրէկ, հալու և կովու միտով
շառլմա, հալու և կովու միտով խորոված,
մսաշոթ, չի քօֆթէ, լման հալու խորոված,
սուձուին և այլ տեսակի աղանդերներ:

ՀԱՍՑԵ՝
1848 Lawrence Avenue East
Scarborough, Ontario M1R 2Y4

ՀԵՌԱՋԱՅՆ՝
(416) 750-7404 կամ (416) 750-7400

NEW
LOCATION
NOW
OPEN

Մեր յաճախորդներուն կը յայտնենք, որ մեր նոր մասնաճիւղը կրնաք այցելել հետեւեալ հասցեով՝

Ghadir Meat & Restaurant
769 Southdale Road East
London, Ontario N6E 3B9

Tel: 519-668-1800
519-204-2525

Electric innovation.

2022 Audi Q4 e-tron

Starting at \$59,950 MSRP.

The model shown is for illustration purposes only.

>> Bedik Charchafian

>> Vahan Vartanian

General Manager
bcharchafian@gabriel.ca

Certified Vehicles Sales Manager
vahan.vartanian@audiwestisland.ca

Audi
West-Island

4550, boul. Saint-Jean
D.D.O., QC H9H 2A6
514 426-7777
audiwestisland.com

We go out of our way for you!

2021 Audi Canada, Inc. *Model shown with features that may not be available on Canadian models. Contact Audi West-Island for complete details.

խորագիր ուշադրութիւն հրաւիրելու համար»/ «նուազող ժողովագրութեամբ, առանց բանակի, առանց դիւտանագիտութեան եւ Սփիւրքի հետ առանց տեսականի՝ ախտածնաչումը լաւտեսութեան չի հրաւիրեր»/ «անհետանալ նախ որպէս գերիշխան պետութիւն ապա որպէս հողատարածքային պետութիւն»/ «իսկ որպէս ա՞զգ կամ ժողովուրդ»/ «որպէս պետութիւն»/ «եթէ խորհրդային ժամանակաշրջանին դիմացաւ եւ չանհետացաւ կը կարծեմ որ հաւանականութիւնը իսկապէս քիչ է»/ «Հայաստանի լինելութիւնը շատ պայմանաւորուած է, բայց ճիշդ հարցումներ բանաձեւելով թերեւս ապագան տարբեր ըլլայ»...

Վերոնշեալ խորհրդագոլովի անմիջական նախօրեակին, Սեպտեմբեր 13-ին, ատրպէյճանական ուժերը լայնածաւալ յարձակումի անցան եւ նոր յառաջխաղաք արձանագրեցին Հայաստանի Հանրապետութեան սահմաններէն ներս: Այդ իրադարձութեան լոյսին տակ, «անհետացում» յղացքը նոր հնչեղութիւն ստացաւ, նուազ զգայնացունց բայց ահազանգային կերպով մտահոգիչ դարձաւ: Քառասունչորսօրեայ Պատերազմի աւարտէն անմիջապէս ետք ընդդիմութիւնը արդէն զգուշացնելու սկսած էր պետութեան կործանման մասին: Իշխանութեան վրայ գտնուող ուժը, պարտութեան գլխաւոր «պատասխանատուն բայց ոչ մեղաւորը» ինչպէս, յիշեցնենք, վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան իրեն յատուկ սովիսատութեամբ բանաձեւեց հարցազրոյցի մը ընթացքին, հասկցնելով, որ կը մերժէր հրաժարական տալ, բացառեց նման հեռանկար: Ապրիլ 2018-էն ի վեր երկրի ճակատագրին մասին որոշումները կերպուացած քաղաքական ուժն ու անոր զեկավար նեղ շրջանակը, զեկավարը դէմքը ինքնին, առաջնահերթային համարեց իշխանութեան վրայ մնալը, իսկ պետութեան կործանման առաջը առնելու համար սեղանի վրայ դրաւ «տարածաշրջանակին խաղաղութեան դարաշրջան»ի համար աշխատելու իր համոզումը: Այս բոլորը ծանօթ յանկերգ է, բազմիցս լիշուած անցնող երկու տարիներուն: Սակայն անհրաժեշտ է վերադառնալ անոնց, կրկին յիշեցնել որդեգրուած քաղաքական ընթացքի ոտարոպիկութիւնը, որովհետև ի դէմս ատրպէյճանական ուազմական յառաջխաղաքով ստեղծուած իրավիճակին, խաղաղութեան ոչ մէկ յառաջընթաց տեսանելի է, բայց կառավարութեան, նոյնինքն Վարչապետին թէ Ազգային ժողովի մէջ մեծամասնական ուժի ներկայացուցիչներու կողմէ վերացական, յաճախ իրարու հակասող եւ շփոթ առաջացնող յայտարարութիւններէն:

Պատերազմի աւարտի օրէն ճիշդ երկու տարի անց, գրաւեալ Շուշիի մէջ Ալիեւի կողմէ հնչեցուցած նորագոյն սպառնալիքներուն դէմ յանդիման, իշխանութիւնները կարծես սկսան անդրադառնալ առնոնց լրջութեան: Վարչապետ Փաշինեան Ալիեւի սպառնալիքները որակեց Սրսիանի, Գորիսի, Կապանի եւ այլ հայկական տարածքներու հայ բնակչութիւնը «ահաբեկելու կոչուած արարք»: Իշխանութիւնը, հրապարակաւ, եւ ի լուր նախ եւ առաջ հայ հանրային կարծիքին, վստահեցուց որ յանձնառու կը մնայ Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքային ամբողջականութեան վրայ ազգային-պետական գերիշխանութեան պահպանումին: Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքային ամբողջականութիւնը՝ այսինքն 28.900 քառակուսի քիլոմետր հողատարածք, որուն սահմանագծային քարտէսը, սպասելով Ատրպէյճանի հետ «գեմար-

կացիա»ի եւ «գելիմիդացիա»ի գործընթացներու արդիւնքին, այնպէս ալ կը մնայ անորոշ: Յստակ է միայն, որ Հայաստանի Հանրապետութեան տարածքային գերիշխանութեան պահպանման այս իշխանութիւններուն յանձնառութիւնը կը բացախի մասին որեւէ նշում, թէ-կուզ եւ անոր ապահովութեան երաշխաւորի գերով միայն:

Պետութեան «կործանում» եւ «անհետացում» համացւնչ յղացքներ կը թուին եւ թերեւս իրենց ենթադրած արդիւնքը այնքան ալ տարբեր չըլլայ հասարակաց հասկացողութեան համար: Այդուհանդերձ, կարեւոր է անոնց տարբերումը: Ընդ որում, «կործանում»ը կրնայ յուշել միջազգային յարաբերութիւններու մէջ հանրածանօթ «ձախողած պետութիւնն»ը, որուն մասին ահանգին ուսումնասիրութեան կարծանացած յղացք է: Անոնց տարբերման ընդհանուր հիմնաւորումը հետեւեալն է. Պաղ Պատերազմի աւարտին, միջազգային համակարգի անցումը երկբեւեռ աշխարհակարգ զուգորդուեցաւ համակարգին մէջ գերիշխան պետութիւններու թիւի յաւելումով: Գերիշխան պետական միաւորումներու բազմացումը, որ միաժամանակ միջակետական յարաբերութիւններու օրակարգը կը բարգացնէ, գէթ անուղղակիորէն առընչակից է նաեւ մեծապետական հակամարտութեան վերադարձը, եւ մինչ ուժերու նոր հաւասարակշռութեան պաշտօնական թէ լոելեան համաձայնութեամբ մը նոր աշխարհակարգի հաստատագրում, պէտք է նախատեսել հողատարածքային պետական միաւորներու «անհետացման» գործընթաց: Այսինքն, երկիրներ որոնց պետութիւնը, թէկուզ եւ ոչ «ձախողած», պարզապէս անկարող է նախաձեռնողական դերակատարութիւն ստանձնել միջակետական գործընթացներու մէջ, նոյնիսկ այն պարագաներուն ուր սեփական երկրի եւ ժողովորդի լինելութեան ճակատագիրը խնդրոյ առարկայ է:

Այդ կացութեան մէջ յայտնուած է Հայաստանի Հանրապետութիւնը, կամ առնուազն այդ կը կը թելադրեն 2022-ի գործընթացներն ու անոնց վերլուծումը մասնագէտներու կողմէ: Եւ այս՝ երկու հիմնական գործնի հետեւանքով.

(ա) ոռու-ուղբանական պատերազմի անդրադարձը եւրասիոյ նախկին խորհրդային տարածաշրջանի եւ յատկապէս անոր Կովկասեան ծայրամասին վրայ, եւ

(բ) Քառասունչորսօրեայ Պատերազմի պարտութեանէն յետոյ Հայաստանի իշխանութիւններու կողմէ որդեգրուած քաղաքական ուղեգիծն ու անոր հետեւանքները ներքաղաքական, համահայկական եւ արտաքին-դիլանագիտական ուլորտներուն մէջ:

Առաջին գործոնը արտաքին է եւ գերակշռող պատճառ է, բայց նաեւ ախտանշան՝ պետութեան «անհետացման»: Այս սակայն չի նշանակեր, որ անկարելի էր/է պետութեան «անհետացման» գործընթացի մեջմացումը, եւ, ինչու չէ, կասեցումը: Բայց այդ մէկը կարելի էր/է միայն եթէ երկրորդ, ներքաղաքային, գործոնը փոփոխութեան ենթարկուէր/ենթարկուէ: Այլապէս, անհրաժեշտ է ի մտի ունենալ համահայկական գորաշարժի վերակազմակերպումին մասին մտածելու անհրաժեշտութիւնը պետութեան «անհետացման» պայմաններուն մէջ:

Ակսինք արտաքին գործոն:

Միա լը կը հովանաւորեն Ա. և Ա. Մուրայ թէք եւ նորա կէօնքեան

Թէ ճիշդ ի՞նչ ուազմավարական տրամաբառնութեամբ, ի՞նչ հաշուարկներով եւ ի՞նչ ինքնավստահութեամբ Փութին 24 Փետրուար 2022-ին նախաձեռնեց Ուքրանիոյ վրայ ընդհանուր յարձակումի անցնելու՝ դեռ երկար ժամանակ պիտի մնայ բանավէծի առարկայ: Դժուար է նաեւ ընդհանուր յարձակման տրամաբառնութիւնը ընկալել որպէս պետակա՞ն թէ ամբողջատիրական համակարգի մը իշխանութիւնը կեղրոնացուցած ղեկավարի մը որոշում: Այսինքն՝ Ռուսիոյ թէ Փութինի պատերազմ: Մասնագէտ մը հրապարակային դասախոսութեան մը դիտել կու տար, որ նախկին Խորհրդային Միութեան թէ անոր ժառանգ Ռուսական Դաշնութեան մէջ իշխանութիւնը միշտ ալ կեղրոնացած եղած է, բայց ո՛չ 1979-ին Աֆղանիստան միջամտութիւնը, ո՛չ ալ Չեչնիոյ պատերազմը կոչուած են Պրեմերայի թէ Ելցինի անունով:

Ամէն պարագայի, թէկուզ եւ ընդունինք Մոսկուայի թէ այլ վերլուծողներու առաջ քաշած ուազմավարական բացատրութիւնը, որուն համաձայն առկայ էր դեռևս կորպաչովի ժամանակ Գերմանիաներու վերամիացման հարցով տեղի ունեցող ԱՄՆ-Ռուսաստան երկկողմանի խօսակցութեանց ժամանակ ՆԱԹՕ-ի ընդլայնումը բացառելու Ռւաշինկլերնեան խոստում մը, որ յետոյ դրուեցաւ: Ընդունինք նաեւ, որ Ուքրանիա այն «կարմիր գիծ»ն էր, որ Ռուսիոյ մեծապետականութեան վերականգնումով մտահոգ, այդ ուղղութեամբ սկզբնական յաջողութիւններ արձանագրած, եւ Արեւմուտքէն (ԱՄՆ եւ Եւրոպայի իր դաշնակիցներ) խիստ բարկացած Փութին մը պիտի չժոյլատրէր: Ատով հանդերձ, Ուքրանիոյ վրայ ուուսական ընդհանուր յարձակումը արդարացնող ոչ մէկ հիմնաւորում, որ Մոսկուա, եւ անձամբ Փութին, առաջ քաշեցին կրնայ որեւէ ձեւով համոզիչ ըլլալ որպէս ենթադրաբար անմիջական սպառնալիքի մը չէզոքացման համար կանխազգուշական պատերազմի ուազմավարական տրամաբառնութիւն: Ճիշդ է, կայ 2003-ի իրաքի մէջ ԱՄՆ-ի գինուրական միջամտութեան նախլնթացը: Բայց թերեւս այդ մէկը շատ պատճառներով զգուշութեան հրաւեր ըլլար Փութինի համար: Ի մասնաւորի՝ պատերազմի աւարտի այլընտրանքներ, կամ ելքի Ռազմավարութիւն մը (Exit Strategy) ունենալ, բան մը, որ Ռւաշինկլերնի ուազմագէտները շատ ուսումնասիրած էին Վիեթնամէն իրենց հեռացումէն ետք: Մոսկուայի համար նաեւ կարեւոր էր ի մտի ունենալ, որ թէկուզ եւ ԱՄՆ-ը իրաքի պարագային չունէր Ելքի Ռազմավարութիւն, այդուհանդերձ միաբեւու աշխարհի մէջ տիրապետող գերհզօր ուժին կողմէ ուազմական նման արկածախնդրութեան տնտեսական թէ քաղաքական գինը յարաբերաբար տանելի կրնայ ըլլալ, ինչպէս Աֆղանիստանի թէ իրաքի մէջ ԱՄՆ-ի գինուրական երկարամեայ ներկայութիւնը ցոյց տուաւ: Ճիշդ չէ նոյնը ենթադրել Ռուսիոյ եւ իր տնտեսութեան պարագային:

Աւելի կարեւոր՝ Փութին ձախողեցաւ իր հաշուարկումներուն մէջ: Այն ինչ որ հաւանաբար ծրագրած էր որպէս կարծ եւ Քիեւի անկումով շատ արագ իր աւարտին հասնող պատերազմական գործողութիւն, ընդհանուր յարձակումէն երկու ամիս անց արդէն երկար պատերազմի մը վերածուած ըլլալու ամէն նախանշանները ցոյց կու տար: Վեց ամիս ետք, ուազմական գործողութիւններու ուղղութիւնը փոխուեցաւ. ուուսական ուժերու հետեւողական

պարտութիւնները, նահանջը գրաւուած քաղաքներէն եւ պատերազմի դաշտին վրայ մարդումի թէ ուազմաթեքնիքայի հետպհետէ սրող բացթողումները, Ուքրանիոյ մատակարարութեան գերայալայութիւնը, ազդանշանը կու տան ուքրանական յառաջնորդ մէջ իշխանութիւնը միշտ պիտի չըլլայ, մը արագարձը նույնիոյ «արիւնականութիւնը» պիտի շարունակուի, ինչպէս եղած էր Ռուսական ուազմավարութիւնը Աֆղանիստանի մէջ:

Զուտ ուազմավարական հաշուարկումի ձախողութեան վրայ պիտի աւելցնել ուազմաքաղաքական իր նախորդ յաջողութիւններու ներշնչած ինքնավստահութեան գերգնահատումը: Հակառակ իր ծանրը գինին մէջ, Զեխնիան սկիզբ տուած Փութինի ղեկավարութեամբ Ռուսիոյ վերագարձին քաղաքային քաղաքարական բենականութեամբ ներշնչած էր արագարձը գերազանց առաջնորդ մէջ ԱՄՆ-ի գինուրական միջամտութեան նախլնթացը: Բայց թերեւս այդ մէկը շատ պատճառներով զգուշութեան հրաւեր ըլլար Փութինի համար: Ի մասնաւորի՝ պատերազմի աւարտի այլընտրանքներ, կամ ելքի Ռազմավարութիւն մը (Exit Strategy) ունենալ, բան մը, որ Ռւաշինկլերնի ուազմագէտները շատ ուսումնասիրած էին Վիեթնամէն իրենց հեռացումէն ետք: Մոսկուայի համար նաեւ կարեւոր էր ի մտի ունենալ, որ թէկուզ եւ ԱՄՆ-ը իրաքի պարագային չունէր Ելքի Ռազմավարութիւն, այդուհանդերձ միաբեւու աշխարհի մէջ տիրապետող գերհզօր ուժին կողմէ ուազմական նման արկածախնդրութեան տնտեսական թէ քաղաքական գինը յարաբերաբար տանելի կրնայ ըլլալ, ինչպէս Աֆղանիստանի թէ իրաքի մէջ ԱՄՆ-ի գինուրական երկարամեայ ներկայութիւնը ցոյց կու տուաւ: Ճիշդ չէ նոյնը ենթադրել Ռուսիոյ եւ իր տնտեսութեան պարագային:

Ինչ ալ ըլլայ պատերազմի աւարտը, Ռուսիա աւելի տկարացած դուրս պիտի գայ անկէ: Ոչ միայն, եւ ոչ մասնաւորաբար, զինուորական իմաստով: Միջազգային վստահելի գործընկերութեան վարքը պիտի իյնայ, ինչ որ եւ տնտեսագինանսական, եւ քաղաքադիւնագիտական իմաստով իր ժիւտական հետեւանքները պիտի ունենայ միջազգային բենի վրայ: Ոչ իսկ յետ-Փութինեան Ռուսիան պիտի ունենայ այն վստահութիւնն ու համագործակցութեան առաջնահերթութիւնը որ յետ Խորհրդային Ելցինեան Ռուսիան վայելեց 1990-ականներուն: Ամէնէն կարեւորը՝ աշխարհաքաղաքական շրջադարձը դէպի Հնդկա-Խաղաղական, Եւրասիոյ նախկին Խորհրդային տարածաշրջանի ծայրամասերը պիտի վերածէ մեծապետական ազգեցութեանց գոտիներու հաստատման եւ ընդլայնման ի խնդիր մրցակցութեան ու պայքարի գաշտերու: Այսինքն՝ Ռուսիա գուուարութիւնը պիտի ունենայ կայունացնելու այն ինչ իր արտաքին ապահովական տեսադաշտին մէջ ընկալուած եւ բանաձեւուած է որպէս «Մօտիկ Հարեւանութիւն»: Խօսքը կը վերաբերի առանց Պալթեան երկիրներուն եւ արդէն առանց Ուքրանիոյ Եւրոպական ցամաքամասի նախկին Խորհրդային հանրապետութիւններուն, Կեղունական Ասիոյ եւ Կովկասին, ուր եւ գեռեւս 2015-2016 թուականներուն ընթացք առած եւ արդէն

Միա լոյ կը հովանաւորեն ԱՌ. և ԱՌ. Միրզո և Միլի Մարգարեան

HOME RENOVATION AND CONSTRUCTION SERVICE

Renovation Service

Create open-plan space

Kitchen Renovation

Home extension

Indoor outdoor flow

Bathroom Renovation

Need a Home renovation Professionals?
Call CKabawat Contracting

437-213-2999

Ckabawat
CONTRACTING

հաստատագրուած է ոռւս-թրքական յարաբերութիւններու ուզմավարական նոր հայեցակարգ մը: Այս վերջինն է Հայաստանի պետութեան յոռեղոյն պարագային կործանման, կանխատեսելիօրէն «անհետացման» եւ լաւատեսօրէն կանխարգիլման գլխաւոր գործոնը: Անոր ծնունդը, տրամաբանութիւնը եւ մասշտապը ներկայիս վերլուծումի ամէնէն հրատապ հարցն է: Անոր զարգացումը մեծապէս կը պայմանաւորէ հայկական պետութեան անմիջական ճակատագիրը: Այդ գործոնի նկատառումով է, որ Երեւանի մէջ պիտի առնուին ամէնէն բախտորոշ որոշումները: Ռուս-թրքական մերձեցումը ունի իր պատմական նախընթացը: Հոկտեմբեր 19-21, 2021-ին Երեւանի մէջ կայացած «Հայաստանը եւ տարածաշրջանը. դասեր, արժեւորումներ, հեռանկարներ» գիտաժողովը լուսաբակի տակ առած էր մէկ դար առաջ Կովկասի մէջ ուժերու հաւասարակշռութեան հետամուտ Մոսկովայի եւ Կարսի պայմանագրերով պոլշելի-քեմալական ուզմավարական մերձեցումը, որուն ծանր գինը վճառեց Հայաստան: Պատմութեան դասերը անկարելի է անտեսել, սակայն սիալ է անոր կրկնութիւնը ընկալել որպէս ճակատագրապաշտութիւն: Պոլշելի-քեմալական դաշնակը Երկու նորաստեղծ պետութիւններու կայացման եւ միջազգային ճանաչման հետամուտ նախաձեռնութիւն մըն էր ընդդէմ Համաշխարհային Առաջին Պատերազմի Դաշնակիցներուն, այսինքն՝ Եւրոպայի գաղութաշէր մեծ պետութիւններու, Փոքր Ասիոյ եւ Կովկասի մէջ ազգեցութեան հաստատման: Ռուս-թրքական ներկայ մերձեցումը միջազգային բեմին վրայ մեծապետական դիրքաւորման հետամուտ երկու տարածաշրջանային ուժերու ուզմավարական նախաձեռնութիւն մըն է, ուր Կովկասի մէջ ազգեցութեան գոտիներու յստակ սահմանագծումը արդէն խախուած է ի խնդիր համագործակցութեան եւ մրցակցութեան: Տարածաշրջանին մէջ Արեւմտեան ներկայութեան տկարացումը, ընդհուպ մինչեւ վերացումը, կը մնայ հիմնական դրդապատճառ, եւ այդ իմաստով կը յիշեցնէ 1921-ը: Սակայն, ի տարբերութիւն դար մը առաջ աշխարհաքաղական կացութեան, Թուրքիա վերահաստատած է իր նէօ-Օսմանեան թէ փանթրքական ծաւալապաշտական ախորժակները, իսկ Ռուսիա կը ձգտի վերստեղծել Եւրասիոյ նախկին խորհրդային տարածաշրջանի վրայ իր ամբողջական վերահսկողութիւնը, եւ այդ մեկնակէտէն ինքնահաստատուիլ, որպէս գերհօր ուժ, դեռեւ 1990-ականներէն նպատակի վերածած բազմաբեկո աշխարհակարգի մը մէջ:

Ճեֆֆրի Մանքոփֆ չի վարանիր հաստատելու, որ Եւրասիոյ տարածքին կայսրութիւններու ժառանգ ձգած աշխարհնկալումներն են, որ քսանմէկերորդ գարուն միջազգային ապահովութեան ոլորտը կը սահմանեն (Jeffrey Mankoff, Empires of Eurasia. How Imperial Legacies Shape International Security. New Haven, CT: Yale University Press, 2022): Փանթրքականութիւնն ու Եւրասիոյ վրայ ոռւսական վերահսկողութիւնը իրենց էութեամբ իսկ իրարու հակասական կը թուին: Կամ աւանդաբար այդպէս կ'ընկալուի: Կամ ալ կարելի է ենթադրել, որ թէկուզ եւ ոռւս-թրքական մերձեցում տեղի ունենայ, ի մտի ունենալով երկու ծրագրերու պատմական անհամատեղելիութիւնը, այդ մէկը չի կրնար երկար տեւել: Ամբողջ խնդիրը, սակայն, կը կայանայ այդ «երկար»ի սահմանման մէջ: Ի մասնաւորի, երբ երկու կողմերու համագործակցելու եւ մրցակցելու ոչ թէ

հակամարտութեան մէջ մտնելու փոխադարձ շահերու «ժամանակաւորութիւնը» կը թուի ոչ այնքան սահմանափակ: Յովհաննէս Կէօքճեանի ուսումնասիրութիւնը Սուրիոյ պատերազմին ռուսական զինուրական միջամտութեան մասին (Ohanes Guekjian, The Russian Military Intervention in Syria. Montreal, Canada: McGill-Queen's University Press, 2022) Սեպտեմբեր 2015-էն սկսեալ ի փրկութիւն Պաշար ալ-Ասատի վարչակարգին, յստակ գաղափար մը կու տայ թէ ինչպէս այդ տագնապին մէջ է, որ յաջորդակցութիւն/մրցակցութիւն ուզմավարական մերձեցման ձեւաչափը: Երկու երկիրներու զինուրական միջամտութիւնը հակամարտութեան տարբեր կողմերու զօրակցութեան ի խնդիր էր: Նորութիւն չէ սակայ միջազգային յարաբերութիւններուն մէջ, սակայն Սուրիոյ պատերազմին ռուս-թրքական միջամտութիւնը հեռու է երրորդ կողմերու միջոցաւ հակամարտ կողմերու բախումի այն ձեւաչափէն, որ ծանօթ է որպէս «փրոքսի» պատերազմ (proxy war): Եւ Թուրքիան, Եւ Ռուսիան գիտէին որ սիսկը մեծ է թէկուզ եւ արկածով իրարու հետ ուղղակի բախումի, ինչ որ եւ պատահեցաւ: Այդ մէկը սակայն արգելք չի անդիսացաւ, որ երկու երկիրները, իրանի հետ համագործակցաբար, Արեւմուտքի մասնակցութեան բացառումով Սուրիոյ տագնապի լուծումի նախաձեռնութեամբ առաջ գային: Նախաձեռնութիւնը շօշափելի արգիւնքի չի անսաւ, սակայն սուրբական փորձադաշտը ռուս-թրքական համագործակցութիւն/մրցակցութիւն ուզմավարական յարաբերութիւններու ձեւաչափը ամրագրեց:

Այդ մէկը չէր կրնար իր անդրադարձ չունենալ հայ-ռուսական ուզմավարական յարաբերութիւններուն վրայ: Զուգագիպութիւն թէ ոչ, այսպէս կոչուած Լավրովի Ծրագիրը այդ նոյն տարիներուն է, որ սեղանի վրայ դրուեցաւ, թէեւ այդ մասին հանրային կարծիքը իմացաւ շատ աւելի ուշ եւ երբեք ամբողջականօրէն: Կովկասի մէջ իր միակ գաշնակից Հայաստանի հետ Մոսկովայի յարաբերութիւններու փոփոխութիւնը առաջին անգամ տեսնուեցաւ 2016-ի Քառօրեայ Պատերազմին, երբ այդ օրերուն Ռուսիոյ վարչապետ Տմիթիրի Մետվետել շնականաբար յայտարարեց, որ իր երկիրը պիտի շարունակէ զէնք վաճառել Ատրպէյճանին: Այդ ժամանակ արդէն Մոսկովա սկսած էր Ատրպէյճանը իրեն մօտեցնելու իր ճիգին, որուն համար Ատրպէյճանի գլխաւոր գաշնակից Թուրքիոյ դարպասումը գրեթէ անխուսափելի էր: Քառօրեայ Պատերազմին Ռուսիոյ վարչագիրը կարեւագիր է ի մտի ունենալ, որովհետեւ այն կը բացայացաւ, թէ որքան ալ որ Հայաստանի մէջ Ապրիլ 2018-ի իշխանափոխութենէն ետք երեւան-Մոսկովա յարաբերութիւնները խանգարուած են օրին նոր իշխանութիւններու ապիկարութեան, բայց նաեւ որոշ զեկափար դէմքերու բացայացաւ հակառականանութեան պատճառով, այդուհանդերձ Թուրքիոյ հետ մերձեցումը անկախ է Հայաստանի հետ Մոսկովայի յարաբերութիւններէն, ոչ այս վերջիններով պայմանաւորուած:

Աւելի՞ն, այդ օրէն մինչեւ 2020-ի Քառասունչորսօրեայ Պատերազմ եւ անոր յաջորդած երկու տարիներուն, Ռուսիա ոչ մէկ ազդանշան կու տայ Թուրքիոյ թէ Ատրպէյճանի հետ իր յարաբերութիւններուն մէջ իր գլխաւոր գաշնակիցին շահերու թէ տեսակէտներու նկա

Միւ էք կը հովանաւորն Ա. և Ա. Մայք և Ալլի Քալու Գալուստյան

AUTOMOBILES INTER-LUX INC.

Centre de collision approuvé
Approved Collision Centre

FRANCK ALTAN
PRÉSIDENT

MIKE BACHEKJIAN
DIRECTEUR DE CARROSSERIE

Mercedes-Benz

Centre de Collision Certifié Mercedes-Benz de Laval

2025 rue Monterey, Laval PQ H7L 3T6

Téléphone: 450-686-8866 | info@interlux.ca | collisionmblaval@interlux.ca | www.inter-lux.ca

տառման ուղղութեամբ: Նոյնիսկ Ատրպէջանական ուազմական գործողութիւնները, ընդհուալ մինչեւ պատերազմ, Հայաստանի դէմ Մոսկովայի կողմէ կ'արժանանան հաւասարակշուած բանաձեւումներու: Եւ թերեւս Արցախի մէջ ուուս խաղաղապահներու առկայութիւնը որպէս միակ երաշխիք արցախցիներու գոյութեան, եւ անոր զուգահեռ Աղդամի մէջ ուուս-թրքական դիտորդական կեդրոնը լաւագոյն պատերեն են երկու երկիններուն համագործակցութիւն/մրցակցութիւն ուազմավարական յարաբերութիւններու ձեւաչափին: Պատերը կտրուկ հակասութիւն է 1993-ին ի դէմս Թուրքիոյ սպառնալիքին միջամտելու Արցախեան առաջին պատերազմին Մոսկովայէն եկած կարուկ ազգաբարութեան, ընդ որում կը զգուշացնէր երրորդ համաշխարհային պատերազմի մը առիթ չտալու մասին: Արցախի մէջ ուուս խաղաղապահներու երաշխիքը ունի իր պայմանաժամկետ՝ հինգ տարի, ըստ 9 Նոյեմբեր 2020-ի չարափաստիկ համաձայնագրի, որոնցմէ երկուքը Հայաստանը արդէն մսխեց նախ 2021 Յունիսի արտահերթ ընտրութիւններով, ապա «տարածաշրջանային խաղաղութեան գարաշընաց»ի իր չնաշխարհիկ ծրագրի առաջ մղումով, եւ ներքաղաքական լարուածութեան սրումով: Աղդամի մէջ ուուս-թրքական դիտորդներու միացեալ կեդրոնին պայմանաժամը յայտնի չէ:

Ուուս-թրքական մերձեցման ուազմավարական բանականութեան կողքին կայ նուազ կարեւոր բայց գոյնէ խորհրդանշականօրէն ոչ անտեսելի գաղափարախօսական գործօն մը եւս: Փութինի աշխարհահայեացքի գլխաւոր տեսաբան Ալեքսանտր Տուկինի Եւրասիականութիւնը ուուս հաւաքական ինքութեան մէջ կը մէկտեղէ լաւառնական եւ թրքական ազգութիւնները, ինչ որ յատկանշականօրէն կը տարբերի Փութինի սկզբնական ճիգէն՝ ուուսական ինքնութիւնը միաձուլելու Ուղղափառ Եկեղեցւոյ հետ, ինքնինք ներկայացնելու որպէս քրիստոնէական արժէքներու պահապան, եւ մինչեւ իսկ այդ գիրքով հանդէս գալու որպէս միջազգային բեմին վրայ քրիստոնէութեան պաշտպան: Այս վերջինը գործնական իմաստով որեւէ նախաձեռնութեան չյանդեցաւ, այդուհանդերձ Փութինի պահապանողականի վարկը բարձր էր մինչեւ իսկ ԱՄՆ-ի քրիստոնեայ ազգեցիկ շրջանակներու մօտ: Ուքրանական պատերազմը, ի մէջ այլոց, զօրաւոր հարուած տուաւ Փութինի Քրիստոնէութեան պաշտպանի պատկերին: Աւելի քան 580 միլիոն քրիստոնեաներ համախմբող Եկեղեցիներու Համաշխարհային Խորհուրդը, օրինակի համար, դատապարտեց Խուսիոյ գերակատարութիւնը Ուքրանիոյ պատերազմին մէջ, եւ այլանեց Խուս Ուղղափառ Եկեղեցին՝ այդ պատերազմը արդարացնող կրօնական լեզուի եւ հեղինակութեան գործածութեան համար: Քրիստոնեայ աշխարհի մէջ Խուսիոյ վարկազրկումը՝ ուազմավարական այլ հարուած մընէ, որ կարծես Մոսկովա չէր նախատեսած, «փափուկ ուժ»ի կիրառման ամբողջ գաշտ մը, որ կամայ թէ ակամայ անտեսելու սխալը գործեց Փութին:

Ուքրանական պատերազմը Խուսիոյ համար Թուրքիոյ գերը աւելի կարեւորեց, ի մասնաւորի իր անյաջողութիւններու սկիզբէն ի վեր: Ոչ միայն Թուրքիոյ աշխարհաքաղաքական դիրքին բերումով եւ/կամ որպէս միջնորդ երրորդ կողմ, այլ որովհետեւ Թուրքիան նաեւ ապահով վայր մըն է ուուս օլիկարգներու ունեցուածքը,

ներառեալ բազմամիլիոնանոց նաւեր, պահելու եւ առաջքը առնելու, որ բոնագրաւուին Խուսիոյ դէմ առընուած պատժամիջոցներու առ ի գործադրութիւն: Ինչ որ կը նշանակէ, որ Թուրքիոյ գիրքերը Խուսիոյ հետ իր համագործակցութիւն/մրցակցութիւն ձեւաչափին մէջ պիտի զօրանան, եւ Անդարա ի վիճակի պիտի ըլլայ պայմանաւորելու Կովկասի մէջ որեւէ բանակցային գործընթաց, ինչպէս արդէն կ'ընէ Արպէջան-Նախիջեւան միջանցքի պահանջով, զոր մերժելու կարծես որոշում, կարողութիւն կամ մինչեւ իսկ արամագրութիւն չունի Մոսկովա:

Թէ մինչեւ ուր կրնայ հասնիլ Մոսկովայի հանդուրժողականութիւնը փանթրքականութեան յառաջընթացին Կովկասի մէջ՝ շատ բարդ հարցում մընէ: Անոր ամէնէն մտահոգիչ պատասխանը պիտի ըլլայ, որ այդ մէկը հիմնականօրէն կախում ունի փանթրքական ծաւալապաշտութիւնը զսպելու իր կարողութենէն: Սակայն պէտք չէ բացառեկ Մոսկովայի մէջ որոշումներու կայացման բարձրագոյն շրջանակներու մէջ այդ մասին ազգաբարող գործօններու կամ գերակատարներու բացակայութիւնը: Խորհրդային ժամանակներէն գիտենք տարբերութիւնը Քրեմլին հասած հայ եւ ատրպէջանցի ղեկավար դէմքերու, ըսենք Միկոյեան եւ Ալիեւ, նախանձախնդրութիւնը իրենց ազգեցիկ այդ գիրքէն հանդէս գալու ի խնդիր իրենց երկրի ու ժողովուրդի շահերուն... Տակաւին, բարձր մակարդակով թրքագէտներ Հայաստանի մէջ չեն պակսիր, բայց հազուագիւտ են կարծես Խուսիոյ ներքին, արածաշրջանային թէ միջազգային քաղաքականութեան մասնագէտները:

Խուս-թրքական մերձեցումն ու անոր վտանգաւոր հետեւանքները Հայաստանի եւ Արցախի համար չեն ենթադրեր անտեսումը ուուսական աշխարհաքաղաքական գործօնի որպէս եւ առաջօմ անշրջանցելի դաշնակից, որմէ կախեալ է առնուազն Արցախի բնակչութեան գոյութենական շարունակականութիւնը, եւ այդ դաշնակիցին հետ խորացող վատանգաւոր կախուածութիւն: Բացի եթէ ինքնինքին խաբենք, որ Յեղասպան Թուրքիոյ հետ «չթշնամանք»ը կը բացառէ հայութեան բնաջնջման իր տրամադրուածութեան շարունակութիւնը տարբեր ձեւերով: Կամ ալ կարծենք, որ Արեւմուտքի անհրաժեշտ ներկայութիւնը Հայաստանի մէջ, որպէս երաշխիք բազմակողմանի արտաքին յարաբերութիւններու, կրնայ վերածիլ ուազմաքաղաքական դաշնակիցի: Երկու համոզումներուն հետեւող եւ անոնց հիման վրայ հանրային կերպով արտայայտուող եւ գործող խորհրդարանական թէ արտախորհարանական քաղաքական ուուժեր կան: Արդիւնքով՝ ուուսական աշխարհաքաղաքական գործօնը Հայաստանի եւ ընդհանրապէս հայկական հանրային կարծիքին մօտ հազուագիւտներէն իր բարդութեան մասշտապով մասնագիտական բանավէճերու առիթ կու տայ: Գոնէ հանրային ոլորտին մէջ, ինչ որ ամէնէն աւելի տեսանելի է կարծիքներու թէ կեցուածքներու փրօ/հակա Խուսիա ամուլ երկրեւեւացում մըն է, իսկ քաղաքական վերնախաւի մօտ անհեթեթ մրցակցութիւն մը՝ ամէնէն աւելի հաճոյանալու Մոսկովայի կարծես այն համոզումով, որ Քրեմլինի համար Երեւանի մէջ իշխանութեան վրայ գտնուող որեւէ բազագական ուժի զօրակցելու համար կայ այդ ուժին կողմ իր թելադրանքներուն եւ քաղաքականութեան չհակադրուելու պայմանէն անդին անցնող որեւէ գործօն, յատ

Միա լը կը հովանաւորեն ԱՌ. և ԱՌ. Ժիրայր Եւ Խուրի Զամարեան

Now Open
Mississauga

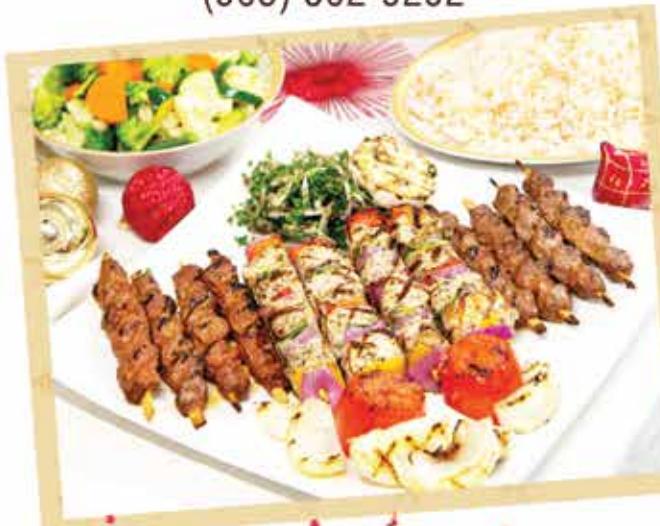
Merry Christmas & Happy New Year

Catering Orders For All Your Holidays & Events Are Available

Two Stores To Serve You

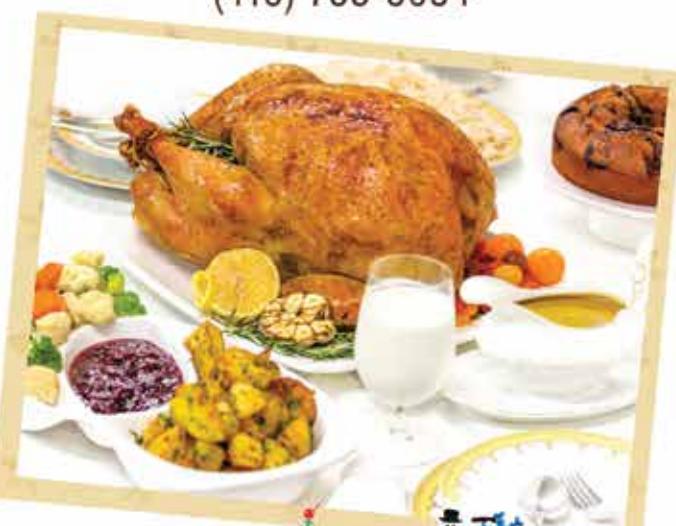
MISSISSAUGA

720 Bristol Road West,
Mississauga, ON, L5R 4A5
(905) 502-9292

SCARBOROUGH

1909 Lawrence Ave. E,
Scarborough, ON, M1R 2Y6
(416) 755-5084

Visit Our Website www.arzfinefoods.com
And Follow Our Social Media Pages
Instagram @arzfinefoods | www.facebook.com/arzfinefoods

ARZ Rewards Program
[Scan Here To Learn More](#)

Scan Here To Check Out
Our Catering Book

կանիշ կամ անձնական համակրանք ու յարաբերութիւն:

Այս ներքաղաքական բեւեռացած մթնոլորար կար դեռեւ Քառասունչորսօրեայ Պատերազմէն առաջ, բայց խորացաւ անկէ յետոյ եւ չի հետացներ հիմնականօրէն արտաքին գործօնի (մեծապետական հակամարտութեան վերադարձ, ոռուս-թրքական ռազմավարական մերձեցում եւ Ռւբանիոյ պատերազմով Եւրասիոյ նախկին խորհրդային տարածքի եւ անոր Կովկասեան ծայրամասի անկայունացում) հետեւանքով Հայաստանի նման փոքր եւ խոցելի պետութեան մը «անհետացման» գործընթացին գէթ վերահսկումը, այսինքն՝ երկրի ճակատագիրը որոշող գործընթացներու մէջ նախաձեռնողական եւ ոչ միայն հետեւողական մասնակցութիւն ունենալ: Իշխանութեան վրայ գտնուող ուժը, որ Յունիս 2021-ի ընտրութիւններով պահած է խորհրդարանական մեծամասնութիւնը, ինք-զինքին իրաւունք կրնայ տալ այն ինքնավստահութիւնը, ընդ որում առանց ընդդիմութեան հետ փոխհասկացողութեան հասնելու կրնայ նման նախաձեռնողականութիւն ունենալ: Բայց այդ մէկը պարզապէս ինքնախարէութիւն է եւ ոչ մէկ երաշխիք ընդդէմ պետութեան յաւելեալ տկարացման եւ երկրի խոցելիութեան խորացումին: Այլ խօսքով՝ Սահմանադրականօրէն իշխող մեծամասնութիւնը կրնայ ենթադրել, որ պետութիւնը կը գործէ, բայց այդ մէկը չի բացառեր պետութեան «անհետացումը»:

Պահ մը մէկ կողմ ձգենք 9 նոյեմբեր 2020-ի եռակողմանի Համաձայնագիրը ստորագրած պարտութեան պատասխանատուին անմիջական հրաժարականին եւ խորհրդարանական հետաքննիչ յաձնաժողովի մը կազմութեան կենսական անհրաժեշտութեանն օրուայ հրամայականը, որուն մասին բազմիցս խօսուած է: Քառասունչորսօրեայ Պատերազմէն յետոյ, եւ գիտակից երկրի խոցելիութեան կարուկ խորացման, հայրենի քաղաքական վերնախաւը երեք հիմնական նախաձեռնութեան պիտի դիմէք՝ ներքաղաքական համաձայնութիւն ճշգելու համար ստեղծուած իրավիճակէն գուրս գալու ուղին, պաշտանական համակարգի վերակազմակերպում, ի մտի ունենալով որ եռակողմանի Համաձայնագիրը միայն զինագագարէ, եւ թշնամին աւելին պիտի ուղէ, եւ Սփիւռքի ներգրա-

ւում՝ համաշխարհային մասշտապով թուրք-ատրպէյճանական քարոզչական արշաւը դիմակայելու եւ միջազգային բեմին վրայ հայկական գիւտանագիտութեան զօրակցելու նպատակով: Յունիս 2021-ի արտահերթ ընտրութիւններն ու անոնց արդիւնքով ձեւաւորուած խորհրդարանական բացարձակ միծամասնութիւնը, «տարածաշրջանի խաղաղութեան դարաշրջան»ի հրետուաբանութեամբ բանաձեւուած առաջարկը, որպէս արտաքին եւ ազգային ապահովութեան քաղաքականութիւնը ուղեցոյց, եւ Սփիւռքը միայն անհատներու ընդմէջէն ընկալելու մօտեցումը բացառեցին վերոնշեալ երեք հրամայականներով ներքագային միասնութեան առաջացումը որպէս գործօն՝ հակակուի տակ առնելու պետութեան «անհետացումը»:

Ինչ որ իրապաշտօրէն նախատեսելի է եկող երկու տարիներուն՝ կտրուկօրէն Ատրպէյճանին օգտին թեքած նոր սթաթուս քօ-ի (status quo) մը շարունակումն է: Այդ արդէն ճիգ կը պահանջէ իշխանութիւններէն, որոնք ատրպէյճանական իրաքանչիւր նոր առաջընթաց Հայաստանի սահմաններէն ներս ոչ միայն չեն կրնար կանխատեսել եւ կանխարգիլել, այլ ստիպուած են նորագոյն պարտութիւններն ու եալնթացները տեղագրել սթաթուս քօ-ի ծիրէն ներս: Այս մէկը անհեթեթ կը թուի, որովհետեւ ենթադրաբար սթաթուս քօ-ն կը բացառէ իրավիճակի փոփոխութիւն: Բայց, ահաւասիկ, իշխանութիւններու ճիգը երեւի փոփոխական սթաթուս քօ-ն... սթաթուս քօ պահելու համոզումին մէջ կը կայանայ: Կրնայ ըլլալ նաեւ որ խաղաղութեան համաձայնագիր մը ստորագրուի Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ եւ այդ մէկը ներկայացուի որպէս պարտութիւնը յաղթանակի վերածելու ատակութեան փաստ: Խորքին մէջ, սակայն, Հայաստանի ծայրայել խոցելիութեան պայմաններուն մէջ ստորագրուած որեւէ համաձայնագիր պարզապէս պիտի ամրագրէ պետութեան «անհետացման» փաստը:

Քառասունչորսօրեայ Պատերազմէն անմիջապէս յետոյ ընդդիմութիւնը երեք մասսայական նախաձեռնութիւններով՝ Ազգային Փրկութեան Շարժում, Յունիս 2021-ի արտահերթ ընտրութիւններուն մասնակցութեան որոշում եւ Դիմադրութեան ցոյցեր, փորձեց իր շուրջ համախմբել անհրաժեշտ այն զանգուածը, որ քուէի թէ փողոցային ճնշումի

Այս էք կը հովանաւորեն Մ. և Ա. Յակոբ և Անահիկ Ալբ Քաջարութեան

ճամբով կրնար իրականացնել միակ նպատակ մը՝ իշխանափոխութիւն։ Այդ նպատակի իրականացումը մինչեւ հիմաձախողեցաւ, ինչպէս ընդդիմութեան զեկավարները չեն վարանիր ընդունելու։ Շօշափելի արդիւնք չտուին նաեւ գուգահեռ նախաձեռնութիւնները՝ երեք նախագահներու եւ Վեհափառի հաւաք, Սփիւռքի մէջ «դիմադրութեան օճախներ»ու ստեղծում եւ Արցախի գօրակցութեան Միասնութեան հաւաք։ Ընդդիմութեան համար իշխանափոխութեան նպատակը կը մնայ անփոփխ, ինչ որ հասկնալի է ի դիմաց իշխանութիւններու անկարողութեան չէզոքացնելու արտաքին սպառնալիքը, եւ յամառումին՝ Սինաթրայի երգին բառերով «իմ ուղիով» ընելու անհրաժեշտը («իմ ուղիով»ը այս պարագային պիտի հասկնալ որպէս «Փաշինեանի ուղիով»)։ Բայց նպատակի անփոփխութիւնը չի կրնար յարատեւել առանց արդիւնաւորման, որովհետեւ Արցախի մէջ ուսու խաղաղապահներու ժամանակաշրջանի աւարտը ժամկէտ է նաեւ ընդդիմութեան համար։

Զանգուածային այդ նախաձեռնութիւններու ձախողութենէն յետոյ, եւ համաձայն իր զեկավար դէմքերու տուած հաւասարիքին՝ առանց բացառելու նման գօրաշարժերու վերադարձը, ընդդիմութիւնը տարիին աւարտեց վերադառնալով Ազգային ժողով։ Խորհրդարանը այն վայրն էր, ուր Ապրիլ 2018-ի իշխանափոխութիւնէն յետոյ փորձ կատարուեցաւ ներքաղաքական համաձայնութեան մը հասնելու։ Այդ մէկը տեղի չունեցաւ։ Նոյն տարուայ Դեկտեմբերի արտահերթ ընտրութիւններով Փաշինեանը ըստ ու յամառեցաւ «իմ ուղիով»։ Ազգային ժողովին մէջ իրենք իրենց որպէս ընդդիմութիւն ներկայացնող պատգամաւորները հաւանաբար անդրադան, որ Փաշինեան ընդդիմութիւնը կ'ընկալէր միայն «ցուցափեղի համար»։ Ի մտի ունենալով Յունիս 2021-էն յետոյ կազմաւորուած փոքրամասական բայց արմատական ընդդիմութեան նպատակի անփոփխութիւնը եւ խորհրդարանական մեծամասնութեան զեկավար դէմքի մը բարձրաձայն արտայատած փափաքը՝ ընդդիմութեան զոյգ խմբակցութիւններու լուծարման մասին, թերեւս միամիտ ըլլայ ներքաղաքական որեւէ համաձայնութիւն սպասել մօտ ապագային։ Բայց երեւի պիտի յուսալ ծայրայեղ կեցուածքներու բարեփոխութեան ինչ որ յանդկուութիւն, եւ արտաքին սպառնալիքի դէմ պետութեան «անհետացման» գիտակցութեամբ տեսակէտներու մերձեցման փորձ։

Այլապէս Հայաստանի մէջ թէ Սփիւռքի պիտի չբացառել պետութեան «անհետացման» պայմաններուն մէջ համահայկան գօրաշարժի վերակազմակերպման մասին մտածելու եւ (ստեղծա)գործելու անհրաժեշտութիւնը։ Այս մէկը ո՞չ կ'ենթադրէ, ո՞չ ալ կը նպատակադրէ գործնական լուծումներ առաջարկել։ Ոչ առուազն այն հանգրուանին երբ մտածողութիւնը պէտք է ըլլայ արմատական իսկ ստեղծագործութիւնը թափ տայ հաւաքական գոյութեան երեւակայութեան թուիչքին։ Միայն այդ ձեւով կարելի է անկախութենէն ի վեր ֆեթիշացուած պետութիւնէ մը հրաշք-լուծումներ սպասելու ինչ որ թմբիքէ մը գուրս գալ։ Պետութեան կենսականութիւնը ժիւական ժամանակական գօրաշարժը, որուն մասին պիտի մտածել պետութեան «անհետացման» պայմաններուն մէջ, չի կրնար ըլլալ կրկնութիւնը ո՞չ 19-րդ դարու Զարթօնքին, ո՞չ ալ 20-րդ դարու Սփիւռքին։ Պիտի կարենալ երեւակայել հայութեան 21-րդ դարը։

քական գոյութեան իրողութիւնը, ուրկէ թերեւս ընթացիկ քլիչէներէ անդին կան տակաւին քաղուելիք դասեր։

Կրնայ առարկուիլ, որ քսաններորդ գարուն հայկական պետութեան վերսաեղծումը 1918-ին, թէկուզ եւ պայմաններու ստիպողութիւն աւելի քան քաղաքական ծրագիր, անկիւնադարձ մը եղած է քաղաքական մտածողութեան եւ հաւաքական գոյութեան համար։ Փաստօրէն, քսաններորդ գարուն, ամբողջ եօթ տասնամեակ, Խորհրդային Հայաստանը պետութիւն էր, բայց ոչ գերիշխան, ոչ որպէս միջազգային իրաւունքի միաւոր, այլ որպէս ծայրամասին հողատարածքի ինքնակառավարում բազմազգեան կայսերական համակարգի մը մէջ եւ ենթակայ այդ համակարգը զեկավարող կեդրոնին։ Այդ պայմաններու մէջ է, որ Սփիւռքի մէջ կազմակերպուեցաւ հաւաքական գոյափարժ: Պատճառչկայ որ քսանմէկերորդ գարուն համահայկական, եւ ոչ միայն Սփիւռքեան, զօրաշարժը չկարենանք պատկերացնել «անհետացման» պետութեան մը առկայութեան, թէկուզ եւ անոր հզօրացումը ըլլայ անմիջական օրակարգի մէկ կէտը։

Յօդուածի սկզբնաւորութեան տեղադրուած միտքը 9 Հոկտեմբեր 2022-ին մահացած քրանսացի մարդաբան, հասարակագէտ եւ մտածող Պիիւնօ Լաթուր-ի վերջին գիրքէն առնուած է (Bruno Latour« Où suis-je? Leçons du confinement à l'usage des terrestres© Les empêcheurs de penser en rond» 2021): Լաթուրի հետաքրքրութեան կեդրոնն է տիեզերական գոյութեանական ամբողջութիւնը աշխարհ մոլորակին վրայ, որուն ներկայ ճգնաժամը՝ կլիմայական փոփոխութիւնը, անհրաժեշտ կը գարձնէ արմատական բառապաշարով մտածողութիւն մը։ Լաթուր համամարդկային իր աշխարհհայեցքով հեռու է միջազգային յարաբերութիւններու աշխարհէն։ Հայութիւնն ու Հայաստանը մեկուսացած չեն բնապահպանական այն ճգնաժամն որ, որ բազմադարաշը մը (Anthropocene) փոփոխութեան ազգանշանը կու տայ։ Բայց Լաթուրի յուումը հրաւէր չէ պագային հիմնախնդիրները տեղադրելու քոսմոփոլիթինչ որ մտածողութեան մը մէջ։ Օրինակ մըն է բառապաշարի փնտուառերի, որ իմաստ տայ արմատական նոր մտածումի՝ իր ոճով, պատկերաւորմով եւ բանաձեւած գաղափարով։ Պետութեան «անհետացման» պայմաններու մէջ համահայկական զօրաշարժի մասին մտածողութիւնը նման արմատականացման համարձակութեան կարիքը ունի։

Ինչ կը վերաբերի հաւաքական երեւակայութեան թափ տուող ստեղծագործութեան, կը բաւէ յիշել, թէ որքան կարեւոր եղան, օրինակի համար, Ռաֆֆիին «կայծեր»ն ու «ևենթ»ը ի շարս Զարթօնքի շարժման ամբողջ գրականութեան տասնիններորդ գարու վերջաւորութեան ազգային ազատագրական պայքարին համար, որ յանկեցաւ Հայոց Պատմութեան մէջ աննախընթաց ազգային արդիական պետութեան «անհետացման» պայմաններուն մէջ, չի կրնար ըլլալ կրկնութիւնը ո՞չ 19-րդ դարու Զարթօնքին, ո՞չ ալ 20-րդ դարու Սփիւռքին։ Պիտի կարենալ երեւակայել հայութեան 21-րդ դարը։

Խաչիկ Տէր Ղուկասեան

Այս էջը կը հովանաւորեն ԱՌ. Եւ ԱՌ. Կարսին և Անդրեան Միջամատան

ՅՌՍ-Ի ԳԱՆՎԱՏԱՅԻ ԾՐՁԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ

Եւ իր 10 մասնաճիւղերը կը շնորհաւորեն

Նոր Տարին եւ Ս. Ծնունդը

իրենց բարերարներուն, նուիրատուներուն,
բարեկամներուն եւ անդամներուն

website www.ars-canada.ca

e-mail ars-canada@bellnet.ca

«ԱՐԱՅ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՎԱՆԳՈՒՎԸՐ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԹՈՐՈՆԹՈ

«ՌՈՒԲԻՆԱ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՈՒԽՆԾԸՐ

«ՎՐԱՎԱՍ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՄԻՍԻՍՈԿՎ

«ՍԵՒԱՆ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՕԹԹԱՎՈՒ

«ՍՕՍԵ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՄՈՆԹՐԵԱԼ

«ԱՐԵՒ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՀԱՄԻԼԹՈՆ

«ԱՐԱՅ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ՍԵՆԹ ԳԱԹՐԻՆ

«ԾՈՒՇԻ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԼՎԱՎՈՒ

«ՄԵՂՐԻ»
ՄԱՍՆԱՅԻՆ
ԳԵՄՊՐԻՒԹ

VIVIDLY BRILLIANT

Emerald & Diamond Jewellery Collection

LUGARO

PARK ROYAL SOUTH METROPOLIS AT METROTOWN DOWNTOWN VICTORIA
LUGARO.COM

«Մեր ուղեցոյցը միշտ եղած է յարատել կոհիլ դարձնել մեր ուղենիշը»

**Հարցազրոյց Գանատայի Կենտրոնական կոմիտեի ներկայացուցիչ
Մինի Գարագաշեանի հետ**

«Հորիզոն».- ՀՅԴ Բիթրոյի հրաւերով 17-18 Նոյեմբեր 2022-ին Լիբանանի մեջ տեղի ունեցաւ ՀՅԴ Մարմիններու ներկայացուցիչներու խորհրդաժողովը, որուն մասնակցեցաւ նաև ՀՅԴ Գանատայի շքանր. համակուսակցական ի՞նչ գլխաւոր առաջարանքներ բխեցան այս խորհրդաժողովին:

Մ.Գ.- Այս մարմիններու խորհրդաժողովը ՀՅԴ վերջին ընդհանուր ժողովին ետք առաջինն էր, որ տարեկան դրութեամբ կը կատարուի ՀՅԴ Բիթրոյի հրաւերով: Նկատի առած որ հայրենիքի եւ Արցախի մէջ տիրող կացութիւնը շատ արագընթաց զարգացումներ կ'արձանագրէ, հետեւաբար գլխաւոր օրակարգերը Հայաստանն ու Արցախն էին: Բնականաբար Դաշնակցութեան կիզակէտին մէջ բոլոր համահայկական հարցերը կը համախմբուին, եւ օրակարգը յագեցած էր կազմակերպական, երիտասարդական, ուղեկից միութիւններ, սփիորքի իրավիճակ եւ այլ թեմաներով, բայց ընդհանրապէս կեղրոնացումը եղաւ Հայաստանի եւ Արցախի վերաբերող զարգացումներուն վրայ: Իրավիճակին ծալքերը բոլորին առջեւ պարզուած են՝ թէ քաղաքական ինչպիսի՝ անցուդարձերու նաեւ հաշուարկներու կեղրոնին մէջ է մեր հայրենիքը (երբ հայրենիք կ'ըսեմ բնականաբար կը հասկնանք Հայաստանն ու Արցախը), ուրեմն այս ժողովը առիթ էր, որ գնահատենք մեր կտրած ճանապարհը անցնող տարրուան ընթացքին՝ մեր թերիններն ու սխալները տեսնենք, ապա դէպի ձեռքբերում

առաջնորդող քայլերը աւելի զօրացնենք ու ամրապնդենք:

Այդ ընդհանուր գնահատականն է, որ ըրաւայս խորհրդաժողովը՝ Բնականաբար որոշում կայացնող ժողով չէ այս, այլ Բիթրոյի եւ Դաշնակցութեան բոլոր շրջաններէն եկած կեղրոնական կոմիտէններու ներկայացուցիչներու միջեւ խորհրդակցական հաւաք է, ուր տեղի կ'ունենան առաջարկներ, գնահատանքներ, քննարկումներ եւայլն: Այլ խօսքով ձեւով մը ընդհանուր ժողովին առնուած որոշումները, Հայաստանի եւ Արցախի գծով, լուսարձակի տակ առնուեցան:

Զափազանց վճռորչ պահ է համայն հայութեան համար, որովհետեւ հայրենիքի վիճակ կը նշանակէ համայն հայութեան հարց. այսօր արդէն իսկ թշնամիին ոտքը հայրենիքի սահմաններուն է, Արցախը կը մնայ նոյն իրավիճակին մէջ պատերազմէն ի վեր, ներքին քաղաքական առումով կրկին լարուած իրավիճակ կը տիրէ, աշխարհաքաղաքական ուժերը, շրջանային թէ գերպետութիւններու, ամէն մէկը իր հարթակը ստեղծած է, Պրիւքսէլէն Մոսկուա երթեւեկութիւն կայ, որոնց իբրեւ արդիւնք մտահոգիչ ձայներ կը լսէինք վերջին շրջանին՝ թէ Արցախի ինքնորոշումը արդէն զոհաբերման ճամբուն վրան է, եւ թէ Հայաստանի այսօրուան իշխանութիւնը պարզապէս կ'ուզէ անվտանգութիւնը ապահովել Արցախի ժողովուրդին: Ես

Այս էօք կը հովանառուի ԱՌ. և ԱՌ. Խամբիկի եւ Ջևադ Գարայեան

PERFORMANCE THAT ENTICES YOU FURTHER 2023 MAZDA CX-50

Kevork Asadourian
kasadourian@gabriel.ca

MAZDA
GABRIEL
ANJOU

Mazda Gabriel Anjou
7050, boul. Henri-Bourassa Est
Anjou (Québec) H1E 7K7
514 328-7777
mazdagabrielanjou.ca

MAZDA
GABRIEL
ST-LAURENT

Mazda Gabriel St-Laurent
5850, ch. de la Côte-de-Liesse
Mont-Royal (Québec) H4T 1B2
514 256-7777
mazdagabrielstlaurent.ca

MAZDA
GABRIEL
ST-JACQUES

Mazda Gabriel St-Jacques
5333, rue Saint-Jacques Ouest
Montréal (Québec) H4A 2C9
514 484-7777
mazdagabrielstjacques.ca

MAZDA
GABRIEL
PLATEAU

Mazda Gabriel Plateau
4777, rue D'Iberville
Montréal (Québec) H2H 2L9
514 254-7777
mazdagabrielplateau.ca

կենթադրեմ, որ այդ կարգավիճակի խնդիրը բոլորովին մէկ կողմ նետուած է այս կամ այն ճնշումին պատճառով, իսկ թշնամին օրէ օր աւելի կը լկտիանայ... ուրեմն այս ուղղութեամբ Դաշնակցութեան ընելիքը ի՞նչ պիտի ըլլար եւ ըլլայ Հայաստանի մէջ եւ սփիւռքի՝ բոլորը քննարկուեցան, եւ մենք վերադարձանք մեր շրջանները մտքերու վերաթարմացումէ ետք, ստեղծուած այս նոր կացութեան համեմատ եւ արագընթաց փոփոխութիւնները նկատի առաջ գործը առաջ մղելու նոր թափով եւ նոր նկատառումներով:

«Հորիզոն». - Ամփոփ գիծերու մէջ կարելի է ներկայացնել ՀՅԴ Գանատայի երիտասարդական, պատանեկան եւ ուսանողական միութիւններու այս տարեցքանի գործունեութիւնը:

Մ.Գ.- Մեր կարեւորագոյն օղակը կը սեպենք պատանեկան, երիտասարդական եւ ուսանողական մեր միաւորները, որովհետեւ առանց այդ օղակին մէջ եղած մեր ներդրումներուն՝ գոյատեսութիւն չենք կրնար ապահովել, եւ մեր շարքերը բնականաբար այս սերունդէն կամ իրենց յաջորդող սերունդէն է, որ շարունակաբար պիտի համալրուին եւ գործը առաջ տանին: Ամէն տարեցքանի կարելի է մի քանի անփոփի կտսերու վրայ կանգ առնել, որոնցմէ հիմնականը դաստիարակչականն է. այս ափերուն ըլլայ՝ պատանեկանը, ըլլայ՝ երիտասարդականը կամ ուսանողականը իրենց ազգային-կազմակերպական առումով դաշնակցական մարդու դաստիարակութիւնը կը ստանան շաբաթական դրութեամբ իրենց ժողովներուն ընթացքին: Հոս հարկ է նշել, որ պատերազմէն ետք պէտք էր քննարկինք այդ ընդհանուր բեկումը, որ բոլորիս հոգիներէն ներս սողոսկած էր եւ անշուշտ հասած երիտասարդականին. տարօրինակ կերպով պատանեկանը այդքան ալ չէր ազգուած, այլ ընդհակառակը՝ աւելի՛ աշխուժացած էր, եւ շարքերը այս տարի՝ բաւական խտացած:

Ուսանողականը իր կարգին կը փորձէր ամէն ձեւով տեղւոյն (Մոնթրէալի եւ Թորոնոթոյի) համալսարանական հայ ուսանողական միութիւններուն հետ կապ հաստատել, որպէսզի քաղաքական կարգ մը միջոցառումներուն իրենք եւս միանային, բայց ըսեմ, որ այս մէկը ինքնին դժուարագոյն ոլորտն է մեր ուսանողական միութեան համար, որովհետեւ հայ ուսանողութեանց մէջ որոշ մտածողութիւն առկայ է, թէ իրենք ապաքաղաքական են, եւ թէ համալսարանի օրէնքով արգիլուած է նման մասնակցութիւն: Անկեղծօրէն ես գոնէ շատ չեմ հաւատար այդ երեւոյթին, որովհետեւ այսօր ամէն ինչ քաղաքականացուած է, յատկապէս համալսարաններէն ներս. հոն են բոլոր ազգութիւնները իրենց միութիւններով, հոն են տարբեր տեսակի թեքում ունեցող կազմակերպութիւնները, հոն են զանազան տեսակի համախմբումներ եւ այլն: Ուրեմն այս բոլին ներս զիրենք առաջնորդելը դէպի քաղաքական դաշտ բացարձակապէս հեշտ չէ, հակառակ անոր որ այդքան ալ քաղաքական չէ ոլորտը. այսօրուան դրութեամբ, ինչպէս ըսի, գլխաւոր օրակարգը այլեւս հայրենիքի կորուստ է, ազգային լուրջ տագնապ է, ահազանգային է, եւ մենք կը փորձնենք բացարել, թէ անպայմանորէն քաղաքական կողմնակցութեան խնդիր չկայ հոս, այլ պէտք է մեր ուժերը կերպոնացնենք այդ ուղղութեամբ, որպէսզի մեր ձայնը լսելի դարձնենք:

Վերադառնալով դաստիարակչականին ըսեմ, որ մեծ մարտահրաւէր է այս երեք միաւորներուն գաղ-

փարական, գաղափարապաշտական դաստիարակութիւն տալ, որովհետեւ այս երկրին մէջ կամ հիւսիսային ամերիկայի ցամաքամասին վրայ կամ ընդհանրապէս այսօրուածան աշխարհին մէջ ահաւոր դժուար բան է այս մէկը, երբ անհատապաշտութիւնը կը քաջակերուի, երբ հազար ու մէկ տարբեր տեսակի ազդեցութիւններ կան, յատկապէս ընկերային ցանցերու միջոցաւ, եւ այս բովին մէջ երիտասարդին փոխանցել զողողութեան եւ նուիրուածութեան ողին՝ հանդէպ հայրենիքին եւ համայնքին, լուրջ խոչընդուներու հանդիպիլ կու տայ: Հակառակ այս բոլորին անցնող տարուան ընթացքին ըլլայ՝ ուսանողականը, ըլլայ՝ երիտասարդականը, ըլլայ՝ պատանեկանը կերպ իրենց ներդրումը ունեցան դիմադրութեան շարժումի առաջին հանգրուանին. անոնք ժողովրդային հաւաքներ, քայլերթներ, բողոքի եւ զօրակցական հաւաքներ կազմակերպեցին եւ իրենց ձայնը լսելի դարձուցին ամէնուրեք:

Միւս կողմէ, նկատի առած վերջին տասը տարուան ընթացքին գաղութի թուական աճը, երբ սուրիահայ մեր քոյլերու եւ եղբայրներու ժամանումը յաւելեալ աշխուժութիւն բերաւ արդէն իսկ հաստառուած գաղութին, մենք պէտք է մտածենք ապագայի առումովով, թէ ինչպիսի՛ գանատահայութիւն կ'ուզենք ունենալ հինգ, տասը կամ յիսուն տարի ետք:

Տակաւին շատ բան կայ ընելիք, տարիքային հարցեր կան, որոնք լուրջ մանկավարժական մօտեցման կարիքը ունին, կազմակերպական բաւական բարդ գործութաց է, որ ի պատրի մեր մարմիններուն՝ Կեդրոնական վարչութեան, Ընդհանուր Վարիչ մարմնին եւ Ուսանողականի կոմիտէութեան, բոլորն ալ իրենց պարտականութեան գիտակցութեամբ պատնէշի վրայ են միշտ:

«Հորիզոն»- Գանատափի Հայ Դատի յանձնախումբը իր բանաբենեւ գործունեութեամբ կը շարունակէ իր առաջնութիւնը. Գանատափի դաշնակցային, նախանգային կամ տեղական մակարդակներու վրայ հ'նչ իրագործումներ կայցան:

Մ.Գ.- Անցնող տարուան վրայ եթէ պահ մը կանգ առնենք պիտի տեսնենք, որ արդէն մեր Հայ Դատի նուիրեալներուն աշխատանքը շօշափելի արդիւնքներու հասած է, որուն մէծագոյն օրինակն է Գանատայի որոշումը Հայաստանի մէջ գեսպանատուն ունենալու: Հայաստանի անկախութենէն ի վեր լուրջ աշխատանք կը տարուէր այս ուղղութեամբ, բայց բացարձակ մերժումներու կը հանդիպէնք այլազանապահ պատճառաբանութիւններով: Արցախի պատերազմին ընթացքին հսկայական ճնշում բանեցուց Հայ Դատի յանձնախումբը պետական մարմիններու վրայ, թէ համայնքը դժուոհ է, Գանատան պէտք եղածը չ'ըսեր, չի դատապարտեր նախայարձակ Ատրպէճանի արարքները եւայլն... եւ այդ ճնշումին որպէս արդիւնք Գանատան դարձեցուց զէնքերու եւ նկահարանող սարքերու վաճառքը թուրքիոյ: Հայ Դատի մեր ընկերները հասան մինչեւ Արտաքին Գործոց նախարարութիւն, որուն համապիշ թղթածրարներ փոխանցելէ ետք, ի վերջոյ Գանատայի այսօրուան Արտաքին Գործոց նախարարութիւն ճիգերով դեսպանատուն հիմնելու որոշումը կայցաւ: Խոստացած են յառաջիկայ նոյեմբերին մեկնարկը կատարել դեսպանատան գործունէութեան:

Շատ մեծ ձեռքբերում էր այս մէկը, որուն շնորհիւ կ'ակնկալենք, որ Հայաստան- Գանատա բարեկամա

Այս էք կը հովանառուի Ա. և Ա. Մարքու եւ Անդր Մամակենան

PITAPIT.CA

SECONDCUP.COM

BELLEETBOEUF.COM

MILESTONESRESTAURANTS.COM

ROTISSERIESBENNY.COM

RESTAURANTMONZA.COM

TOMMYCAFE.CA

SOULVAKIBAR.CA

CHOCOLATO.CA

NICKELSDELI.COM

SHOELESSJOES.CA

PRIMEPUBS.COM

AUCOQ.CA

BIGRIGBREW.COM

BACAROPIZZERIA.COM

EATCOPPERBRANCH.COM

CARLOSPEPES.COM

LGRSLUXE.COM

RESTOLACHAMBRE.COM

ROTISSERIESFUSEE.COM

GATTOMATTO.CA

FOODTASTIC

FRANCHISES DISPONIBLES

FOODTASTIC.CA

FRANCHISES AVAILABLE

1 (855) 771.0177

514.856.5555

FRANCHISE@FOODTASTIC.CA

կան կապերը առաւել եւս կը զարգանան եւ իրենց դրական ազդեցութիւնը կ'ունենան տնտեսութեան վրայ, ինչու չէ նաեւ գանատական կառավարութեան ժողովրդավարութեան օրինակը ձեւով մը կը փոխանցուի Հայաստանի:

Երկրորդ կարեւոր ձեռքբերում կարելի է համարել նահանգային մակարդակի վրայ Քեպէջի ազգային ժողովին մէջ երեք հայուհիներու ընտրութիւնը, որուն սատարման ի խնդիր ճիզ չխնայուեցաւ Քեպէջի Հայ Դատի յանձնախումբին կողմէ: Նաեւ օրակարգի կէտ է գալիք սերունդներուն մէջ սերմանել տեղւոյն քաղաքական դաշտ նետուիլ, որպէսզի մէկ-երկու տասնամեակ ետք այս թիւերը բազմացնելով մենք յենինք մե՛ր ձայներուն վրայ եւ մե՛ր ներկայացուցիչները ունենանք քաղաքական բոլոր մակարդակներուն վրայ:

«Հորիզոն»- 2022-ին Հայաստանի եւ Արցախի հանրապետութիւնները թիրախ դարձան ատրպէճանական յարձակողապաշտութեան. ինչպէ՞ս կը զնահատէք հայրենիքի եւ Արցախի պարուան իրավիճակը այս պրիմակին:

Մ.Գ.- Նախ որ իսկապէս պատերազմէն ետք օրհասական իրավիճակ պարզուած էր. որքան ալ փորձեն պարտութիւնը հրամցնել մեզի որպէս խաղաղութեան դարաշրջան՝ բարեկամութեան կեղծ կոչերով, մենք պէտք է ընդունինք եւ բացատրենք մեր ժողովուրդին, թէ թուրքը նոյն թուրքն է, պարզապէս փոխուած են իր խարդաւանքները, եւ իր հրամցուցած խաղաղութեան դարշրջանն ու սահմանները բանալու երազանքը ինքնին մեզի համար, գոնէ դաշնակցական անհատին համար, յստակ է, որ Հայաստանի դէմ ծառացող մեծագոյն վտանգն է: Մենք դէմ չենք յարաբերութիւններու ստեղծման բայց ոչ այս պայմաններով, երբ անդին դանակը մեր զգին դրած են... Այսօր այն ինչ որ Ատրպէճանը կ'ընէ լիտիօրէն Ալիեւի եւ իր կառավարութեան ճամբով, թուրքիան կ'ընէ >թաւշեայ ձեռնոց «ներով, բայց ի վերջոյ նպատակը նոյնն է... Զմոռնանք նաեւ, որ աշխարհաքաղաքական կտրուածքով մեծ-մեծ հաշուարկներ կան, որոնց մէջ մեր բոլոր հարեւանները ներբաշուած են, իրանէն թուրքիա, Վրաստան, բնականաբար Ռուսաստան եւ Արեւմուտք:

Ցաւ ի սիրո կ'ըսեմ, որ այն ուղեղալուացումին, որ կազմակերպուած ձեւով կը կատարուի կամ կատարուեցաւ պատերազմէն առաջ, ճամբայ բանալով կեղծ թաւիշով յեղափոխութեան, նպատակը այս էր վերջաւորութեան. մեզի համար յստակ էր այդ օրերէն, մենք կը գիտակցէինք այս բոլորին եւ կը մեղադրուէինք... Անոնք այսօր եւս ամէն ճիզ կը թափեն եղածը արդարացնելու, պարտութիւնը յանկարծ յաղթանակի վերածելու, ինչպէս Փաշինեան յայտարարեց, թէ ինք 25000 մարդու կեանք փրկած է, պահ մը մոռնալով որ անդին մենք ունեցանք արդէն 5000-էն աւելի գոհ:

Այս կատակերգական ողբերգութիւնը ցաւօք սրտի մահացու է մեզի համար, եւ մենք կը փորձենք ազդարարել ու ահազանգել ամէն վայրկեան: Բնականաբար շատ դժուար ճամբայ է ասիկա, այսինքն հոսանքին դէմ թիւավարել չէ, այլ ալիքներուն դէմ կռուիլ է, եւ կը յուսանք որ անդառնալի կէտի չենք հասնիր: Այսօր մեր թշնա-

միները՝ Թուրքիան եւ Ատրպէճանը, կը փորձեն կարելի եղած չափով նախ արնաքամ ընել Հայաստանը, որ կերջ ի վերջոյ իրենց պարտադրած պայմաններուն ենթարկուի:

Եթէ նայինք բանակցութիւններու հոլովոյթին պրիւքսէլեան տարբերակին, ընդհանրապէս յիշատակում չկայ Արցախի ինքնորոշման, ուստական տարբերակը շատ մը գիծերու մէջ նոյնն է, կարծես ամբողջ աշխարհը համաձայնած է, որ այս բոլորը տեղի ունենային, իւրաքանչւրը անշուշտ իր շահերէն մղուած: Միակ յուսադրիչ գործոնը ուստական առաջարկներուն մէջ այն է, որ ինքնորոշման հարցը կը յետաձգուի, ինչ որ ինքնին կ'ենթագրէ, թէ ապագայի առումով տակաւին կարելի է գործ տանիլ, ինչքան ալ ըլլան դժուարութիւնները, ինչքան ալ անյաղթարելի թուին վտանգները, եւ ահա այդ արձագանքը եկաւ Արցախն, Վերածնունդի հրապարակի հաւաքով:

Հիմա մեզի կը մնայ գործածել հայ մտքի դիւանագիտական ճարտարարութիւնը, նաեւ լքուած հայկական բանակի վերականգնումն ու վերահզորացումը, որպէսզի կարենանք քիչ-քիչ մենք զմեզ հաւաքել եւ յետպատերազմեան այս խայտառակալ եւ պարտուղական վիճակին դուրս գալ, ուուազագոյն վնասով: Այսօր կարելի չէ հաշտուիլ այն իրականութեան հետ, որ Արցախը ձգուի Ատրպէճանի կազմին մէջ, եւ արցախցիները ունենան ատրպէճանական քաղաքացիութիւն. այս մէկը կը նշանակէ, որ թշնամիին երախին մէջ պիտի նետուի 125-130 հազար հայութիւն:

Միւս կողմէ ինքնորոշման իրաւունքը միջազգային յստակ օրէնքով անօտարելի իրաւունք է, որուն առնչութեամբ մինչեւ առտու ալ Ալիեւը յոխորտայ, որ ինքը Արցախի հարցը պատերազմով լուծած է, ես համոզուած չեմ տակաւին, որ արցախցին պատրաստ է, նոյնիսկ իր վիրաւոր վիճակին, իր դարաւոր հայրենիքը արծաթէ ափսէի վրայ տալու թշնամիին: Եթէ այսօրուան վարչախումբը այդպէս կը մտածէ եւ կը թեքի միշտ զիշումնային տարբերակին, չենք բացառեր նաեւ օտարամուտ գործակալութիւններու միջամտութիւնը՝ Հայաստանին պարտադրելու նման օրակարգ, ապա այս բոլորին դէմ առաջին ծառացողը բնականաբար պիտի ըլլայ Դաշնակցութիւնը: Հաւանաբար ծայրագոյն հարուածները պիտի հասնին մեզի, բայց մեր 132 տարուան պատմութեան ընթացքին մեզի համար ասոնցմէ ոչ մէկը նորութիւնն է, մեզի կը մնայ մեր ակուաները սեղմել, պատրաստուիլ գալիքի մարտերուն, գալիքի պայքարին:

Մեր ուղեցցոյցը միշտ եղած է յարատեւ կոիւը դարձնել մեր ուղենիշը, ոչ թէ անոր համար որ խաղաղութեան չենք հաւատար, այլ ինչպէս կ'ըսէ դարերու իմաստութիւնը, թէ խաղաղութիւնն չես կրնար մուրալ, խաղաղութիւնը վերջ ի վերջոյ կը պարտադրես: Ժամանակը միայն կրնայ ցոյց տալ, թէ ինչքանով մենք պիտի յաջողինք, բայց մեր մօտ ընդհանրապէս կազմակերպականօրէն այդ տրամադրուածութիւնը կայ, որ կացութիւնը պիտի չընդունինք, պիտի յեղաշրջենք գայն եւ մեր հետագային բոլորը ընելիքները այս կոււանէն յառաջ պիտի մղենք:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Սոնա Թիթիղեան Կէտիկեան

Այս էջը կը հովանաւորեն Պատքի, Ասրի-Վիրէր եւ Թամին Առքի Զագմագթեան

KOMITAS

SALON FUNÉRAIRE

We recognize that each family is unique

- Family owned since 1997
- For all beliefs
- Completely renovated
- High-end white glove services
- Butler service with memorial service/condolences
- Dedicated facilities/lounges for one family at a time
- Our own fleet of new cars: hearse, limousine, sedan

We are proud to offer TruStage® coverage, allowing you to make monthly payments for up to 10 years at no cost, for your funeral planning

24/7 514-331-0400 www.komitas.ca

5180 rue de Salaberry, Montréal, QC H4J 1J3

Լիբանանահայերու Առ ծիլերը Հայաստանի մէջ

Վերջին շրջանին Լիբանանէն Հայաստան տեղափոխուեցան զգալի թիւով հայրենակիցներ, որոնք համարելով տարբեր երկիրներէ հայրենադարձներուն շարքերը՝ կայք հաստատեցին հայրենիքի մէջ։ Անոնք եւս ցանեցին իրենց «սերմերը», որոնք արդէն ծիլ արձակեցին՝ ծաղկեցնելով երկրի յատկապէս սնունդի, գիւղատնտեսութեան եւ գրօսաշըռութեան ոլորտները։ Քիչ չէ նաեւ գիտարուսետի ասպարէզէն ներս եւ միջազգային կազմակեպութիւններու հետ առցանց աշխատող երիտասարդներուն թիւր։

Լիբանանահայերու այս ոլորտներուն ընտրութիւնը պատահական չէ. բոլորիս յայտնի է երկրի սպասարկութեան բարձր մակարդակը, համեղ ճաշատեսակներն ու քաղցրեղէնները, պտուղներն ու բանջարեղէնները. ոլորտներ, որոնց մէջ զգալի գերակատարութիւն ունեցած են նաեւ լիբանանահայերը։ Ահա անոնց մէկ մասը որոշեց այդ փորձը բերել Հայաստան եւ հայրենադարձներու հայրենիքին հաղորդած նոր չունչին վրայ աւելցնել նոր երանգներ։ Իսկ լիբանանահայ երիտասարդները, անգլերէնի գերազանց իմացութեան շնորհիւ, հնարաւորութիւն ունեցան առցանց աշխատանքներ գտնելու միջազգային կազմակերպութիւններէն ներս՝ ապահովելով իրենց կեցութեան ու ապրուստի ծախսերը։

Գնահատելի է այն հանգամանքը, որ Հայաստան տեղափոխուած լիբանանահայերը գործ հաստատած են ոչ միայն երեւանի կեդրոնին մէջ, այլեւ աւելի ծայրամասային թաղամասերու, ինչպէս նաեւ Հա-

յաստանի այլ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ՝ Աշտարակ, Կիւմրի, Սպիտակ, Լոռի, Պոռշեան գիւղ եւ այլն։

Ինչքան ալ փորձենք հայրենիք ըլլալէն բացի, Հայաստան տեղափոխուելու այլ հիմնաւորումներ գտնել, մէկ բան յստակ է, որ եթէ նոյնիսկ մղումը բուն հայրենասիրութիւնը չէ, այլ՝ լեզուի իմացութիւնը, ծանօթ շրջապատ ունենալը, երեխաներու տաղանդներն ու հետաքրքրութիւնը զարգացնելը, ուսումը շարունակելու մատչելի պայմանները եւ նման այլ հնարաւորութիւններ, հիմքը գարձեալ հայրենիք ըլլալն է, այլապէս հարազատութենէն ու պատկանելիութեան զգացումէն անդին՝ դժուար է գտնել խրախուսող այլ միջոցներ, զորս կ'ընձեռէ Հայաստան՝ խթանելու համար հայրենադարձութիւնը։

«Հորիզոն»ը զրուցած է վերջերս Լիբանանէն Հայաստան տեղափոխուած եւ տեղափոխուելու գործնթացը սկսած մեր հայրենակիցներուն հետ, ծանօթացած անոնց կատարած աշխատանքներուն եւ պարզած Հայաստան տեղափոխուելու իրենց գրգավատճառները։

Մարտիկ եւ Մարի Զոգավեան ընտանիքը Լիբանանէն տեղափոխուած է Պոռշեան գիւղ եւ հիմնած «Maryfood» պատուէրներով եւ առաքումի հնարաւորութեամբ տնական համեղ բազմազան ուտեսաներու հաստատութիւնը, որուն արտադրանքը արդէն մեծ տարածում ունի եւ նոր շունչ հաղորդած է հայաստանեան ճաշերու տեսականին։

Իսկ ի՞նչը մղեց Զոգավեան ընտանիքը, որ իրենց գործը հիմնեն Հայաստանի եւ յատկապէս Պոռշեան գիւ-

Միա էօր կը հովանաւորեն ԱՌ. և ԱՌ. Մերոր և Ցըրոս Կիրակոսեան

դին մէջ. «Լիբանանը եղած է մեր ծննդավայրը, սակայն, տարիներ շարունակ ապրած ենք երազելով հայրենիք տեղափոխուելու մասին։ Հայրենասիրութեան կանչով հասանք Հայաստան։ 2011 թուականին կատարեցինք առաջին քայլը, գայցինք Արմատիրի մարզի գիւղերը՝ գիւղատնտեսական աշխատանք կատարելու, 40-50 աշխատող ունինք, բայց կիմայական անբարենպաստ պայմաններուն պատճառով գործը չյաշողեցաւ։ Գիւղատնտեսութեան գուգահեռ, Նալպանտեան գիւղի բնակիչներուն ներկայացուցինք ՀՕՄ-ի գործունէութիւնը, ուր յետագային հիմնուեցաւ ՀՕՄ-ի Նալպանտեան գիւղի «Սոսէ» մասնաճիւղը, որուն միջոցով հոգացինք գիւղի բնակչութեան կարիքները։

«Մարգեր այցելելու ընթացքին, այցի գացինք Կոտայքի մարզի Պոռշեան գիւղ, ուր առաջին իսկ վայրկեանին հոգեհարազատ զգացինք, կարծես մեր Այնձարն էր՝ իր բնակիչներու ազնիւ մօտեցումով ու հարազատութեամբ։ Ուստի որոշեցինք այնտեղ հոգատարածք առնել եւ հիմնել մեր հայրենի օճախը։

«2019-ին վերջնականապէս տեղափոխուեցանք Պոռշեան եւ շրջապատին քաջալերանքով՝ որոշեցինք արեւելեան ճաշատեսակներ եւ քաղցրեղէններ պատրաստել

ու վաճառել։ Աւելի ուշ, որոշեցինք հողատարածքի վրայ արտադրամաս մը կառուցել, հիմնական նպատակ ունենալով՝ գնումները կատարել գիւղացիներէն եւ աշխատողներունենալ գիւղէն։ Այսօր մեր ընտանիքէն բացի, գիւղէն ունինք երկու աշխատող եւ այդ թիւը աւելցնելու յոյս ունինք։

«Հայաստան տեղափոխուելը բարենպաստ էր նաև մեր զաւակներուն համար, տղաս եւ աղջիկս դպրոցը աւարտեցին Լիբանանի մէջ, Հայաստան գալէն ետք, աղջիկս աւարտեց ամերիկեան համալսարանի «computer science» բաժինը, տղաս հմտացաւ գիւղատնտեսութեան ոլորտին մէջ», Հորիզոնին ըստ տիկին Մարին։

Մեր երկրորդ գրուցակիցը Հեղնար Հերկելեանն է, որ

Հայաստան տեղափոխուած է իր երկու անչափահաս երեխաններուն հետ։ Ան Ամերիկեան Case-Mate ընկերութեան հետ համագործակցող հայկական ընկերութեան աշխատակից է։ Հայաստան տեղափոխուելու մասին Հեղնար կ'ըսէ։ «Նախ Հայաստանը մեր հայրենիքն է, այստեղի գժուարութիւններով հանդերձ նախընտրեցինք հոսքալ, ուրիշ երկիր երթալու մասին չենք ալ մտածած, մեզի համար ամենայարմարը այստեղ տեղափոխուելն էր։

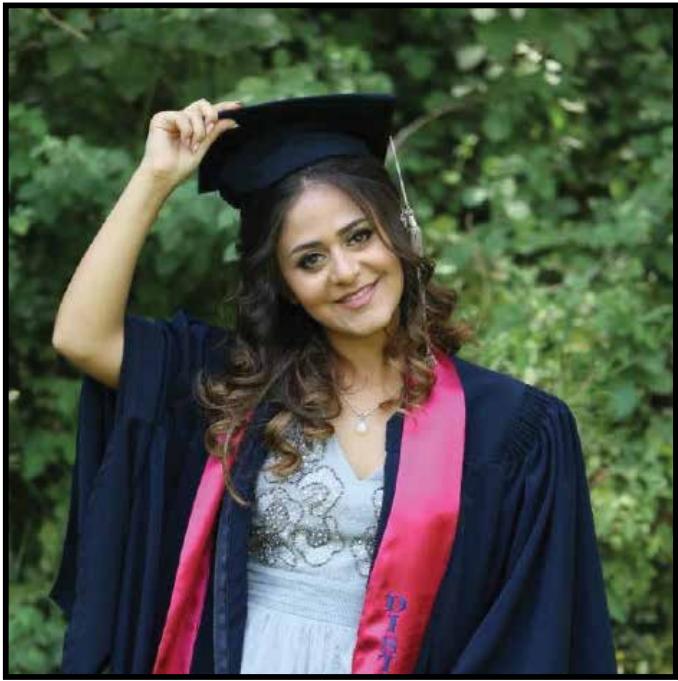
«Հայաստանի մէջ ապրիլը առաւելութիւն է յատկապէս պզտիկներուն համար, ապահով է, հայերէն կրթութիւն ստանալէն բացի, իրենց նախասիրութիւնները զարգացնելու եւ համալսարանական ուսումը շարունակելու լայն եւ մատչելի հնարաւորութիւններ կան»։

Նշենք նաեւ, որ Հեղնարի Հայաստան գալէն ետք, անոր տեղափոխուելու քայլին կամաց-կամաց կը հետեւին նաեւ իր հարազատները, որոնք արդէն մշակած են իրենց գործունէութեան ծրագրի ոլորտը։

Յաջորդ հայրենադարձը Տաւիդ Աղամեանն է, ան Լիբանանի մէջ բարձրագոյն կրթութիւն ստանալէն ետք, շատ փորձած է այնտեղ գործ գտնել, բայց ապարդիւն։

Այս էքը կը հովանառուի ԱՌ. և ԱՌ. Պետրոս և Ծովիկ Գևորգյաններ

Երկու տարի առաջ, ան նախընտրած է Հայաստան տեղափոխությ, որովհետև ընկերը այստեղ կ'ուսանի, Հայաստանի մէջ ունի ծանօթ շրջապատ եւ այստեղ աւելի հարազատ կը գգայ, Հայաստանը նաեւ իր աշխարհագրական դիրքով մօտ է Լիբանանին, ուր կ'ապրին Տալիլին ծնողները, հետեւաբար ան նոյնպէս Հայրենիքէն բացի այլ երկիր տեղափոխուելու եւ այնտեղ աշխատելու մասին չէ մտածած:

Տալիլը երեւանի մէջ ամերիկեան ընկերութեան մը աշխատակից է, աշխատանքը կը կատարէ առցանց, շատ գոհ է իր այստեղի կեանքէն եւ ուրախ է իր հարազատ հողին վրայ:

Մեր յաջորդ գրուցակիցը Գէորգ Թասլաքեանն է, որ արդիներ առաջ, ծրագրեց ընտանիքին հետ Այնձարէն տեղափոխությ Հայաստան, նախ տուն գնեց, յետոյ մի քանի տարի յաճախ Հայաստան այցելելով ուսումնասիրեց շուկան՝ որոշելու իր ներդրման ոլորտը: Ի վերջոյ հասաւ եղրակացութեան, որ Հայաստանի մէջ արեւելեան բազմատեսակ քաղցրեղէններու մասնագիտացած խանութ չկայ, իսկ պահանջ կայ թէ՝ ոչ, պէտք էր պարզել ծրագիրը սկսելէն ետք: Ամիսներ առաջ ան Կոմիտասի մէջ բացաւ «Այնձար» անունով սրճարան-խանութ մը, ուր ոչ միայն տեղ գտաւ արեւելեան համեղ քաղցրեղէններու լայն տեսականի, այլ անիկա դարձաւ աշխարհի բոլոր կողմերէն Հայաստան ժամանող այնձարցիներու հանդիպման վայր, որուն պատերուն տեղ գտած նկարները կը ստեղծեն այնձարեան համայնապատկեր մը: Աւելին՝ պարզուեցաւ, որ Հայաստանի մէջ արեւելեան քաղցրեղէններու պահանջ կայ: Հետեւաբար, արդէն հայրենիք գալու ժամանակն է. շուտով Գէորգին մեծ աղջիկը՝ Փաթիլը, դպրոցը պիտի աւարտէ, ու ընտանիքը պիտի վերամիաւորուի Հայաստանի մէջ: Փաթիլը ուսումը կը շարունակէ այստեղ, իսկ փոքր աղջիկը՝ Արազը, կրթութիւնը կը շարունակէ իր նախասիրած մասնագիտութեան գոլեմին մէջ:

«Շատոնց նպատակ ունէինք Հայաստան հաստատուելու: Լիբանանի հետ բաղդատած, մեր զաւակնե-

րուն ուսման եւ ապագային համար աւելի նպատակայարմար կը տեսնէինք: Երբ Լիբանանի տնտեսական վիճակը ծանրացաւ, մենք աւելի համոզուեցանք, որ պէտք է տեղափոխուինք: Այլ երկիրներ (Ամերիկա, Գանատա) մեկնելու առիթ ունեցած ենք, բայց մեր նպատակը յստակ էր՝ հաստատությ Հայաստան, ինչ ալ ըլլան մարտահրաւէրներն ու պայմանները...», Հորիզոնին ըստ «Այնձար» խանութ-սրճարանի սեփականատէր Գէորգ Թասլաքեան, որ «Այնձարի» շնորհիւ ինը աշխատակիցներու համար գործի հնարաւորութիւն ստեղծած է:

Ընթացքի մէջ է նաեւ Յակոբեան ընտանիքի Հայաստան տեղափոխուելու ծրագիրը. Հայր եւ որդի Սեւակ եւ կրեկ Յակոբեանները, Լոռիի Բուշկինո գիւղին մէջ հիմնած են «fresh farm» ընկերութիւնը, ուր բնական միջոցներով՝ առանց քիմիական յաւելումներու կ'աճեցնեն բանջարեղէններ եւ պտղատու ծառեր, կը պահն անասուններ, որոնք կը հայթայթեն անարատ կաթ, տնական հաւկիթ, արդար մեղր: Փոքր քայլերով գործի անցած եւ ծրագիրը ընդլայնելու պատրաստակամութեամբ՝ freshfarm-ը իր արտադրանքը կ'առաքէ Հայաստանի բոլոր շրջանները՝ ըստ պատուէրներու:

Սեւակ Յակոբեանի հետ զրուցելով պարզեցինք, որ Հայաստանի մէջ այս գործը հիմնելու միակ գրդապատճառը հայրենադարձութիւնն է, իսկ Լոռիի գեղատեսիլ բնութիւնը, գիւղատնտեսութեան համար յարմար կլիման եւ պայմանները մղեցին, որ ան իր տնտեսութիւնը հիմնէ տեղի Բուշկինո գիւղին մէջ՝ մօտ պապայթին հիմնական Հայաստան տեղափոխուելու վճռականութեամբ: Ակնյայտ է, որ մեր զրուցակիցները հետեւած են Շիրազի կոչին.

Ինչո՞ւ Գանատա, ի՞նչ Ամերիկա,

Երբ թէկուզ մի բուռ Հայաստանը կայ,

Տուն աղաւնացէք...

Ինչ խօսք, հեշտ որոշում չէ, սակայն ազգին ու հայրենիքին հանդէպ պատկանելիութեան զգացողութիւն ունեցողին եւ տեղափոխուելու հնարաւորութիւն ունեցողին համար ամենաճիշդ եւ միաժամանակ աննկարագրելի երջանկութիւն պարզեւող որոշում մըն է...

Թող Սփիւռքի ողջ համայնքներէն հայրենակիցներ գան Հայաստան եւ իրենց ծիլերը արձակեն մեր վիրաւոր, սակայն միշտ կանգուն ու չքնաղ հայրենիքին մէջ:

Այսօր, առաւել քան երբեւէ, իւրաքանչիւրս իր ընելիքը պէտք է ունենայ մայր հողին վրայ...

Նայիրի Մկրտիչեան

Միա էօր կը հովանաւորէ Գարջօ Յամբէնան

THIS CHRISTMAS,

we wish you ...

... to feel the greater Love

... the one that has no beginning, no end, no fear, no frontiers
... that smiles upon men, women, the rich, the poor
... that gives and receives without protest or pressure
... that makes each person a friend, a parent, a child
... that transforms our ways of being, living and loving
... Love that is without expectations.

Our wish this Christmas, is that there's no longer
a me and others. Only we.

With Love,
LE GROUPE MAURICE

hearing aid source
hearing instrument specialists

HEAR CHARGE CONNECT

HEAR speech better in any environment with new Augmented Focus technology

CHARGE your hearing aids – Never change a tiny hearing aid battery again!

CONNECT your hearing aids to your Android or iPhone smartphone.

hearing aid source
hearing instrument specialists

**TRY HEARING AIDS
RISK-FREE**

Call 416 754-4327

2 LOCATIONS

702 Coxwell Avenue
#704, Toronto, ON M4C 3B9
Tel: 416 463-4327(HEAR)

Parkway Mall, 85 Ellesmere Road,
#29 Toronto, ON, M1R 4B9
Tel: 416 754-4327(HEAR)

hello@hearingaidsource.ca

- Free Hearing Tests
- No obligation Hearing Aid Trial
- Hearing Protection

www.hearingaidsource.ca

Wealth Management
Dominion Securities

Nahabedian Wealth Management Group of RBC Dominion Securities

Integrity, Trust, Respect, Client Focus and Commitment to Your Success!

Paul B. Nahabedian, CIM
Senior Portfolio Manager

Levon Nahabedian, CIM
Associate Advisor

www.paulnahabedian.com
514-878-5111

RBC Dominion Securities Inc.* and Royal Bank of Canada are separate corporate entities which are affiliated. *Member-Canadian Investor Protection Fund.
RBC Dominion Securities Inc. is a member company of RBC Wealth Management, a business segment of Royal Bank of Canada.
© / TM Trademark(s) of Royal Bank of Canada. Used under licence. © RBC Dominion Securities Inc. All rights reserved.

RBC Dominion Securities Inc.

«Այսպէս կոչուած՝ խաղաղութեան պայմանագիրը Նոյեմբերի 9-ի կապիտուլիացիոն փաստաթղթի տրամաբանական շարունակութիւնն է». թուրքագիտ

Թուրքագիտ Վարուժան Գեղամեանը վստահ է՝ անկախութիւնից յետոյ՝ անցնող բոլոր տարիներին, Հայաստանի Հանրապետութիւնում եւ Արցախի Հանրապետութիւնում կարելի է ասել՝ ներքաղաքական իրավիճակ չկայ, այսինքն՝ ներսում տեղի ունեցող քաղաքական ցանկացած գործընթաց ուղղակիորէն կապուած է կամ շարունակութիւնն է Հայաստանի արտաքին քաղաքականութեան։ Այն իրադարձութիւնները, որքն տեղի են ունենում, արտաքին քաղաքականութեան արդիւնք են, այսօր առաւել եւս, այդպես է։ Հայաստանում տեղի ունեցող բոլոր գործընթացները, ցաւօք, թելադրուած են արտաքին միջավայրի կողմից, մինչդեռ ճիշդ հակառակը պէտք է լինէր։

«Եթէ պատկերաւոր փորձենք ասել՝ ինչ է այսօր կատարում, կարելի է այսպէս նկարագրել. Հայաստանում եւ Արցախում ակտիւ տեմպերով սիրիականացում է տեղի ունենում։ Հայաստանը շարունակում է կորցնել սուպերիեկտայնութիւնը՝ որպէս առանձին քաղաքական միաւոր։ Ասում եմ «շարունակում է կորցնել», քանի որ մենք որոշ հարցերում նախորդ տարիներից կուտակած ուսուրսների հաշուին կարողանում ենք որոշակիորէն այդ սուլպիկայնութիւնն ապահովել, բայց նաեւ շարունակում ենք մաշել այդ ուսուրսը, որն ինչ որ պահի դադարելու է գոյութիւն ունենալ», «Հորիզոն»ի հետ գրոյցում նշում է թուրքագիտը։ Նա ընդգծում է՝ մեր սահմանները շատ խոցելի վիճակում են, եւ շատ դէպքերում կարելի է արդէն արձանագրել՝ փաստացի, այս սահմանները պահւում են ոչ այն բանի չնորհիւ, որ Հայաստանն իր ուսուրսներն է ուղ-

ղում սահմանների պաշտպանութեանը, այլ կայ որոշակի աշխարհաքաղաքական հաւասարակշռութիւն, որն այս պահին դեռեւս թոյլ չի տալիս, որ այդ սահմանները խախտուեն։ Ըստ թուրքագէտի՝ հիմա կայ Հայաստանի տը Փակտո իշխանութիւն, որն ունի այնպիսի քատրային կազմ եւ քաղաքական պատկերացումներ, հմտութիւններ, որոնք որեւէ կերպ չեն բխում ՀՀ եւ հայութեան շահերից։

2020 թուականի կապիտուլիացիայից յետոյ Հայաստանը ստացել է շատ երկար՝ մի քանի հարիւր քիլոմետր յաւելեալ ուազմաճակատի գիծ, որն անհրաժեշտ է ոչ միայն ամրացնել տեխնիկական, ինժեներական տեսանկիւնից, այլեւ դրա պահպանութեան համար հարկ է ունենալ անվտանգային բոլորովին նոր համակարգ, որը ենթադրում է ամբողջ պետութեան անցումը ուազմականութեան ուղևորի վրայ։ Թուրքագէտը յիշեցնում է՝ ուազմականացումը պէտք չէ դիտարկել որպէս բացասական երեւոյթ։ այն պահին աշխարհում զլիսաւոր միտումներից մէկն է։ Աւելին, կան երկրներ, որոնք յայտարարում են, որ դա հակասում է իրենց էութեանը, ուազմականացուած են։ Օրինակ՝ Շուետափայի Թագաւորութիւնն արգէն մի քանի տարի է, անցել է պարտադիր զինծառայութեան, երկրում շարունակարար կառուցում են նոր ուազմաբազաներ երկրի ամբողջ տնտեսութիւնը, պետական համակարգը դրւում է ուազմական տրամաբանութեան շղթայում եւս։

Մերձաւոր Արեւելքում, որտեղ նաեւ Հայաստանն է գտնուում, պետութիւններն անդադար պատրաստուում են պատերազմի եւ ամրացնում անվտանգային համակարգը, իսկ արդեօք Հայաստանն անում է այդ քայլերը։ Թուրքագէտը վստահեցնում է՝ Հայաստանում իշխանութիւնները յայտարարում են, թէ ամրացնում են անվտանգային համակարգը. դրա հիմնական ցուցիչն էլ ֆինանսական թուեր ցոյց տալն է, իսկ այդ թուերը ցոյց տալը եւ իրականում գործ անելը կարող են չհամընկնել։ Օրինակ՝ նախորդ տարի 300 միլիառ դրամից աւելի գումար է նախատեսուած եղել պաշտպանական ոլորտի զարգացման համար, բայց պարզուում է՝ դրանից ծախսուել է միայն 170 միլիառը։

«Բացի այդ՝ անվտանգային համակարգը չի ենթադրում միայն ֆինանսական բաշխումներ իրականացնել, այլ ենթադրում է համալիր բարդ միջոցառումներ, որը ներառում է պետութեան կենսագործունէութեան բոլոր ոլորտները՝ կրթական համակարգից մինչեւ բուն անվտանգային։ Բայց, փոխարէնը մենք ունենք զրոյցներ այն մասին, որ բանակը պէտք է կրծատել ու համալրել միայն պայմանագրային զինծառայուներով, իսկ դա մեր անվտանգային որեւէ խնդիր չի լուծելու։ Անցում կատարել պարտագիր զինծառայութիւնից դէպի պայմանագրային զինծառայութիւն եւ անունը գնել «Քրոֆեսիոնալ բանակ»... սա ուղղակի քարոզչական հնարք է, որ հասարակութիւնը մտածի՝ դա լաւ բան է, մինչդեռ հասարակութեան մեծ մարդ տեղեակ չէ, որ դրա անուան տակ կրծատում է բանակը։

Միայն կը հովանաւորեն Միջին Ասրի Հայոցին եւ Անձան, Դեմքին եւ Յակոբ Հայոցին մեջ

Vino Rosso
RISTORANTE

5291 Henri-Bourassa Blvd. W.
Saint-Laurent, QC

514-337-6664
info@vinorosso.ca

www.vinorosso.ca

f @

Երկրորդ՝ բանակային բաւական կուռ համակարգը, որը ցոյց էր տուել իր արդիւնաւէտութիւնը, վերացւում է, ոչ թէ փոխարինուում է աւելի լաւով, իսկ աւելի լաւ դառնալու տեղ շատ կայ: Այնուամենայնիւ, ոչ թէ աւելի լաւ համակարգ է ներդրուում, այլ կիսատ, ոչ լիարժէք մշակուած՝ գործի գիտակ մարդկանց բացակայութեամբ մշակուած, ինչ որ առանձին նախաձեռնութիւններ, որոնք ուղղակի փոփութիստական են, ոչ թէ ուղղուած են նրան, որ անվտանգային համակարգն ուժեղացուի», նշում է թուրքագէտը:

Նա ընդգծում է՝ 2020-ի նոյեմբերից յետոյ ՀՀ անվտանգային համակարգի գործելու արդիւնաւէտ ձեւերից մէկը ենթադրում էր հասարակութեան ամբողջական ներգրաւում պաշտպանութեան ոլորտում, ընդ որում՝ ոչ թէ բանակի փոխարէն, այլ բանակին համալրելով, եւ ողջ պետական ինստիտուտների աշխատանքը դրան պէտք է ուղղուած լինէր, պետական լուրջ համակարգում պիտի լինէր, իսկ դա տեղի չունեցաւ, ընդ որում, հասարակութիւնը գէմ չէր լինի դրան, քանի որ հասարակութեան մէջ էլ կայ անվտանգութիւնը բարձրացնելու պահանջ:

«Այդտեղ եւս մէկ անգամ տեսնում ենք, որ տը ֆակտո իշխանութիւնները պարզապէս նպատակ չունեն անվտանգային համակարգը բարձրանելու, այլ ուղղակի տպաւորութիւն են ստեղծում, թէ այդ ուղղութեամբ աշխատանքներ են իրականացնում», ասում է թուրքագէտը:

Թուրքագէտն անդրադառնում է նաեւ այսպէս կոչուած «խաղաղութեան պայմանագրին» եւ վարչապետ Փաշինեանի յայտարարած «խաղաղութեան շրջանակային պայմանագրին»՝ նշելով՝ այն նոյեմբերի 9-ի կապիտուլացիոն փաստաթղթի 2-րդ տրամաբանական շարունակութիւնն է: Այդ փաստաթղթի ստորագրման պարագայում հնարաւոր է լինեն ձեւակերպումներ, որոնք առաջին հայեցքից կարող են ոչ փանգաւոր թուալ, բայց այդ փաստաթղթի ողջ տրամաբանութիւնը՝ նոյնիսկ կնքման ժամկէտը, ձեւը, միջոցը, ամբողջութեամբ հակահայկական են: Ակնյայտ է մի պարզ բան. այդ խաղաղութեան պայմանագրին Արագէյճանը եւ թուրքիան օրէցօր աւելի շատ են պահանջում եւ իրենք են պարտադրում Հայաստանին, որ դա ստորագրուի:

«Հարց է ծագում. եթէ գործ ունէք թշնամական երկու պետութիւնների հետ, ինչո՞ւ են նրանք այդքան շտապում իրենց պայմաններով այդ փաստաթուղթը ստորագրել: Պատճառն այն է, որ դա նրանց տալու է նոր առաւելութիւններ, նոր հնարաւորութիւններ, իսկ որ իրենք Հայաստանի կազմութիւնները չեն ուղղուած, ընդհակառակը՝ ՀՀ-ի նոր կառավագանութեան պահանջները», նշում է թուրքագէտը:

Թուրքագէտը շեշտում է՝ հարկ է ուշադրութիւն դարձնել այն փաստին, որ Թուրքիայի եւ Արագէյճանի բարձրաստիճան ղեկավարներն, այդ թուում՝ ամենաբարձր դիրք զբաղեցնող պաշտօնեաները՝ նախագահները, պարբերաբար՝ 10 օրը մէկ յաճախութեամբ, ՀՀ քաղաքացիներին յիշեցնում են՝ իրենց նպատակը ոչ թէ ՀՀ-ի հետ համատեղ կեցութիւնն է Հարաւային Կովկասում, այլ ընդհակառակը՝ նուածել այն տարածքները, որոնք պատկանում են Հայաստանին, եւ ինչպէս իրենք են մեկնաբանում, իրենց բառերով ու պատկերացումներով «դրանք ատրպէյճանական են», հետեւաբար այստեղ որեւէ համակեցութեան մասին որեւէ խօսք չկայ, ուստի ուժի սպառնալիքով ստորագրուած այս խաղաղութեան պայմանագրիը կը լինի ոչ լեկալ, ոչ օրինական:

Նա փաստում է՝ այդ պայմանագրի ստորագրումը բխում է բացառապէս Արագէյճանի եւ Թուրքիայի շահերից, այն ամբողջութեամբ հակահայկական է: Մենք ինդիր ենք ունենում ոչ միայն Արցախի՝ չօկուպացուած 25 տոկոսի մասով, այլև ՀՀ տարածքային ամբողջականութեան մասով: Եթէ ՀՀ-ն ստորագրի մի փաստաթուղթ, որտեղ նշում է՝ սահմանների համար հիմք է ծառայում Կարսի 1921 թուականի պայմանագրիը, ապա յաջորդ պահին Թուրքիայի եւ Արագէյճանի կողմի ՀՀ առջեւ դրուելու է պահանջ, օրինակ՝ Վայոց Զորի, Սիւնիքի, Արարատի մարզերի մի շարք բնակավայրերի՝ Արագէյճանին տալու հարցը, որովհետեւ ըստ Կարսի պայմանագրի՝ այդ տարածքները 1921-ին պէտք է յանձնէին նախիջեւանի ինքնավար Հանրապետութեանը, որն Արագէյճանի կազմում է: Բայց, այդ տարածքները չեն

«Հարց է ծագում. եթէ գործ ունէք թշնամական երկու պետութիւնների հետ, ինչո՞ւ են նրանք այդքան շտապում իրենց պայմաններով այդ փաստաթուղթը ստորագրել: Պատճառն այն է, որ դա նրանց տալու է նոր առաւելութիւններ, նոր հնարաւորութիւններ, իսկ որ իրենք Հայաստանի նկատմամբ պահանջներ ունեն, ակնյայտ է, ընդ որում՝ դրանք խաղաղ համակեցութեանը չեն ուղղուած, ընդհակառակը՝ ՀՀ-ի նոր տարածքների զարթում, իսկ հնարաւորութեան դէպրում՝ ընդհականացնելու հայկական քաղաքական գործոնի վերացում, այսինքն՝ հայկական պետութեան վերացում».

Վարուժան Գեղամեան

Դիմում կը հովանաւորեն ԱՌ. և ԱՌ. Մինուքիլիս Ժամանակակից մասնակիցների համար առաջարկութեան մասին

COLLISION CENTER - CENTRE DE COLLISION

Etablissement Tavoukdjian
6055 Pontgravé, Montreal, Quebec H4K-2E7
Tel : (514) 274-4133
Fax : (514) 904-2313
Email : info@autoralph.com

յանձնուել, քանի որ ժամանակին Խորհրդային Հայաստանի ղեկավարութիւնը պայքարել է, դրանք չի փոխանցել:

Բարդ չէ պատկերացնելը՝ այսպէս կոչուած՝ խաղղութեան պայմանագրի՝ այդ կապիտուլիացիոն թղթի ստորագրումից անմիջապէս յետոյ այդ պահանջն, օրինակ, դրուելու է, եւ այդպիսի պահանջները բազմաթիւ են: Թուրքագէտն ասում է՝ այդ փաստաթղթերն ուղղուած են նրան, որ յաջորդ թուղթը շատ աւելի վատ պայմաններով լինի, հետեւաբար մեզ ոչ թէ պէտք է պատրաստուել ոչ թէ խաղաղութեան պայմանագրի ստորագրման, այլ ազգային ուժերը, եթէ լինէին, ոչ թէ դա պիտի անէին, այլ ընդհակառակը, երկրի անվտանգային համակարգն ուժեղացնէին այն աստիճան, որ այժմ հնարաւորինս բացառէին ուժի կիրառումը, աւելին՝ հնարաւորութիւններ ստեղծէին, որ Հայաստանը կարողանար ետքերել թէ Հայաստանի, թէ Արցախի գրաւեալ տարածները:

«Դա միակ ձեւը կը լինէր նորից բերելու այն ուժային հաւասարակշռութիւնը, որը թոյլ չէր տայ Ասրպէյանին ու Թուրքիային, օրինակ, ՀՀ Ձերմուկ քաղաքը կամ Գեղարքունիքի, Սիւնիքի մարզերի տասնեակ բնակավայրեր ուղիղ կրակի տակ պահել ու հայաթափել առնուազն կանանց եւ երեխաներին: Այս իրավիճակն առաջացել է այն պարզ պատճառով, որ ՀՀ-ն հրաժարել է կատարել իր գլխաւոր անվտանգային գործառոյթը, այն է՝ ՀՀ տարածքների պաշտպանութիւնը՝ լինի սահմաններին, թէ սահմաններից անդին», եզրափակում է Թուրքագէտը:

Իրանական եւ ուսւական գործոնի մասին խօսելով՝ Թուրքագէտն ասում է՝ ՀՀ-ն եւ Հարաւային Կովկասն ընդհանրապէս թէ՝ տարածաշրջանային, թէ՝ համաշխարհային գերտէրութիւնների ուշադրութեան կենտրոնում են. դրանք աշխարհագրական գիրքի բերումով ուազմավարական նշանակութիւն ունեն, հետեւաբար այստեղ տեղի ունեցող գործընթացներին ուշի ուշով հետեւում են, այլեւ մասնակցում որոշ պրոցեսների:

Հիմնական երեք երկրները, որոնք տարածաշրջանային գործընթացներին անմիջական մասնակցութիւն ունեն, Թուրքիայի Հանրապետութիւնն է, Ռուսաստանի Դաշնութիւնը, Իրանի Իսլամական Հանրապետութիւնը: Երեք պետութիւններն էլ փորձում են Հարաւային Կովկասում իրենց անվտանգութեան ու ազգեցութեան գօտին ոչ միայն ամուր պահել, այլեւ ընդլայնել: Այս հարցում համաշխարհային գերակատարները եւս փորձում են մասնակցութիւն ունենալու՝ այս կամ այն դէպում օժանդակելով այս երեք երկրներից որեւէ մէկին: Արեւմուտք-Ռուսաստան եւ Արեւմուտք-Իրան հակամարտութիւնը հաշուի առնելով կարող ենք արձանագրել, որ հարաւային Կովկասում կոլեկտիւ Արեւմուտքի՝ մասնաւորապէս Ամերիկայի Միացեալ նահանգների Եւրամիութեան որոշ երկրների, Մեծ Բրիտանիայի շահերը համընկնում են Թուրքիայի հետ, որը փորձում է տարածաշրջանից հեռացնել Ռուսաստանին եւ Թոյլ չտալ, որ տարածաշրջանում գործոն լինի Իրանը:

«Հետեւաբար, ինչ վերաբերում է հայ-Թուրքական եւ Հայ-ատրպէյանական հակամարտութիւններին, ապա այս հարցերում Ատրպէյանի ու Թուրքիայի գործողութիւնները փաստացի աշակցութիւն եւ սատարում են ստանում Արեւմուտքից, եւ այս իրավիճակը դրսե-

ուրուում է ամենատարբեր ձեւաչափերով՝ սկսած նրանից, որ Եւրամիութիւնը եւ ԱՄՆ-ն ՀՀ-ի առ Փակու իշխանութեանը ստիպում են, որ շատ արագ ստորագրի ատրպէյանական պահանջներով ստեղծուած այսպէս կոչուած՝ խաղաղութեան պայմանագիրը, ապա տարածաշրջանից հեռացնեն Ռուսաստանին:

Ռուսաստանի՝ այս տարածաշրջանից հեռացումը ենթագրում է Թուրքական ազգեցութեան ուժեղացում, իսկ թէ ինչ կը լինի գրանից յետոյ, կարծում եմ՝ հայերը բաւական լաւ պատկերացնում են: Իսկ Արեւմուտքին դա խոչոր հաշուով չի հետաքրքրում, ինչպէս որ մենք տեսել ենք 1915-ին կամ մեր ժողովրդի համար բախտորոշ այլ իրավիճակներում, երբ ապաւինել ենք այն յայտարարութիւններին կամ բանաւոր երաշխիքներին, որոնք արուել են», պատմական փաստերի համարդրումով իրավիճակներում է Թուրքագէտը: Այս պահին Թուրքիայի եւ Ասրպէյանի դէմ պայքարում ՀՀ-ի փաստացի շահակիցներն են Ռուսաստանը, իրանն են եւ որոշ այլ երկրները: Այս իրավիճակում, երբ Թուրքիան փորձում է տարածաշրջանից հեռացնել Ռուսաստանին ու Իրանին, ապա վերացնել հայկական գործոնը, ստացում է՝ դա չի բխում Ռուսաստանի ու Իրանի շահերից այն պարզ պատճառով, որ այս տարածաշրջանը գառնալու է Թուրքական ազգեցութեան գոտի, հետեւաբար իրենց շահերից է բխում, որ այստեղ լինի Հայաստան, որի պայքարն անդադար լինելու է Թուրքիայի հետ, քանի որ Թուրքիան փորձում է Հայաստանը վերացնել: Ուրեմն՝ հնարաւոր է աջակցել Հայաստանի պայքարին՝ դրանով Թոյլ չտալով, որ Թուրքիայի ազգեցութիւնը տարածաշրջանում մէծանայ:

«Հետեւաբար, մենք տեսնում ենք թէ՝ իրանական, թէ՝ ուսւական կողմի տարբեր ձեւաչափերով փորձը՝ կասեցնել Թուրքիայի ու Ասրպէյանի առաջընթացը Հարաւային Կովկասում», ասում է Թուրքագէտը՝ յիշեցնելով՝ շահակիցների շահերը ոչ բոլոր հարցերում են համընկնում եւ միշտ չէ, որ նրանք այդ համընկնող շահերի համար պատրաստ են այնքան ուսուուր տրամադրել, որը հնարաւորութիւն կը տայ այդ շահը լիարժէք սպասարկելու: Այսինքն՝ չի կարելի ապաւինել միայն շահակիցների առկայութեանը, քանի որ դա ճանապարհ է, որը տանում է դէպի կործանում ու կորուստ, եւ եթէ Հայաստանն ունենայ ազգային իշխանութիւն, որը կամք կը ցուցաբերի, կ'ունենայ վրովեսիոնալիզմ, հնարաւոր կը լինի սեփական ուժերի շնորհիւ, շահակիցների առկայութեանը, ապաւինել մէկները կանգնեցնել այս գահավիժումը:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Յասմիկ Բալէեան

Գերաշնորհ S. Բարգէն Արք. Չարեան
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեսի

Կրօնական Ժողովս ու Ազգային Վարչութիւնը
և Թեսի բոլոր Եկեղեցիները՝

Ս. Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր Եկեղեցի
Ս. Աստուածածին Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Նշան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Գէորգ Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Պողոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Վարդան Հայց. Առաքելական Եկեղեցի
Ս. Ստեփանոս Հայց. Առաքելական Եկեղեցի

Կը շնորհաւորեն Գանատահայութիւնը, մաղթելով՝
որ յառաջիկայ 2023 տարին աշխարհի համար ըլլայ
խաղաղութեան և մարդկութեան համար ողջամտութեան տարի:

Արցախեան Երրորդ պատերազմը եւ Թուրքիան.

Նոր մարտահրաւերներ՝ Հայաստանի եւ Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանին մէջ

... 2020 թուականի Արցախեան վերջին պատերազմից յետոյ Հայաստանը գտնւում է աշխարհաքաղաքական եւ աշխարհառազմավարական մարտահրաւերների, նոր սպառնալիքների շրջափուլում։ Արցախի բռնագաւթումից յետոյ թուրքիան Հայաստանի առաջ դնում է մի շարք նոր նախապայման-պահանջներ՝ կապուած Արցախը Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան մաս ճանաչելու, հետագայում նաեւ 1921 թուականի Կարսի պայմանագիրը վերահաստատելու, Հայ Դատից հրաժարուելու, ինչպէս նաեւ Սիւնիքի միջանցքի հարցը։

Եւ ուշադրութեան է արժանի նաեւ այն հանգամանքը, որ պատերազմի աւարտից անմիջապէս յետոյ Շուշիում թուրքական պետութիւնները կնքեցին հռչակագիր, որը հենց այդպէս էլ անուանուեց՝ Շուշիի հռչակագիր։ Թրքագէտ, ակադեմիկոս Ռուբէն Սաֆրաստեանը դա դիտարկում է որպէս Հարաւային Կովկասում Փանթյուրքիզմի քաղաքականութեան իրականացման հիմնարար փաստաթուղթ, մասնաւորապէս ընդգծելով։

«Շուշիի հռչակագիրը փաստօրէն ազդարարում է, որ փանթուքիզմը ոչ միայն քաղաքաբարախօսութիւն է, ոչ միայն ընդհանուր քաղաքականութիւն է, որը մենք տեսնում ենք թրքալեզու երկրների կազմակերպութեան մէջ, այլեւ հենց դա իրական քաղաքականութիւն է։ Ատրպէյճանի եւ Թուրքիայի՝ այս երկրների միաւորումը հենց փանթուքիզմի իրականացման հիմքն է դնում...»։

Ինչպէ՞ս են այս աշխարհաքաղաքական եւ աշխարհառազմավարական իրավիճակում իրենց դրսեւորում տարածաշրջանի՝ մեզ համար առանցքային երկրները՝ Ռուսաստանն ու Իրանը։ Ինչպէ՞ս պէտք կարողանանք

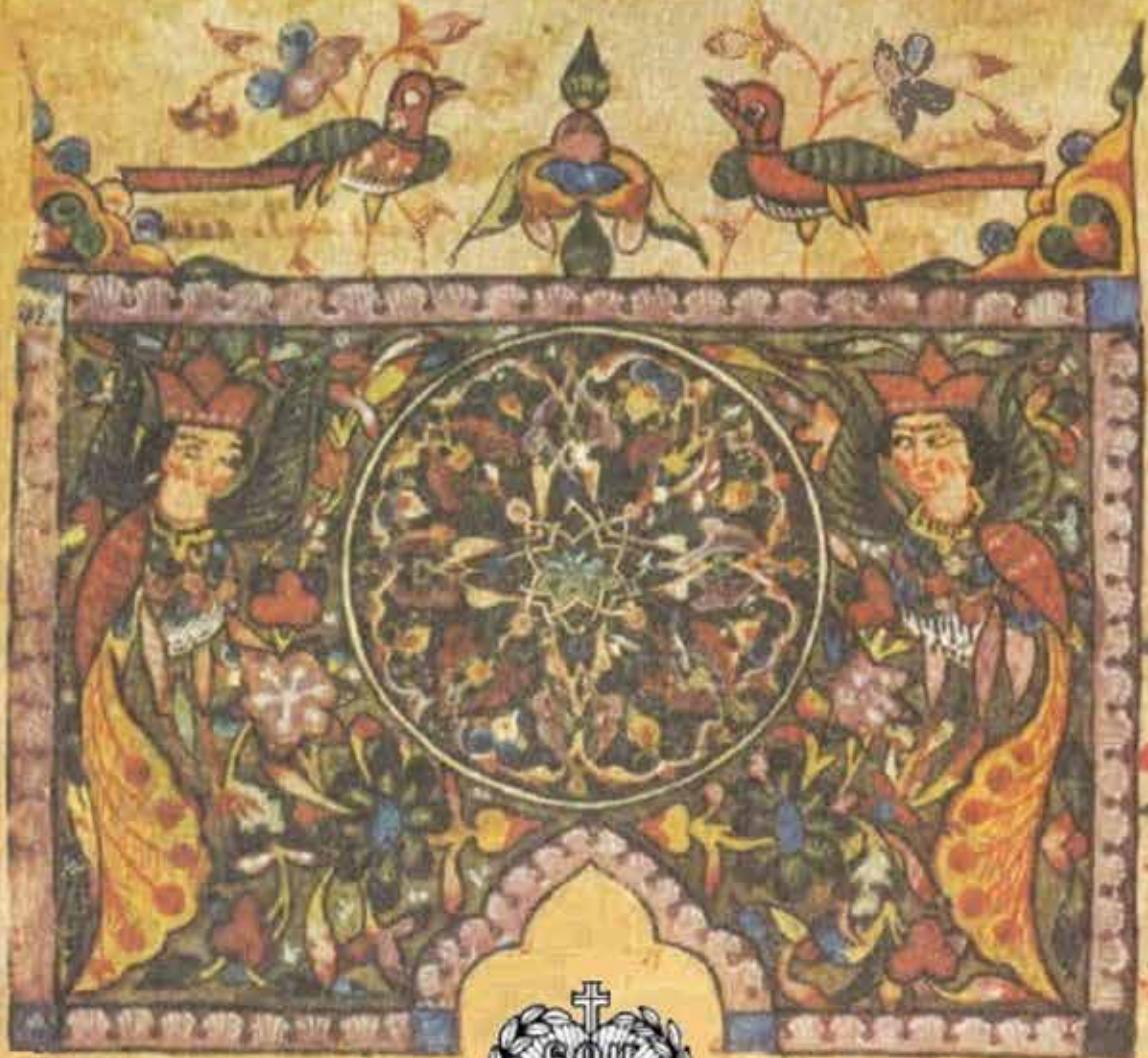
աշխատել այս երկրների հետ թրքական աշխարհից եկող այս սպառնալիքներին ու մարտահրաւերներին դիմակայելու համար։ Այս եւ մեզ համար կենսական նշանակութիւն ունեցող մի շարք հարցերի շուրջ զրուցել ենք թրքագէտ, ակադեմիկոս Ռուբէն Սաֆրաստեանի հետ։

Հ. - Պարո՞ն Սաֆրաստեան, 20-րդ դարասկզբին կատարուեց Հայոց ցեղասպանոթիւնն ու Հայրենազգրկումը։ Բայց 1990-ականներին՝ վերջին 2000 տարուայ մէջ առաջին անգամ հայը ոչ թէ հող կորցրեց, այլ ազատագրեց։ Բայց հայ ազգի համար հոգեւոր վերելքից ի՞նչ ազդեցութիւն էր թողել տարածաշրջանում Արցախի ազատագրումը եւ Արցախի Հանրապետութեան կայացումը որպէս քաղաքական միաւոր։

Ռ.Մ. - Անհրաժեշտ է նշել, որ Արցախի ազատագրումը աշխարհաքաղաքական առումով կարեւոր իրադարձութիւն էր։ Եւ այդ իրադարձութեան կարեւորութիւնը առաջին հերթին կայանում է նրանում, որ 1994 թուականից սկսած, երբ արձանագրուեց Ատրպէյճանի պարտութիւնը եւ Հայաստանի ու Արցախի յաղթանակը, փոխուեց աշխարհաքաղաքական իրավիճակը մեր տարածաշրջանում։ Եթէ մինչեւ այդ, 1990-ական թուականներին՝ սկզբի մի քանի տարիների ընթացքում Խորհրդային Միութեան փլուզումից յետոյ Հարաւային Կովկասը գտնւում էր լարուած եւ փոփոխական իրավիճակում, ապա 1994 թուականին հայ ժողովրդի Արցախեան պատերազմում յաղթանակը հնարաւորութիւն տուեց, որ կայունանայ իրավրութիւնը Հարաւային Կովկասում։

Եւ այդ կայունացման հիմքում այն հանգամանքն էր, որ Արցախը պատերազմում յաղթեց Հայաստանի շնոր

Վայ էք կը հովանաւորեն Քժ. եւ գրիկ. Ժրայր եւ Յասմին Պասմաճեան

OU-ի Սոնթրեալի
«Սույ» մասնաճիւղի վարչութիւնը
կը շնորհաւորէ ձեր Նոր Տարին եւ
Սուրբ Ծնունդը, մաղթելով որ 2023-ի
բոլոր օրերը ըլլան բարեքեր, շէն
ու պայծառ, առողջութեամբ եւ¹
արեւշատութեամբ լի, երջանկութեամբ
եւ բերկրութեամբ առցուն:

Հիւ եւ զգալիօրէն նաեւ՝ Ռուսաստանի օգնութեամբ։ Եւ, փաստօրէն, 1994 թուականից յետոյ այն իրավիճակը, որը հաստատուեց Հարաւային Կովկասում, կարելի է ասել, դա Հարաւային Կովկասում Ռուսաստանի գերիշխանութեան շրջանն էր։ Ռուսաստանը հաստատեց, որ ինքը տարածաշրջանում կարող է հիմնական ուժի կերպոնը լինել։ Եւ այդ իրավիճակը պահպանուեց երկար՝ մինչեւ Արցախեան 44-օրեայ պատերազմը եւ դրա աւարտը։ Այն այժմ իսախուած է։ Թուրքիան փորձում էր քաղաքականութեան չնորհիւ ձեռք բերել աւելի մեծ ազդեցութիւն մեր տարածաշրջանում, քան ունէր մինչ այդ՝ օգտուելով մեր պարտութիւնից։ Սա է իմ կարծիքով տարածաշրջանում Արցախեան առաջին պատերազմում յաղթանակի աշխարհաքաղաքական նշանակութիւնը մեր տարածաշրջանում։ Եւ, ի հարկէ, այստեղ պէտք է նաեւ հաշուրի առնել այն հանգամանքը, որ Արցախի Հանրապետութիւնը, որն այս տարիների ընթացքում անցաւ կայացման կարեւոր ճանապարհ, ըստ էութեան իր աշխարհաքաղաքական նշանակութեամբ (թէեւ բոլորս գիտենք՝ չճանաչուած պետութիւն էր), բայց այն հանգամանքի չնորհիւ, որ կայացաւ որպէս պետական միաւոր, անգամ չճանաչուած՝ լինելով, ունեցաւ իր աշխարհաքաղաքական նշանակութիւնը։ Եւ այդ աշխարհաքաղաքական նշանակութիւնը կայանում էր նրանում, որ, փաստօրէն, Հարաւային Կովկասում հայկական պետականութիւնը 1994 թուականից յետոյ հանդէս էր գալիս (թէեւ մասամբ՝ հիմա էլ) երկու պետականութիւններով՝ մէկը միջազգայնորէն ճանաչուած Հայաստանը, միւսն Արցախն էր՝ որպէս իր աշխարհաքաղաքական նշանակութիւնն ունեցող պետութիւն։ Այսօր այս պատկերը աղճատուած է, բայց ամէն կերպ պէտք է կարողանանք պահել Արցախը։ Եւ Հայաստանի Հանրապետութեան, Եւ տարածաշրջանի համար սա կարեւոր է, որովհետեւ, եթէ կորցնենք Արցախը, դա կը նշանակի, որ Թուրքիայի այդ նպատակի իրականացումը, որ, ինչպէս քիչ առաջ ասացի՝ ձգտում է տարածաշրջանում հաստատել իր գերակայութիւնը, աւելի դիւրին կը դառնայ, ինչի համար էլ Արտապէջճանի կողմից ձգտում է ոչնչացնել Արցախը, որովհետեւ դա իրենց խանգարում է։ Ահա այս աշխարհաքաղաքական հարթութեան վրայ եմ հարցը գիտարկում։ Մրանք են իմ գիտարկումները։

Հ. - Գիտենք, որ Թուրքիան միշտ «մէկ ազգ, երկու պետութիւն» սկզբունքով առաջնորդուելով՝ միշտ ձգտել է միջամտել Արցախեան խնդրին։ Եւ 2016-ի Ապրիլեան պատերազմից յետոյ արդէն սկսեց նոր սերնդի զինատեսակներ մատակարարել Արտապէջճանին։ Այս հանգամանքը հաշուրի առնելով՝ կանխատեսում էիք, որ Հայաստանին ու Արցախին նոր լայնամասշտապ պատերազմ է սպասաւում։

Ո.Ս. - Արդէն 2020 թուականի Յունուարի վերջին, երբ Էրտողանը պաշտօնական այցով գտնուում էր Պաքւում, ստորագրուեցին 9 համաձայնագիր Թուրքիայի եւ Արտապէջճանի միջեւ։ Այդ համաձայնագրերից մէկը հետեւեալն էր։ Թուրքիան իր վրայ պարտաւորութիւն էր վերցնում Արտապէջճանին մատակարարել նորագոյն գէնք։ Այն ժամանակ, երբ այդ լուրը ստացուեց, ինձ համար դեռեւս պարզ չէր, թէ խօսքն ինչ տեսակ գէնքի մասին է։ Բայց այդ համաձայնագրի ստորագրումն ինքնըստինքեան մի բան յուշում էր, որովհետեւ մինչ այդ Թուրքիան Արտապէջճանին գերժա-

մանակակից գէնք չէր տրամադրել, խուսափում էր։ Բայց այդ համաձայնագրերը ստորագրելով՝ Թուրքիան արդէն ցոյց տուեց, որ սկսում է իրականացնել այդ աշխարհառազմավարական նպատակը, որն ինչպէս ասացի, Հարաւային Կովկասում գերակշռող դիրք ստանձնելն է։ Ռուսաստանին դուրս մղելով։ Փաստօրէն, այդ համաձայնագրի ստորագրումից յետոյ, հետագայում պարզ դարձաւ, որ խօսքը Պայրաքթարերի մասին էր եւ, ըստ էութեան, դա առաջին քայլն էր։ Դա ցոյց տուեց, որ Թուրքիան արդէն փոխում է իր ռազմավարութիւնը Հարաւային Կովկասում։ մինչ այդ զգուշաւոր էր, շատ չէր ի ցոյց գնում իր աշակցութիւնն Արտապէջճանին, մանաւանդ, ուազմական առումով, քանի որ զգուշանում էր Ռուսաստանից։ Իսկ 2020 թուականի Յունուարի վերջի յիշատակածս համաձայնագրով՝ Թուրքիան սկզբունքային քայլ կատարեց, որով ցոյց տուեց, որ փոխում է իր քաղաքականութիւնը Հարաւային Կովկասում եւ բերելու է լայնածաւալ պատերազմի, որովհետեւ Թուրքիան իր այդ քայլով, ըստ էութեան, խրախուսում էր Արտապէջճանին սանձազերծելու նոր պատերազմ Հայաստանի ու Արցախի դէմ։ Եւ ես իմ Հարցագրոյցները շատ ժամանակ նաեւ ուսւաելին էի տալիս, կարծում էի, գրանով կը կարողանամ ահազանգել ուսւական կողմին, թէ ինչ է կատարուում։ Կարծում եմ, եթէ Ռուսաստան այդ պահին անհրաժեշտ ուշադրութիւն դարձնէր Թուրքիայի այդ քայլին եւ Թուրքիայի վրայ ճնշում գործադրէր, էրտողանն այլեւս չէր համարձակուի այդ ընթացքում կատարել իր քայլերը։ այն է։ Պայրաքթարերի մատակարարումն Արտապէջճանին, լայնածաւալ զօրավարժութիւնները, ենանք նաեւ թրքական F-16 ինքնաթիւնների տեղափոխումն Արտապէջճան, որոնք զօրավարժութիւններից յետոյ մնացին այնտեղ, արդէն ամրան ամիսներին թրքական բանակի ստորաբաժնումներ զօրավարժութիւնների պատրուակով տեղափոխուեցին Արտապէջճան... Ես այդ ընթացքում լրատուամիջոցներով հազարնդում էի, որ Թուրքիան պատրաստում է վարձկաններ ուղարկել Արտապէջճան, որ յետոյ այդպէս էլ եղաւ, եւ դրա մասին Մերձաւոր Արեւելքից տեղեկութիւն էր գալիս... Եւ կարծում եմ, Թուրքիան առանց թաքցնելու՝ հենց 2020 թուականի սկզբից սկսեց իրականացնել իր այդ վաղեմի երազանքը՝ Հարաւային Կովկասում դառնալու կարեւոր եւ որոշիչ ուժ Արտապէջճանի միջոցով՝ վերջինիս հրահրելով պատերազմի Արցախի դէմ։ Եւ սա էր Թուրքիայի հաշուրի կը, որ Հնարաւոր կը լինի Արտապէջճանին օգտագործելով եւ պատերազմի հրահրելով կը կարողանայ հասնել իր խնդրինների ու նպատակների լուծմանը։ Սա է իմ մօտեցումը։ Կարծում եմ, որ պատերազմի նշաններն արդէն երեւում էին, ինչպէս ասացի 2020 թուականի Յունուարի վերջից, երբ էրդողանը ստորագրեց այդ համաձայնագրի Արտապէջճանին նորագոյն գէնքը տրամադրելու մասին։

Հ. - Զեր գիտարկումներով յետպատերազմեան շրջնում որո՞նք են այսօր Թուրքիայի նպատակները տարածաշրջանում եւ ի՞նչ նախապայմաններ է փորձում թելագրել Հայաստանին։

Ո.Ս. - Յետ պատերազմեան շրջանում Թուրքիան

Միւս լոր կը հովանաւորեն Աւուան, Պարագի եւ Միւս Քարամացուշանական

CENTRE
ARMÉNIE

The image shows the exterior of the Centre Arménie building. It features a modern design with a dark grey facade, large glass windows, and a set of wide stone steps leading up to the entrance. The name "CENTRE ARMÉNIE" is prominently displayed above the main entrance. To the right, there is a red brick wall and a small garden area with a statue and Armenian flags. The sky is cloudy, and the overall atmosphere is professional and welcoming.

www.centrearmenie.com

BERANI

BAYVIEW VILLAGE

2901 Bayview Ave. Unit 139A
North York, ON M2K 1E6

շարունակում է իր այդ նպատակի իրականացումը, քանի որ, ցաւօք, պատերազմն աւարտուեց Ասրաբէյճանի յաղթանակով: Եւ Թուրքիան, էլի օգտագործելով Ասրաբէյճանին (որ հիմա իր ազգեցութիւնն այդ երկրի վրայ աւելի է ուժեղացել), անում է ամէն ինչ հասնելու իր նպատակի իրագործմանը: Խախտուել է այն քաղաքական իրավիճակը, որ կար պատերազմից առաջ, եւ Թուրքիան այս պայմաններում փորձում է նոր ստատուս քօ ստեղծել, նորն էլ չկայ, դեռ չի ստեղծուել... Դարձեալ օգտագործելով Ասրաբէյճանին՝ փորձում է իր դիրքերն ուժեղացնել տարածաշրջանում: Իսկ ինչպէ՞ս է դա անում: Կարող եմ ասել, որ Թուրքիան երկու հիմնական նպատակ է գրել իր առաջ:

Առաջին. ստիպել Հայաստանին, որ մենք ստորագրենք ինչ որ պայմանագիր Ասրաբէյճանի հետ, որով Հայաստանն Արցախը կը ճանաչի որպէս Ասրաբէյճանի տարածք:

Երկրորդ. սա էլ վերաբերում է այն տիրահռչակ Զանգեզուրի միջանցքին, որ իբրև Հայաստանի նկատմամբ պահանջ հնչեցնում են ե՛ւ Թուրքիան ե՛ւ Ասրաբէյճանը...

Ահա այս երկու նպատակներն են, որ գտում է իրականացնել Թուրքիան: Այս երկու նպատակներն են, որ Թուրքիան հիմա մեզ ներկայացնում է որպէս նախապայման: Նոյնիսկ, չէի էլ ասի նախապայման. դա պահանջ է Հայաստանին: Սա է Թուրքիայի գիրքորշումը: Ի հարկէ, չմոռանանք Հայոց ցեղասպանութեան խնդիրը, Կարսի պայմանագրի վերահաստատման խնդիրը մնում են օրակարգային Թուրքիայի համար... Մանաւանդ, Հայոց ցեղասպանութեան խնդիրը չափազանց կարեւոր է Թուրքիայի համար: Բայց հիմա, ես կարծում եմ, որ նրանք Ասրաբէյճանի հետ որոշել են, քանի դեռ ժամանակը շատ չի անցել Արցախեան 44-օրեայ պատերազմից՝ իրենց յաղթանակից յետոյ, ստանալ Հայաստանից այդ երկու զիջումները: Ես յոյս ունեմ, որ Հայաստանը չի գնայ նման քայլի եւ չի ենթարկուի Թուրքիայի եւ Ասրաբէյճանի այդ ճնշումներին:

Հ. - Պարո՞ն Սաֆրաստեան, Հայաստանի անկախացումից ի վեր թրքական շրջանակներում իսօսուել է նաեւ, այսպէս կոչուած, հայ-թրքական սահմանի մասին: Արդեօ՞ք Հայաստանի համար այս գժուարին ժամանակներում նորից առաջին ծրագիր չի՞ մղուի այս հարցը: Եւ ի՞նչ ճեւով պիտի հակադարձենք այս մարտահրաւելիքին:

Ռ.Ս. - Գիտէք, իրականութիւնը լրիւ հակառակն է: Հայաստանի անկախացումից ի վեր Հայաստանն է ցանկացել Թուրքիայի հետ ունենալ գիւտանագիտական յարաբերութիւններ եւ սահմանը բացել: Թուրքիայի համար դա կարեւոր չի եղել, որովհետեւ Հայաստանը որպէս իր ապրանքների շուկայ շատ չի հետաքրքրում, ուազմական առումով Հայաստանը Թուրքիայի համար վտանգ չի ներկայացնում, նրա համար կարեւոր չէ Հայաստանի հետ յարաբերութիւններ ունենալ, բաց սահման ունենալ: Հայաստանի համար է կարեւոր, ի հարկէ, տնտեսական առումով: Մեր նորագոյն այս պատմութեան բոլոր փուլերում էլ Հայաստանի իշխանութիւնները գնացել են բանակցութիւնների այդ հարցում: Իսկ թրքական վերնախաւի ներկայացուցիչները, որոնցից շատերին ես հանդիպել եմ տարբեր միջազգային հարթակներում, տարբեր առիթներով, տասնեակ տարիների ընթացքում ինչքան ուսումնասիրել եմ, նրանց մօտեցումն հետեւեալն է. իրենց համոզմամբ Հայաստանին աւելի շատ

է պէտք Թուրքիայի հետ սահմանի բացումը, քանի որ Հայաստանը չունի ելք դէպի ծով: Իսկ Թուրքիան այդ խնդիրը չունի: Դրա համար Թուրքիան որդեգրել է իր նախապայմաններն առաջ տանելու քաղաքականութիւնը եւ դրա հիմքում հետեւեալ խնդիրն էն դրել. Հայաստանը պէտք է գնայ զիջումների իրենց համար կարեւոր հարցերում, առաջին հերթին էլ Հայոց ցեղասպանութեան հարցում: Պարզ է, որ Հայաստանը մինչեւ հիմա չի ընդունել թրքական նախապայմանները, եւ դրա համար էլ չի բացուել սահմանը: Եւ ես յոյս ունեմ, որ դա չի լինի, Հայաստանը զիջումների չի գնայ այն կարեւոր խնդիրներում, որոնց մասին խօսեցինք:

Հիմա նրանց համար առաջնայինն Արցախի հարցն է եւ Զանգեզուրի միջանցքի հարցը. Թուրքիան յոյս ունի լուծել այս հարցերը Ասրաբէյճանի միջոցով: Այս զիջումները կորզելուց յետոյ Թուրքիան յոյս ունի Հայաստանի վրայ ճնշումներ գործադրել արդէն Հայոց ցեղասպանութեան հարցի հետ կապուած, որ Հայաստանը հրաժարուի ցեղասպանութեան ճանաչման համար պայքարից եւ վերահաստատի Կարսի պայմանագրից: Հիմա Թուրքիան այս հարցերի հետ կապուած կիրառում է, այսպէս սասած, փուլային տարբերակ, փորձում է փուլ առ փուլ այդ ամէնն իրականացնել: Բայց նորից եմ ասում, յուսով եմ, որ Հայաստանը նման զիջումների չի գնայ:

Հ. - Պարո՞ն Սաֆրաստեան, Արցախեան վերջին պատերազմում Թուրքիան արդէն բացայայտ էր աջակցում Ասրաբէյճանին... Եւ Դուք Զեր հարցազրոյցներից մէկում մի կարեւոր դիտարկում էք արել. Հայաստանի պարտութեամբ նախկին ստատուս քօն թուլացել է, որ այժմ Թուրքիան փորձելու է օգտուելով այս իրավիճակից՝ տարածաշրջանում համել աւելի տիրապետող գիրքից: Զեր կանխստեսուումներով դա կը յաջողուեի՞ արդեօք: Եթէ այս, ապա արդեօ՞ք դրանից Ասրաբէյճանի գործողութիւններն աւելի սանձարձակ եւ շարունակական չեն դառնայ:

Ո.Ս. - Թուրքիայի համար Ասրաբէյճանն իր նպատակներն իրականացնելու գործիք է: Եւ Ասրաբէյճանն է կարող է Հայաստանի նկատմամբ տարբեր տեսակի սաղրանքներ իրականացնել, կարող է աւելի լայնածաւալ պատերազմ իրականացնել, օգտագործել յարձակողապաշտ հոեսորաբանութիւնն. սա Ասրաբէյճանի մշտական գինանցն է Հայաստանի նկատմամբ վարուող քաղաքականութեան. Թուրքիան այս ամէնը հրահրում է եւ Ասրաբէյճանին օգտագործում է իր նպատակների համար: Եւ ի սկզբանէ ասեմ, որ Թուրքիային չի յաջողուելու համել իր նպատակներին: Ինչո՞ւմն է իմ համզումը. Թուրքիան, որ իր այդ նպատակներն իրականացնում է, նշանակում է, որ ըստ էութեան նա դուրս է գալիս Ռուսաստանի դէմ, որովհետեւ տարածաշրջանում հիմնական ուժը հորհրդային Միութեան փլուզումից յետոյ եղել է Ռուսաստանը: Եւ հիմա Թուրքիան ուղղում է Ռուսաստանին դուրս մղել մեր տարածաշրջանից: Ես համոզուած եմ, որ Ռուսաստանը դա թոյլ չի տայ: Ինչքան էլ հիմա տեսնում ենք, որ Ռուսաստանի եւ Թուրքիայի յարաբերութիւնները որոշակի մերձեցում կայ, բայց, այդուհանդեռ, սա Ռուսաստանի մարտավարական մօտեցումն է՝ պահպանել իր ազգեցութիւնը տարածաշրջանում:

Մի օրինակ բերեմ, որը շատ յստակ կերպով ցոյց է տալիս ուղւս-թրքական յարաբերութիւնները մեր տա

րածաշրջանում: Երբ ստորագրուեց Նոյեմբերի 9-ի եռակողման Ռուսաստան, Հայաստան, Արարայէճան յայտարարութիւնը, այնտեղ խօսուում էր, որ պէտք է լինեն ոռու խաղաղապահներ: Բայց Թուրքիան դրանից մի քանի օր առաջ մամուլով եւ, շատ հաւանական է, ներքին խողովակներով պահանջում էր, որ խաղաղապահները լինեն ոչ թէ ոռու, այլ խառը կազմով՝ ոռու-թրքական: Եւ եռակողմ յայտարարութեան բնագիրը ցոյց է տալիս, որ գա տեղի չունեցաւ, ոռուները թոյլ չտուեցին: Այսինքն, Թուրքիան ուզում էր այդ խաղաղապահների քողի ներքոյ իր զինուած ուժերը բերել եւ տեղակայել Արցախի չուրչ: Ռուսաստանը սա թոյլ չտուեց, որովհետեւ սա արգէն իրենց շահերի դէմ էր, այսինքն դրանով իրենք կը թուլացնէին իրենց գիրքերը մեր տարածաշրջանում: Սա մէկ օրինակ:

Երկրորդ հանգամանքը. Արցախեան վերջին պատերազմից յետոյ, ինչպէս գիտեք, որոշուեց Ակնայում ստեղծել խառը՝ ոռու-թրքական մոնիթորինգային կերպոն: Իմ ընկալմամբ, սա ոռուների կողմից զիջում էր, քանի որ հարց է ծագում չէ՞՝, թէ ինչու պէտք է մոնիթորինգային խումբը լինի ոռու-թրքական: Ռուսները սա թոյլ տուեցին, այս հարցում զիջում արեցին Թուրքիային: Սակայն այստեղ ուրիշ հանգամանք էլ կայ. Թուրքիան պահանջում էր, որ այս մոնիթորինգային (monitoring) խմբի սպաները՝ ամէն կողմից 60-70 հոգի, իրաւունք ստանային մոնիթորինգ անցկացնել հենց բուն Արցախի տարածքում: Այսինքն, Թուրքերն ակնկալում էին, որ իրենց սպաները, որ մաս են կազմում այդ խառը մոնիթորինգային խմբի, ոտք կը դնեն Արցախի տարածք: Ռուսաստանը սա արդեն թոյլ չտուեց: Ես յիշում եմ, որ, երբ ոռուական պատուիրակութիւնը գտնում էր Անդարայում, ինչ ահոելի ճնշում էր գործադրում թրքական մամուլը Ռուսաստանի վրայ այս հարցով: Սակայն ոռուներն այս զիջումներին չգնացին: Ի վերջոյ, որոշուեց, որ մոնիթորինգային կեղրոնք պէտք է մոնիթորինգն իրականացնի տեխնիկական միջոցներով. այսինքն, մոնիթորինգային խմբի սպաները ոտք չեն դնում Արցախի տարածք՝ իրաւունք չունեն: Միայն կարող են հեռուից իրականացնել դա: Ինչու՞այս մասին խօսեցի, որովհետեւ շատ պարզ ցոյց է տալիս ոռուական մօտեցումը սկզբունքային հարցերում. ոռուները որեւէ զիջում չարեցին, որ խաղաղապահները լինէին խառը՝ ոռուներից եւ թուրքերից կազմուած եւ մոնիթորինագային խմբի թուրք սպաները ոտք դնէին բուն Արցախի տարածք: Եւ թուրքերը ստիպուած էին դրա հետ համաձայնուել: Բայց իրենց աեսակէտից աւելի փոքր հարցում ոռուները թուրքերին մի զիջում արեցին, որը ճեւական է, քանի որ մինչեւ հիմա, որքանով ես հետեւում եմ, այդ մոնիթորինգային խումբը գործնականօրէն չի էլ գործում: Սա է ոռուական քաղաքականութիւնը՝ պատերազմից յետոյ մեր տարածաշրջանում՝ ամէն կերպ պահել իր գիրքերը:

Այնտեղ կայնաեւ իրանի գործոնը: Կարող ենք ասել, որ Արցախեան 44-օրեայ պատերազմից յետոյ իրանը առաւել աշխուժացաւ: Ինչո՞ւ, որովհետեւ ես կարծում եմ, որ իրանը, ինչպէս գիտէք, նա պաշտպանում է տարածքային ամբողջականութեան սկզբունքը, այդ թւում՝ Արարայէճանի պարագայում, բայց նա մտավախութիւն ունի, որ մեր տարածաշրջանում կարող է ուժեղանալ Թուրքիան, մասնաւորապէս «Զանգեզուրի միջանցքի» շնորհիւ: Դրա

համար ինքն էլ գործի է լծուել, փորձում է խոչընդոտել Թուրքիայի այս ծրագրերի իրականացմանը: Եւ տեսնու՞մ էք, յայտարարութիւններ են հնչում իրակնական կողմից: Զօրավարժութիւններ է անում իրանը Արարայէճանի սահմանին: Եւ այս վերջին լայնածաւալ զօրավարժութիւնների ժամանակ իրանական ստորաբաժանումները, որ մասնակցել են զօրավարժութիւններին, ցուցադրաբար, Արարայէճանների աշքի առջեւ, որպէս այդ զօրավարժութիւնների մաս անցել են Արաքս գետը: Այսինքն, ցոյց են առուել Արարայէճանին, որ, թէ անհրաժեշտութիւն լինի, իրենք կարող են անցնել նաեւ Արաքս գետը: Ինչպէս գիտենք, Արաքսը դարձել է սահման իրանի եւ Արարայէճանի միջեւ: Այնպէս որ, իրանը գործնական է դարձել նաեւ Սիւնիքի հարցում եւ ամէն կերպ ցոյց է տալիս, որ դէմ է եւ Թուրքիայի ու Արարայէճանի ուժեղացմանը մեր տարածաշրջանում եւ «Զանգեղութիւնը միջանցքին»: Դէմ է Թուրքիայի եւ Արարայէճանի յարձակողաչատ նկրատումներին: Այնպէս որ, իրանը հիմա կարեւոր գործոն է դարձել: Թէեւ չէի ասի, այնքան կարեւոր, ինչքան Ռուսաստանը, որովհետեւ Ռուսաստանը մեր տարածաշրջանում ունի իր զինուած ուժերը. ինչպէս ունի Աբխազիայում, Հարաւային Ասիայում, Հայաստանում, Հիմա արգէն նաեւ՝ Արցախի շուրջ: Այնպէս որ, Ռուսաստանն է այստեղ գերակշռող դիրք զբաղեցնում: Թուրքիան ուզում է Ռուսաստանին թուլացնել, իսկ իրանը փորձում է սահմանական Թուրքիայի նկրատումները մեր տարածաշրջանում:

Մի կարեւոր հանգամանք էլ եմ ուզում նշել, որը հետեւեալն է. որքան էլ Թուրքիան ու Արարայէճանը իրանի համար հակասակորդ են տարածաշրջանում, բայց իմ կարծիքով իրանը չի գնայ լայնածաւալ ուազմական առճակատման այդ պետութիւնների դէմ, կը փորձի նրանց առանց զինուած ուժերի կիրառման սահմանափակել: Թուրք-իրանական յարաբերութիւնները վերջին 100 տարուան ընթացքում շատ հետաքրքիր են որպէս մասնագէտների, գիտնականների համար ուսումնասիրելու նիւթ: Տեսէք, այս երկրները գաւանանքի առումով տարբերում են. իրանը դաւանում է շիա խւամութիւնը, իսկ Թուրքիան՝ սիւննի խւամութիւնը: Հարիւրամեակների ընթացքում իրար դէմ պատերազմներ են մղել, աշխարհաքաղաքական առումով երկուսն էլ մրցակցում են տարածաշրջանում՝ ոչ միայն Հարաւային Կովկասում, այլեւ ընդհանրապէս Մերձաւոր Արեւելքում առաջնային դեր ստանձնելու համար, բայց կարողացել են խուսափել ուղղակի ուազմական բախումներից: Եւ կարծում եմ, որ այս պարագայում եւս իրանը կ'անի համապատասխան քայլեր, որ խուսափի ուղղակի ուազմական բախումից: Զնայած մենք տեսնում ենք, որ իրանի դէմ ճնշումը գնալով ուժեղանում է եւ դրա հետեւում կանգնած են ԱՄՆ-ը եւ իսրայէլը, որոնք փորձում են Թուրքիային հրահրել իրանի դէմ, մղել աւելի կտրուկ գործողութիւնների: Ի հարկէ, ինչպէս գիտէք, իսրայէլն այստեղ օգտագործում է Արարայէճանին՝ իր քաղաքականութեան մէջ, որն ուղղուած է իրանի դէմ: Այնպէս որ, հիմա բարդ ժամանակաշրջան է աշխարհառագմավարական առումով մեր տարածաշրջանում՝ կապուած ոչ միայն Արցախի խնդրի հետո համար Արարայէճանի եւ Թուրքիայի յայտնութեան հետո առաջական կարող է լինել աւելի կտրուկ գործողութիւնների: Ի հարկէ, ինչպէս գիտէք, իսրայէլն այստեղ օգտագործում է Արարայէճանին՝ իր քաղաքականութեան մէջ, որն ուղղուած է իրանի դէմ: Այնպէս որ, հիմա բարդ ժամանակաշրջան է աշխարհառագմավարական առումով մեր տարածաշրջանում՝ կապուած ոչ միայն Արցախի խնդրի հետո համար Արարայէճանի եւ Թուրքիայի յայտնութեան հետո առաջական կարող է լինել աւելի կտրուկ գործողութիւնների: Ի հարկէ, ինչպէս գիտէք, իսրայէլն այստեղ օգտագործում է Արարայէճանին՝ իր քաղաքականութեան մէջ, որն ուղղուած է իրանի դէմ: Այնպէս որ, հիմա բարդ ժամանակաշրջան է աշխարհառագմավարական առումով մեր տարածաշրջանում՝ կապուած ոչ միայն Արցախի խնդրի հետո համար Արարայէճանի եւ Թուրքիայի յայտնութեան հետո առաջական կարող է լինել աւելի կտրուկ գործողութիւնների:

Վես Էզր կը հովանաւորեն միուրիմներ Շին եւ Սարսագ Անարագ Ճեամաւ

WELCOME TO TOYOTA GABRIEL

Tania Bewadekian

General Manager
Toyota St-Laurent
tbewadekian@gabriel.ca

Kevork Jamgosian

Sales Manager
Toyota Centre-Ville
kjamgosian@gabriel.ca

GABRIEL
ST-LAURENT

3333, chemin Côte-de-Liesse
Saint-Laurent, QC H4N 3C2
514 748-7777
toyotagabrielstlaurent.com

GABRIEL
CENTRE-VILLE

1945, rue Sainte-Catherine O
Montréal, QC H3G 2S2
514 937-7777
toyotagabrielcentreville.com

Հ. - Անդրագառնանք մեր ուազմավարական դաշնակցին՝ Ռուսաստանին. խօսելով Արցախեան երրորդ պատերազմի եւ այսօրուայ իրավիճակի մասին, կ'ուղենայի կանգ առնենք Զեր դիտարկումների վրայ: Դուք Զեր վերջին հարցազրոյցներում ասել էք, որ այսօր ե՛ւ Ռուսաստանը, ե՛ւ Արեւմուտքը, ե՛ւ Իրանը աւելի են սկսել զբաղուել արցախեան հիմնահարցով: Ինչպէս պէտք է կարողանայ այս պարագայում իրեն դրսեւորել Հայաստանը, եւ այս աշխարհաքաղաքական իրավիճակն ի՞նչ հեռանկարներ է բացում մեր առաջ:

Ո.Ս. - Ռուսաստանը մեր գաշնակիցն է՝ ե՛ւ ուազմավարական, ե՛ւ աշխարհառազմավարական... Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւնները պէտք է պահպանել, որովհետեւ մեր տարածաշրջանն այնպիսին է, որ առանց այդպիսի ուազմավարական, աշխարհառազմավարական դաշնակցի մենք գոյատելի չենք կարող: Առաջին Հանրապետութեան անկման պատճառներից մէկն այն էր, որ Առաջին Հանրապետութիւնը չունէր այդպիսի գաշնակից: Այսօր կայ Ռուսաստանը: Մենք այսօր տեսնում ենք, որ Ռուսաստանի հետ յարաբերութիւններում, այս, կան որոշակի խնդիրներ: Բայց այդ խնդիրները պէտք է քննարկել եւ հնարաւորինս արագ լուծումներ գտնել:

Իրանի հետ մեր յարաբերութիւնները պէտք է գարգացնել, խորացնել: Իրանի պարագայում արդէն նշեցինք, թէ նա ինչպիսի քաղաքականութիւն է իրականացնում այդ տիրահռչակ «Զանգեզուրի միջանցքի» հետ կապուած: Բացի դրանից, Իրանը շատ կարեւոր է Հայաստանի համար որպէս աշխարհաքաղաքական պատուար. նա թոյլ չի տալիս, որ Մերձաւոր Արեւելքի այդ բացասական երեւոյթները՝ թմրադեղերի առեւտուրը, վարձկանները, ծայրայեղ իսլամին հարող խմբաւորումները ներթափանցեն մեր տարածաշրջան: Բայցի վերոնշեալից, Իրանը մեզ համար կարեւոր է՝ որպէս մեր երկիրը աշխարհին կապող ճանապարհ... Այնպէս որ, մենք պէտք է հասկանանք Իրանի աշխարհաքաղաքական, աշխարհառազմավարական նշանակութիւնը մեր երկրի եւ, ընդհանրապէս, Հարաւային Կովկասի համար: Եթէ մենք համեմատում ենք Իրանի եւ Թուրքիայի գերը Հարաւային Կովկասի տարածաշրջանի համար, ապա արձանագրենք, որ Թուրքիան ամէն ինչ անում է, որ խառնի տարածաշրջանը, որ կարողանայ «պղտում ջրում ձուկ որսալ»: Իրանը փորձում է տարածաշրջանը հնարաւորինս հեռու պահել բոլոր բացասական երեւոյթներից: Եւ Իրանի հետ մեր յարաբերութիւններում վերջին շրջանում նկատում ենք բոլորովին նոր երեւոյթ. Իրանը ձգտում է իրականացնել ուազմավարական մեծ ծրագիր, որ իր երկիրը եւ Հնդկաստանը՝ Հայաստանի ու Վրաստանի միջոցով Սեւ ծովով կապուեն Եւրոպայի հետ... Այսինքն, այդ ծրագիրն արդէն դուրս է գալիս տարածաշրջանի ծրագրերի շրջանակից: Հնդկաստանը, գիտենք, որ աշխարհի ամենամեծ անտեսութիւնն ունեցող երկրներից է՝ իր տնտեսական զարգացման մակարդակով 5-րդ տեղում է եւ այս տարածաշրջանում Իրանի հետ է համագործակցում: Այնպէս, որ սա մեզ համար նոր հնարաւորութիւններ է բացում, եւ պէտք է հնարաւորինս ամէն ինչ անենք այս իրողութիւնը յօդուտ մեր

երկրի օգտագործելու, մեր երկիրը հզօրացնելու համար:

Հ. - Նկատենք նաեւ, որ Թուրքիային երէկ էլ, այսօր էլ մտահոգում է Սփիւռքում մեր հայկական լոպիիստական խմբերի Հայ Դատի յանձնախմբերի աշխատանքը: Զեր մեկնարանութիւնը:

Ո.Ս. - Այսո՛, Թուրքիան ձգտում է հնարաւորինս

այնպէս անել, որ Սփիւռքի գործունէութիւնը, մանաւանդ ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում եւ մի շարք այլ երկրներում հնարաւորինս սահմանափակի հայկական լոպիիստական խմբերի, Հայ Դատի յանձնախմբերի աշխատանքը, որպէս հնարաւորին յարաբերութիւնները, որովհետեւ, իսկապէս, հայկական Սփիւռքը շատ կարեւոր աշխատանք է տանում եւ Հայ Դատի, ե՛ւ Արցախի հետ կապուած: Ես ժամանակին յատուկ յօդուած եմ գրել, որտեղ ցոյց եմ տուել, որ ԱՄՆ-ի հայկական լոպիիստական կազմակերպութիւնները հասան այն բանին, որ տասը տարի շարունակ յետաձգուեց Պաքու-Թիֆլիս - Կարս երկաթագծի կառուցումը, որը Թուրքիայի համար ունի շատ կարեւոր նշանակութիւն: Այսինքն, հայկական լոպիիստական կազմակերպութիւնները կարողացան տասը տարի խոչընդուտել, որ Թուրքիան իր այդ կարեւոր աշխարհաքաղաքական ծրագիրը իրականացնի: Միայն մեծ ջանքերի շնորհիւ Թուրքիային յաջողուեց տասը տարի յետոյ դա իրագործել: Տեսնո՞ւմ էք, թէ Սփիւռքի գործունէութիւնն ինչքան կարեւոր է. Սփիւռքը ոչ միայն ցեղասպանութեան ճանաչման, Արցախին օգնութիւն տալու խնդիր է լուծում, այլեւ աշխարհաքաղաքական նշանակութեան հարցեր է լուծում: Այնպէս, որ Թուրքիայի համար հայկական Սփիւռքի աշխատանքները խոչընդուտելը նաեւ աշխարհաքաղաքական նշանակութիւն ունի: Այնպէս որ, մեր Սփիւռքի լոպիիստական կառոյցների աշխատանքները ունեն նաեւ աշխարհաքաղաքական, աշխարհառազմավարական կարեւորութիւն:

Զրուցեց Յասմիկ Պօղոսեանը

«Ամէն կերպ պէտք է կարողանանք պահել Արցախը: Ե՛ւ Հայաստանի Հանրապետութեան, ե՛ւ տարածաշրջանի համար սա կարեւոր է, որովհետեւ, եթէ կորցնենք Արցախը, դա կը նշանակի, որ Թուրքիայի այդ նպատակի իրականացումը, որ ձգտում է տարածաշրջանում հաստատել իր գերակայութիւնը, աւելի դիւրին կը դառնայ, ինչի համար էլ Ատրպէյճանի կողմից ձգտում է ոչնչացնել Արցախը, որովհետեւ դա իրենց խանգարում է»:

Կայսեր կը հովանաւորեն Կայումնեւ Ալեքսանդր Մայրաստան

GRANITE

P R E S T I G E M B

COMPTOIRS DE CUISINES ET SALLES DE BAIN
KITCHEN & BATHROOM COUNTERS

Service
Clé en main
We do it all!

Spécialiste Comptoirs
Counter Specialists
Granite ~ Quartz
Marble ~ Marbre

Prise de mesures
Fabrication
Livraison et Installation rapide
Measurements taken
Manufacturing
Delivery and Quick Installation

GRATUIT
FREE*
Évier de cuisine / Kitchen Sink
Valeur de \$350
Value of \$350
Commande min. / Min. order \$2500.00

Achetez au Prix du Fabricant!
Buy direct from the Manufacturer!

514.331.8337
www.graniteprestige.com

7111 ROUTE TRANSCANADIENNE
VILLE ST-LAURENT, QC H4T 1A2

VOISIN DE RONA et GUZZO • NEXT TO RONA HARDWARE & GUZZO

**ESTIMATION
GRATUITE
FREE ESTIMATE**

Մեծ հաճոյքով կը սպասարկենք Մեծն Մոնթեալի Հայ գաղութը

ՄԵՐ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Սփիտքի՝, թէ՞ Հայաշխարհի

Կրնա՞նք սահմանել մեր օրակարգը: Փորձե՛լ սահմանել:

Բայց եկէք նախ յստակ բնորոշենք, թէ վերտառութեան այդ «մեր»-ը որո՞ւ կը պատկանի:

Ոմանք կրնան անմիջապէս ենթադրել, թէ խօսքը կը վերաբերի Հայ յեղափոխական դաշնակցութեան, քանի որ դաշնակցական մընէ գրողը, դաշնակցական թերթի մը մէջ է, որ կը գրէ:

Ուրիշներ կրնան այս ստացական ածական վերագրել Սփիտքի՝ մեկնելով յօդուածին տիտղոսն:

Վերջապէս ուրիշներ ալ կրնան, նոյն պատճառաւ, համայն հայութիւնը մտարերել այդ մէկ բառով, հոմանիշներ նկատելով, անկասկած, Հայաշխարհն ու հայութիւնը :

Բոլորն ալ մասամբ իրաւունք ունին, քանի որ՝ ա) Դաշնակցութեան օրակարգը ուրիշ բան չ'ենթադրեր եթէ ոչ ե՛ւ Սփիտքի՝ Հայաշխարհի հարցերը:

բ) Սփիտքի օրակարգը չի կրնար անջատուիլ Հայաշխարհի օրակարգէն:

գ) Հայաշխարհի օրակարգն ալ չի կրնար գոյութեան իրաւունք ունենալ առանց ներառելու Սփիտքի հարցերը, եւ Հայաշխարհի կազմակերպութիւնները, որոնցմէ մէկն ալ Դաշնակցութիւնն է:

Բոլորն ալ, սակայն, նաեւ մասամբ կը սխալին՝ նոյն տրամաբանութեամբ, քանի որ՝

ա) Սփիտքի թէ Հայաշխարհի հարցերը միայն Դաշնակցութեան օրակարգին չէ, որ մաս կը կազմեն: Անոնք բոլոր ազգային կազմակերպութիւններու եւ հաս-

տատութիւններու օրակարգերու ալֆան եւ օմեղան կը հանդիսանան, թէկուզ տարբեր երանդներով, տարբեր ուժգնութեամբ ու խորութեամբ, յատո՞ւկ ոլորտներու վերաբերեալ, տարբեր մօտեցումներով քննարկուելիք ու լուծուելիք:

բ) Տեսնել վերեւի երկրորդ կէտը...

գ) Տեսնել վերեւի երրորդ կէտը...

Միշտ նոյն տրամաբանութեամբ ալ՝

ա) Այդ չի նշանակեր, որ Սփիտքի թէ Հայաշխարհի ընդհանրական հարցերուն լուծման որոնումին մէջ պիտի չըլլան նաեւ միայն Դաշնակցութեան, կամ միայն այս կամ այն կազմակերպութեան յատուկ հարցեր՝ առանձնաբար լուծուելիք, որպէսզի ան կամ անոնք ունենան աւելի արդիւնաւէտ գործունէութիւն:

բ) Զի նշանակեր նաեւ, թէ նոյն այդ օրակարգին մէջ պիտի չըլլան միայն Սփիտքի յատուկ հարցեր, որոնք առանձին լուծումներու կը կարօտին՝ որպէսզի Սփիտքն ալ աւելի հզօր ու ազգեցիկ գառնայ:

ց) Վերջապէս չի նշանակեր, թէ Հայաշխարհի միւս գլխաւոր բաղադրիչը՝ Հայրենիքը, այսինքն՝ Հայաստանի Հանրապետութիւնը, Արցախի Հանրապետութիւնը, Զաւախիքն ու մնացեալը, պիտի չունենան առանձնաբար իրենց յատուկ հարցերը՝ իրենց օրակարգին վրայ:

Ուրեմն այդ «մեր»-ը կը վերաբերի թէ՛ իւրաքանչիւրին եւ թէ՛ բոլորին, սակայն այս յօդուածը փորձ մը պիտի ըլլայ սահմանելու միայն Սփիտքի օրակարգը՝ Հայաշխարհի ընդհանուր խորապատկերին վրայ. փորձ մը փակելու համար Արամ կաթողիկոսի յայտա

Կայսեր կը հովանաւորեն ԱՌ. Եւ ԱՌ. Քաջիկ եւ Կայրին Օհանեան

բարած Սփիւռքի տարին, բայց բանալու համար Սփիւռքի հարցերով աւելի երկարաժամկէտ գրաղելու ժամանակաշրջան մը, հրաւիրելով բանիմաց ընթերցողները, մտածողները՝ ծանօթ ու անծանօթ, որ իրենք ալ իրենց լուման նետեն մտքերու այս համեստ գանձանակին մէջ:

Արդ, որո՞նք են Սփիւռքի գլխաւոր հարցերը, որոնք մաս պէտք է կազմեն մեր օրակարգին.

1. Ուժերու եւ ներուժի ճանաչումը. Սփիւռքը ինք-պիտի ճանչնայ, գիտնայ արդէն յայտնաբերուած ինչ ուժեր ունի, ի՞նչ ոլորտներու մէջ, եւ տակաւին յայտնաբերուելիք ի՞նչ ներուժ ունի: Ի՞նչ տարբերութիւններ կան հայկական ու այլ սփիւռքներու միջնեւ եթէ կրնանք սփիւռք կոչել այլոց արտերկրային հաւաքականութիւնները:

2. Առկայ միջոցներու եւ հնարաւոր նոր միջոցներու ճանաչումը. նոյնպէս՝ ամեն տեսակի, նիւթական ըլլայ, թէ ֆիզիքական, ամեն մարզի ու մասնագիտութեան մէջ: Ճանաչման այս աշխատանքը երբեք պէտք չէ սահմանափակուի լոկ ծանօթ հաստատութիւններու, գործող կազմակերպութիւններու եւ յայտնի անձնաւորութիւններու ստացուածքով ու հնարաւորութիւններով:

3. Ուժերու եւ միջոցներու համադրումն ու համախմբումը՝ հաւաքական ծրագրերու իրագործման ի ինդիք՝ գոյութիւն ունեցող ու տակաւին գոյութիւն առնելիք անհրաժեշտ կազմակերպական կառոյցներով՝ տեղական, շրջանային թէ ընդհանուր առումով: Եւ այս մարզին մէջ հաւանաբար շատ բան ունինք սորվելիք այդ միւսներու «սփիւռքներէն»:

Կարեւոր է, որ կարենանք յստակ տեսնել մեր թերիներն ու պակասները, որոնել անոնց սրբագրութեան ու ամբողջացման ճանապարհները: Ի՞նչ մտայնութիւններ փոխուելու են, ի՞նչ կարծրատիպեր քանդուելու են, ի՞նչ ինքնաքննարկումներ կատարուելու են, որպէսզի բան մը փոխուի մեր իրականութեան մէջ:

Այս առնչութեամբ հետաքրքրական թէկուզ սահմանափակ փորձ մըն է Հայկական սփիւռքի հարցախոյզ-ը (Armenian Diaspora Survey), Լոնտոնի Հայկական հիմնարկի նախաձեռնութեամբ՝ Հրաչ Զրիխնկիրեանի ղեկավարութեամբ ու Գալուստ Կիւլպէնկեան հիմնադրամի օժանդակութեամբ. կարելի է ծանօթանալ անոր արդիւնքներու ամփոփման՝ այցելելով անոր նոյնանուն կայքէջը:

Այս բոլորը իրագործելու համար, կենսական է, որ նաեւ կարենանք համախոհութիւն մը ստեղծել, թէ ի՞նչ է գերը Սփիւռքի՝ Հայաշխարհի ներկայ իրավիճակին մէջ, ազգի գոյութեան պահպանման ու զարգացման տեսակէտէն ըլլայ թէ Հայրինիքի հզօրացման:

Իսկ Հայրենիքը ինք կրնա՞յ գեր մը խաղալ այս առնչութեամբ: Կրնա՞նք բան մը սպասել Հայրենիքէն: Կրնա՞նք հաւատալ, թէ իրարու նեցուկ կանգնելով, է որ պիտի զօրանանք: Այստեղ ընդունինք, որ բան մըն ալ հո՞ն փոխուելու է, որպէսզի նման ակնկալութիւններ կարենանք ունենալ:

Չե՞նք կրնար ի վերջոյ Սփիւռք-Հայրենիք եւ Հայրենիք-Սփիւռք ստեղծել այնպիսի գոյակցութիւն մը, այնպիսի համա՛գոյակցութիւն մը, որ ոչ թէ

յաւակնինք մէկը միւսին դաս տալ, մէկը միւսէն ինք-զինք գերադաս նկատել կամ մէկը միւսին գործը կատարել, այլ երկուստեք զօրանալ ու մեր Դատը հետապնդել՝ մեր գոյութիւնը ապահովել գալիք գարերուն համար:

Կ'արժէ այստեղ յիշել կարօ Արմէնեանի գործածած եղբերը՝ «փոխսնուցիչ սննդառութիւն» կամ Խաչիկ Տէր-Ղուկասեանի եղբը՝ «փոխներգործութիւն»: Կը նշեմ այս երկու ընկերները, որոնց ունեցած կարծիքներու փոխանակութիւնը իմ վերջին մէկ յօդուածիս առթիւ գրգապատճառն է ներկայ գրութեանս (աես «Մեր մղձաւանջը՝ անզօրութեան զգացումն այս», «Դրօշակ», 2022 Հոկտեմբեր, «Հորիզոն» 2022-11-07, -14:) Այս մտածումները թող մարտահրաւէր մը նկատուին բոլորին համար, բոլորին՝ անոնք ղեկավար ըլլայն թէ պարզ զինուոր, մտաւորական ըլլան թէ արուեստագէտ, գիտնական թէ արհեստաւոր, պարզապէս բոլոր անոնց, որոնք ինքզինք հայ կը համարեն: Խօսինք, վիճինք, հակածառենք ու համաձայնինք: Ուրիշ ելք չունինք, եթէ պիտի շարունակենք մաս կազմել ազգերու մեծ ընտանիքին:

ՎՐԵԺ-ԱՐՄԷՆ

Սիս լը կը հովանաւորեն Ա. և Ա. Գրիգոր Եպիսքոպոս

West Realty Inc.

Anto Keledjian

ԱՆԴՐԻԱՆԻԿ
ԳԵԼԵՃՅԱՆ

Sales representative

Anything Less
is second best

Direct:

416-930-2686

ANTO

Congratulations to my clients that bought
PRE-CONSTRUCTION PROJECTS
that are now riving the benefits.
If you want to know how to profit in
pre-construction real estate, please contact me.

Commercial / Residential
International sales .
Investments Dubai - Costa Rica - Panama

Power of sales .
Estate sales . Plazas & more

www.torontosold.ca
antok13@gmail.com

CENTRE
D'ASSISTANCE
MONDIALE
ARMÉNIEN DE
MONTREAL

Current Fundraising Campaigns

Our goal is to assist and provide financial aid to at-risk communities around the world and help them to overcome the many hardships that they face in their native countries.

To donate online visit www.camam.org

General Donations

Aid to Artsakh

Campagnes de financement en cours

Notre objectif est d'aider et de fournir une aide financière aux communautés à risque du monde entier et de les aider à surmonter les nombreuses difficultés auxquelles elles sont confrontées dans leur pays d'origine.

Pour faire un don en ligne visiter www.camam.org

3401 Rue Olivar-Asselin
Montréal, Quebec
H4J 1L5
Canada

397 boul. des Prairies
Laval, Quebec
H7N 2W6
Canada

45 Hallcrown Place
Willowdale, Ontario
M2J 4Y4
Canada

Ֆերման Թորոսլարի «Աքսոր» յուշագրութիւնը.

Հայերէն թարգմանութիւն

Ֆերման Թորոսլարի «Աքսոր» յուշագրութիւնը Ապստամբութեան բովէն անցած մութքեցի հայ ընտանիքի մը աքսորին, 1938-1960 տարիներուն թուրքիոյ մէջ գիւղէ գիւղ ապաստան որոնող, որպէս մերժուած տարր ապրող հայ ընտանիքի մը կենաց մահու պայքարի պատմութիւնն է: Պայքար մը, ուր հայ մարդը, յատկապէս Արեւմտեան Հայաստանի գաւառներուն մէջ ապրող հայը, բոնի թրքացման, իսլամացման, «կեաւուր» կոչուելէ սկսեալ ամէն տեսակի նուաստացման, աւելին՝ մարդկային ամէնէն տարրական իրաւունքներէ զրկուած ըլլալու անիրաւութիւնները կրելով կը գոյատեէր, միշտ իր սրտին մէջ վառ պահելով ազատութեան արեւին հասնելու ձգտումը:

Մութքին Պիթլիս - Բաղէջ նահանգին արեւմտեան գաւառներէն մէկն է, Վանայ լիճէն դէպի արեւմուտք, Սասունի արեւելեան կողմը: Եղեռնէն վերապրած հայութեան մնացորդացը 1930-ական թուականներուն կրկին ապրած է ծննդավայրէն աքսորուելու տառապանքը, որ հետագային արտացոլացած է արեւմտահայերու յուշագրութիւններուն մէջ: Ֆերման Թորոսլար մութքեցի մըն է, որ հետագային գաղթած է Միացեալ նահանգներ՝ 2008-ին վերագառնալով իր պատմական հայրենիք այցելած է նախ իր ծննդավայրը՝ Քերօս (ներկայիս թաշեօլ՝ Մութքի գաւառի բնակավայր), վերյիշած է իր ընտանիքին ապրած ողբերգութիւնը եւ «Աքսոր» վերնագրին տակ իր յուշագրութեամբ վաւերագրած այդ բոլորը:

2013-ին Կոստանդնուպոլսոյ մէջ գործող «Արաս» հայկական հրատարակչառունը լոյս ընձայեց Ֆերման Թորոսլարի հեղինակած յուշագրութիւնը:

Յուշագրութեան մէջ հեղինակը կը ներկայացնէ, թէ ինչպէս իր ընտանիքը, վերաբնակեցման մասին օրէնքի լոյսին տակ, Մութքին կ'աքսորուի դէպի Զորումի Քըզըլթեփէ գիւղը՝ տուեալ շրջանին մէջ ապրող հարիւրհագարանը մարդոց հետ: Ապա 1947-ին «Վերագրածի օրէնքը» կ'ընդունուի, սակայն իրենց գիւղ վերագրածը արգիլուած էր, ուստի 1948-ին, արգիլուած շրջաններու բնակչութեան յատուկ վկայագիր ստանալով մինչեւ 60-ական թուականներ այս ընտանիքը կը փոխագրուի տեղէ-տեղ: Երկար տարիներ աննկարագրելի դժուարութիւններու մէջ ապրելով առիթ կ'որոնէ ձեւով մը վերադառնալու իր նախնիներու հողը, սակայն աքսորի հրամանը անշրջիկ կը մնայ:

Գիւղը հրատարակութեան առիթով պատմելով թրքացման քաղաքականութեան մասին, հեղինակը կը գրէ: «Հայրս երեք անուն ունեցաւ. Հայերէն՝ Ղազար, քրտերէն՝ Խազօ, թրքերէն՝ Հասան:

Քոյրերս՝ նոյնպէս: Ազնիւին Հազնա ըսինք, Մարիամին՝ Մէրիէմ, նուրիձային՝ նուրիէ: Եղքայրս՝ Յարութիւնը Պայրամ կանչեցինք: Իմ բախտիս Ֆերման անունը ինկաւ, ապստամբութեան մասին պետութեան հրապարակած հրովարտակը»:

Այսօր հեղինակին անունը Ֆերման է, մականունը՝ Թորոսլար:

218 էջ ընդգրկող գիրքը արեւմտահայերէնի թարգմանած է սփիւռքահայ մտաւորական, «Գանձասար» պաշտօնաթերթի նախկին խմբագիր Մարի Մերտիսանեան-Եարալեան: Արեւմտահայերէն թարգմանութիւնը հրատարակած է «Լուսակն» հրատարակչառունը, Երեւան, 2022-ին: Գիրքին կողքը Ֆերման Թորոսլանի ընտանեկան լուսանկարն է, բովանդակութիւնը՝ պատմութիւնը:

Թրքագէտ, պատմական գիտութիւններու թեկնածու Մելինէ Անումեան յառաջաբանին մէջ կը գրէ: «Հայերիս, յատկապէս՝ ոչ մասնագիտական շրջանակների մօտ, թերեւս, ձեւատորուել է թիւր կարծիք, համաձայն որի՝ թուրք ազգի արհեստական «կերտման» գործընթացն աւարտուել է երիտթուրքերի իշխանութեան տարիներին: Մինչդեռ փաստ, որ Թուրքիայի բնակչութեան արհեստական կառուցման քաղաքականութիւնը, որն ուղեցուել է բռնի թուրքացման եւ իսլամացման գործընթացներով, անընդէջ շարունակուել է նաեւ Թուրքիայի Հանրապետութեան ամբողջ պատմութեան ընթացքին»:

Անումեան որպէս օրինակներ կը յիշէ Թուրքիոյ Հանրապետութեան ժամանակաշրջանի տարբեր տարիներուն ընդունուած պարտագիր վերաբնակեցման մասին օրէնքները, 1930-ական թուականներուն սկսած «Հայրենակից, թրքերէն խօսէ՛» արշաւը, 1937-38 թուականներուն Տերսիմի կոտորածը, 1942-44 թուականներուն ունեցուածքի հարկի մասին օրէնքի գործադրումը, 1955 Մելիտեմբեր 6-7-ի «պոգրոմ»ները, 1964-ի հսթանպուլաբնակ յոյներու արտաքսումը:

Ի տարբերութիւն այս քաջածանօթ դէպքերուն՝ մեր քիչերուն ծանօթ է 14 թունիս 1934-ի Թուրքիոյ խորհրդարանին կողմէ ընդունուած «Վերաբնակեցման մասին» օրէնքը, որ տուեալ ժամանակաշրջանի Թուրքիոյ ներքին գործոց նախարար Շիւքը Քալայի կարծիքով պէտք է կառուցչը «մէկ լեզուով խօսող, նոյն ձեւով մտածող, նոյնանման զգացուածներ տածող» բնակչութեամբ երկիր մը:

Սոյն օրէնքին համաձայն, Թուրքիան կը բաժնուէր 4 տարածաշրջանի.

Ա) Շրջաններ, ուր կ'ապրի թրքական մշակոյթը կրող հոգ բնակչութիւն.

Բ) Շրջաններ, որոնք կարելի է դարձնել թրքական մշակոյթի կրող.

Գ) Շրջաններ, ուր կարելի է ազատ կերպով բնակեցներ թրքական մշակոյթին պատկանող գաղթականներ.

Դ) Շրջաններ, որոնց գատարակումը պարտագիր է առողջապահական, զինուորական, քաղաքական կարգապահական եւ այլ նկատառումներով, այսինքն՝ շրջաններ, ուր բնակեցումը արգիլուած է:

Վերաբնակեցման հիմնական նպատակը եւ քիւրտերու, եւ քրիստոնեայ, եւ արաբ փոքրամասնութիւններու ուծացումն էր, ինչպէս նաեւ իրենց բնակած շրջաններու պգաբնակչութեան պատկերի հիմնովին փոփոխութիւնը:

Վերաբնակեցման օրէնքը գործադրուիլ սկսած

Միս լոր կը հովանաւորն ԱՌ և ԱՌ. Ցոլիկ և Ժամիք Թիւֆիմինեան եւ դապրու

Pharmacie Kanou et Marachian

Affiliée à

SETA MARACHIAN

Pharmacienne-Propriétaire

Հայերէն
կը խոսինք

5855 BOUL. GOUIN OUEST, CARTIERVILLE (QUÉBEC) H4J 1E5
TÉL : (514) 334-8641 FAX : (514) 334-6909

Հայ մասնագիտներ տրամադրուած՝ հոգալու ձեր բոլոր կարիքները
Կը պատրաստենք ձեր բոլոր դեղագիրները, նոյնիսկ ուրիշ դեղարաններէ
Տարեցներու համար յատուկ 10% զեղչ (բացառեալ դեղերը)

Vaccination contre la grippe saisonnière Service professionnel et personnalisé

- Infirmière sur place (1 journée par semaine)
- Conseils sur le diabète: suivi de la glycémie (taux de sucre), exercice et diète avec remise de documents éducatifs (ex:guide alimentaire canadien)
- Suivi de la tension artérielle avec l'infirmière
- Installation du moniteur ambulatoire de la pression artérielle sur 24h : MAPA
- Vaccination et injection par l'infirmière
- Santé voyage: prévention de la malaria et de la diarrhée du voyageur

Livraison et cueillette de prescription gratuites de Montréal et Laval
- OUVERT 7 JOURS SUR 7 DE 9H À 22H -

է նախ Սասունէն, ապա նաեւ Տերսիմէն եւ շարունակուած ողջ Արեւմտահայաստանի տարածքին:

Անումնանի համաձայն, Թուրքիոյ հանրապետութեան առաջին նախագահ Մուսթաֆա Քեմալ Աթաթուրքը անձամբ հետեւած է արեւմտահայութեան աքսորի գործընթացին:

Թերման Թորոսարի յուշագրութիւնը այսպիսի աքսորի ու բռնի թրքացումի ենթարկուած ընտանիքի մը պատմութիւնն է:

Գիրքի յառաջաբանին կը յաշորդէ գիրքի խմբագիրին, բանասիրական գիտութիւններու գոկտոր, «Արեւմտահայոց հարցերու ուսումնասիրութեան կեղրոն»-ի տնօրէն Հայկազուն Ալվրցեանի «Երկու խօսք»-ը այս առիթով:

Ալվրցեան առաւելաբար կ'անդրադառնայ կրօնափոխ հայերու նիւթին, դիտել տալով որ ան փակ թեմա կը համարուէր Թուրքիոյ Հանրապետութեան հիմնադրութեան օրերէն մինչեւ 20-րդ դարու 80-ական թուականներ, իսկ այդ ծպտեալ կեանքին մասին որոշ կցկատուր տեղեկութիւններ, պատկերացում կարելի էր կազմել երկրէն հեռացած կրօնափոխ հայերու կամ անոնց սերունդներու հատուկենտ յուշագրութիւններէն, հարցագրոյցներէն եւ այլն:

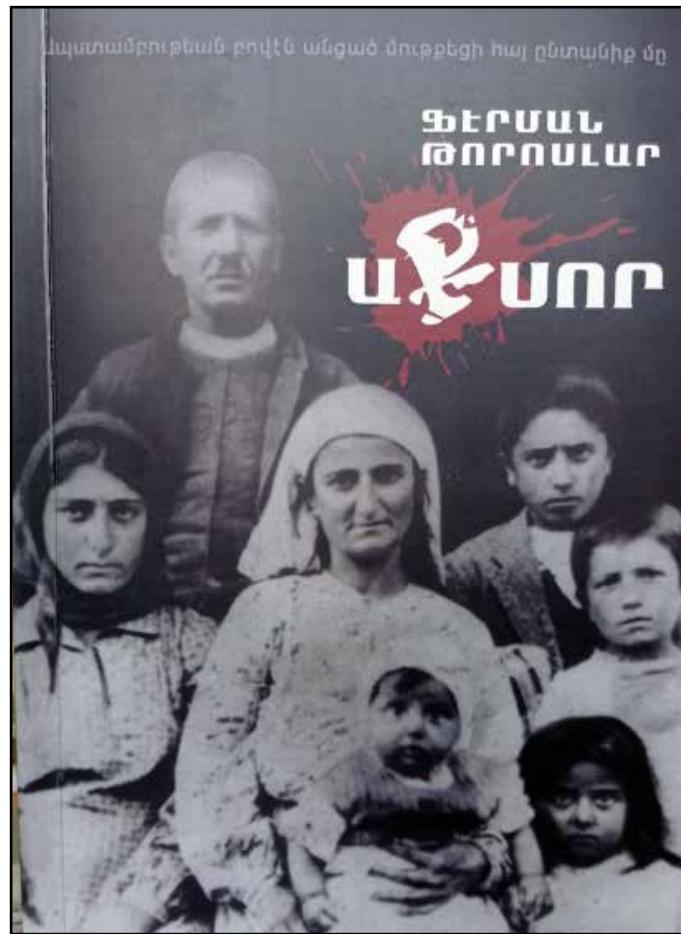
Ալվրցեանի Համաձայն, այս հարցին առաջին անգամ հրապարակայնօրէն անդրադարձած է Պոլսոյ Հայոց Պատրիարք Շնորհք Արք. Գալուստեանը 1980-ին, խօսելով ծպտեալ եւ կրօնափոխ հայերու խումբերուն, անոնց կրօնափոխութեան հարցերուն մասին: Անոր խօսքը շրջադարձային նշանակութիւն ունեցած է ոչ միայն հարցը հետազոտողներուն, այլեւ նախ եւ առաջ կրօնափոխ դարձած հայերուն մօտ, որոնց ո՞չ բնակութեան վայրերը յայտնի էին, ո՞չ թիւը, ո՞չ ալ անոնց նկատմամբ պետութեան վարած քաղաքականութիւնը: Ազգային հարցը Թուրքիոյ մէջ գործող բազմաթիւ թապուներէն մէկն էր պարզապէս, որուն մասին խօսիլն անգամ կրնար ծանը հետեւանքներ ունենալ:

Յեղասպանութեան տարիներուն տեղահանութենէն եւ կոտորածներէն ճողովածներուն կը սպասէին բռնի իսլամացում եւ թրքացում, որ նոյնպէս ցեղասպանական քաղաքականութիւն էր եւ ըստ էութեան կը շարունակուի մինչեւ այսօր: Վերջին տարիներուն բաւական գրուեցաւ եւ խօսուեցաւ նման հայերու մասին, այդ գիրքերէն քանի մը հատը ծանօթ են հայ ընթերցողին (Քեմալ Եալչընի, «Հոգիս քեզմով կը խայտայ», Ֆեթհի Չեթինի «Մեծ մայրս», եւ այլն):

Հեղինակները կամ թուրք եւ քիւրտ ընտանիքներու մէջ թաքնուած հայուհիներու թոռներ ու ծոռներ էին, որոնց կը կոչէին «քրլըճ արթըլը» այսինքն թուրքն պրծած, կամ թուրք գրողներ էին, ինչպէս Քեմալ Եալչընը:

Ընթերցողին ներկայացուող այս գիրքին հեղինակը վերոյիշեալներէն չէ: Ան բռնի կրօնափոխ դարձած եւ տարիներ շարունակ ծպտեալ կեանք մը ապրած ընտանիքի մը անդրանիկ զաւակն է, որ երիտասարդ տարիքին կը տեղեկանայ իր ինքնութեան մասին, եւ որ այդ տառապանքներուն բռն պատճառը ինքնին հայ ըլլալն է: Անոր ծնողները չէին տեղեկացուցած զինք իր հայ ըլլալուն մասին, որովհետեւ այդ մէկը կրնար իր կեանքին սպառնալ:

Թէեւ հեղինակը իր գիրքը յուշագրութիւն կը համարէ, սակայն ընթերցողին յստակ կը դառնայ, որ գործ ունի գեղարուեստի տաղանդով օժտուած գրո-

դի մը հետ, որուն յուշագրութիւնը ունի գեղարուեստական որակ՝ իր կենսափորձին եւ հերոսներու հոգեվիճակներուն ինքնատիպ նկարագրութեամբ եւ գրական-պատմողական բարեմասնութեամբ: Անոր էջերուն կ'եռեւեփին ոչ միայն ընտանիքի մը, այլ ամբողջ ազգի մը անասելի տառապանքին վկայակոչումները:

Հեղինակը իր յուշերու ճշմարիտ դէմքերէն յաջողած է ստեղծել յիրաւի գեղարուեստական կերպարներ, յատկապէս երբ նկարագրած է իր ծնողները: Հայրը անգործութեան մատնուած ըլլալով մէկտեղ ամէն ջանք կը թափէր ընտանիքին ապաստան մը կառուցելու, կինն ու զաւակները թուրքին ու քիւրտին թշնամական աչքէն հեռու պահելու: Մայրը ապրելով թշուառութեան մէջ, քանի մը զաւի մահը տեսնելով, իր զաւակները կերակրելու, հագցնելու, տարրական պայմաններով ապահովելու ամէնօրեայ հոգատարութիւնը չէր զլանար: Կը մերժէր թրքացումը, իսլամական տօներուն մասնակցութիւնը: Ու հակառակ տագնապալի կեանքին, հեղինակին ծնողները լաւատեսութեամբ եւ յոյսով կը տոգորէին իրենց զաւակները եւ ամէն ճիգ կը թափէին պահելու անոնց ինքնութիւնը:

Միւս կողմէ ինք՝ հեղինակը, աշխատելու եւ օրապահիկը վաստակելու եւ ծնողքին օգտակար դառնալու համար ամէն գործի կը դիմէր, առանց դժգոհելու կամ տրտնջալու: Եթէ պատմագէտներ թուրքիոյ վերաբնակեցման օրէնքին, արեւմտահայոց բաժին ինկած տառապանքին իրազեկ դարձած են պատմական արժէք ունեցող հրա-

Միա լը կը հովանաւորեն Ա. և Ա. Կիրսի և Մայրա Կյարիկեաւ

ՅԱՆՈՒՆ ՄԵՐ ԴԱՏԻՆ, ՅԱՆՈՒՆ ՄԵՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ԿԱՌՈՅՑ

Գանատայի Հայ Դատի Շրջանային յանձնախումբը աշխատանք կը ծաւալէ համագանատական առումով, առաւելաբար մայրաքաղաք Օթթառուայի մէջ, դաշնակցային օրենսդիր եւ գործադիր իշխանութիւններու մակարդակի կրայ: Իրեն զուգահեռ կը գործեն Հայ Դատի տեղական յանձնախումբերը, նահանգային թէ քաղաքապետական օդակներու մէջ՝ Սունթրեալ, Լաւալ, Թորոնթօ, Կանգուվըր, Գեմպրիճ, Յամիլըըն, Սենթ Գաթրինզ եւ Ուինծըր քաղաքներու Հայ կեդրոններէն:

ԳՈՐԾԵԼԱԿԵՐՊ

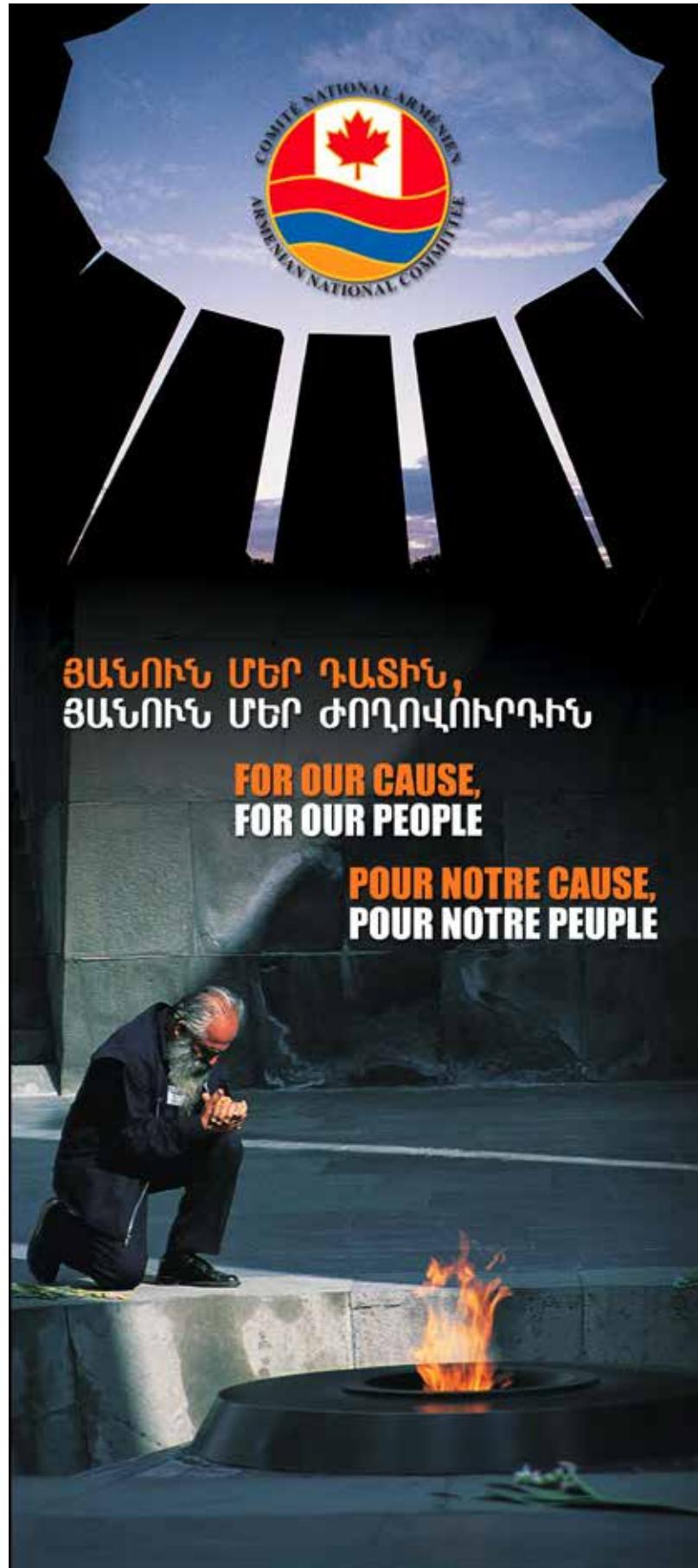
Մեր գործունեութեան յենարանն ու ուժի աղբիւրը առաջին հերթին մեր ժողովուրդն է: Անո՞ր է որ կը դիմենք ամենն առաջ, որեւ արշակ համընդհանուր մասնակցութեան եւ ժողովրդական ալիքի ծաւալ տալու համար:

ԳՈՐԾԱԴԱԾԸ ԵՒ ՆՊԱՏԱԿԱԿԵՏԵՐ

Հայկական Ցեղասպանութեան ճանաչում, Հայաստանի Յանրապետութեան հզօրացման ուղղուած քայլեր, Արցախի ինքնորոշման իրաւունքի ամրագրում, Սփիթութի գաղթօճախներու յանձնանձում, ասո՞ն են գլխաւոր բնագաւառները մեր գործունեութեան:

www.anccanada.org

☐ Այս, և տակարգ գուացի Հայ Դատի աշխատավորմբուն: Ներփակ կը գտնէր նոյսառողջին, յուսած A.N.C.-ի:	☐ Yes, I want to support the ANCC and the Armenian Cause. Please find my donation enclosed, payable to the A.N.C.
☐ Ուստի յանձնական կամաց աշխատավորմբուն: Վեպահան կը գտնէր նոյսառողջին, յուսած A.N.C.	☐ Oui, je désire appuyer le CNAC et la Cause Arménienne. Veuillez trouver ma donation ci-jointe, à l'ordre de A.N.C.
☐ 20\$ ☐ 50\$ ☐ 100\$ ☐ 200\$ ☐ Այլ/Autre/Other _____	
Name / Nom _____	
Address / Adresse _____ _____	
Tel / Tel: _____	
E-mail / courriel: _____	
☐ Կը մասնակի նաև մաս կում մեջ Հայ Դատի Բարեկամներ»ու շրջանակին: Ուղարկեցր ձեր տեղեկատուութիւնը մեղողիւնակ նացիւները:	
☐ I would also like to be a member of the "Friends of Hay Tad" circle. Send your information to the above-mentioned addresses.	
☐ J'aimerais aussi faire partie du cercle «Amis de Hay Tad». Envoyez votre information aux adresses mentionnées ci-dessus.	

տարակութիւններէ կամ տեղեկագիրներէ, նման գեղարուեստական հրատարակութիւններ անցած են լրատութենէն անդին եւ պատմած են հայուն ապրած առօրեայ տառապանքը, գոյութենական պայքարը իրենց բոլոր մանրամասնութիւններով, հոգեվիճակներով։ Ահա թէ ո՞ւր կը կայանայ նման յուշագրութեան մը արժէքը։

Բունի իսլամացման ճիգերը եւ ծպտեալ հայուն ապրած տագնապը կարելի է հասկնալ, զորօրինակ, կարդալով հեղինակին հետեւեալ տողերը։ «Քուրանի դասերուն նեղուելով չէի երթար, որովհետեւ միայն հոն էր որ միւս երեխաներէն տարրեր չէի։ Ուրիշ դպրոց ալ չէի յաճախեր։ Իրիկունները, քրոջս հետ կ'երթայինք դասի։ Խորքին մէջ մայրս մեր երթալը չէր ուզեր, բայց քանի որ բոլոր գիւղացիներու գաւակները կը յաճախէին, ինքն ալ համակերպած էր։ Գիւղին մէջ յայտարարած, նոյնիսկ տունէ տուն շրջելով պնդած էին, որ 6-15 տարեկան բոլոր երեխաները դասի պիտի երթան։ Զգացողը կ'այլանուէր։ Ես գեռ չէի գիտեր, որ հայ ենք։ Մայրս այդ մասին բան չէր ըսեր։ Օր մը խոճան աշակերտի մը հարցում տուաւ, պատասխան չստացաւ։ Երկրորդին հարցուց, ան ալ բան մը չկրցաւ ըսել։ Երրորդին հարցուց, անկէ ալ ձայն չելաւ։ Ծուռ-ծուռ ինծի նայելով ըսաւ՝ դուն ըսէ նայիմ։ Ինչպէս եղաւ չեմ գիտեր, այդ օրը հարցումին պատասխաննեցի։ Խոճան բարկացաւ։ «Ծօ՛, կեաւուրին որքը պատասխանը գիտէ, գուրք չէ՞՞ գիտեր» ըսելով սկսաւ չպատասխանող երեք աշակերտաները ծեծել։ Ես մէկ կողմէն վախցայ, իսկ միւս կողմէն ալ հասկցայ, թէ ինչո՞ւ «կեաւուր» եղայ։»

Եւ տակաւին հեղինակը կը պատմէ, թէ ինչպէ՞ս գիւղի թուրք պատանիները, յատկապէս հարուստները զինք ամէն տեսնելու կեաւուր կոչելով կը ծէծէին, թէ ինչպէ՞ս իր ընտանիքի անդամները պարտադրաբար իսլամական տօներուն կը մասնակցէին։ «Տօնական օրերուն մէր տան դիմաց կը յայտնուէին եւ հօրս կը պնդէին։ Հասան, դուն ալ մեզի հետ նամազի պիտի գաս։ Հայրս ամէն անդամ պատճառաբանութիւն մը կը գտնէր, բայց չէր կընար զիրենք համոզել։ Մէկ երկու հոգի մեր տուն կու գային ու ամէն մէկը հօրս մէկ թեւէն մտած գրեթէ ստիպողաբար զինք կը տանէին շատրուան՝ լուացուելու եւ նամազի մասնակցելու համար։»

Եւ այսպէս հեղինակը կը նկարագրէ իսլամական իւրաքանչիւր տօնի իրենց անել կացութիւնը։ Հաւանաբար այս ճնշումներու պղկեցութեան տակ, օր մը, Հայրը հեղինակին քրոջը պատմած էր, որ իրենք հայ են։ Հեղինակը աւելի ուշ իմացած էր այդ մասին։ Անոնք այդ տարիքին հայու մասին բան չէին գիտեր։ Միայն գիտէին, որ յոյներ գոյութիւն ունին, որովհետեւ իրենց ապրած շրջանները ապրած էին նաեւ յոյներ եւ յաճախ «կեաւուր» բառը կը լսէին պարզապէս։ Հեղինակը այլ տեղ մը իրենց մերժուած ըլլալուն անդրադառնալով կ'արձանագրէ «Եւ քանի որ աղքատութեան ամենասարին մակարդակը հասած էինք, միշտ խորթ էինք իրենց համար, ինչպէ՞ս բացատրեմ, կը նմանէինք տան մէջ ապրող խորթ որբին, որ բոլորին կողմէ արհամարհուած է։ Խաղալու առիթ չէին տար մեզի, հարսանիքներուն եւ զատիկներուն չէին ձգեր, որ միւս մանուկներուն նման հագնինք, միւս մանուկներուն հետ խաղանք։ Քիւրտ, կեաւուր եւ այլն կը կանչէին մեզ... Մենք մեր մանկութիւնը երբեք չապրեցանք։»

Այս բոլոր տառապանքներով մէկտեղ հեղինակը հոգեվիճակներ նկարագրելու ինքնուրոյն ոճով ընթերցողին կը հասցնէ այն միտքը, որ ապրելու, վերաշինելու եւ օր մը կայուն բոյն մը ունենալու յոյսը փրկած էր այս հայ ընտանիքը տանջահար անկումէն։ Երբ ներում շնորհուած էր աքսորեալներուն, այդ կարգին ֆերմանին հօր՝ Հասանին, ունեցած չունեցածը կոնակն առած տեղափոխուած էր գիւղէ գիւղ։ Ամէն անգամ նոր կացարան մը գտած, կրկին քարը քարի վրայ դրած ու կառչած էր կեանքին։ Իսկ պատանի ֆերմանը ինչպիսի գործերու գիմած էր, իր եւ ընտանիքին օրապահիկը ապահովելու համար, հասած էր մինչեւ իսթանպուլ, եղած էր՝ բեռնակիր, շինարար, պաղապահառ, վաճառական, գինեպահն, տակաւին գինուրաքարուելէ ետք, իր սպային ծառայող պարտիպան, ապա գերձակ եւ այլն, մինչեւ որ յաջողած էր ունենալ իր սեփական փոքրիկ աշխատանոցը։

Զինք ամուսնացուցած էին շատ փոքր տարիքին, ինչպէս շատերու, հայուհիի մը հետ, պարզապէս հայութիւնը ուժացումէ փրկելու մահակողութենէն մղուած։ Ու ան ստիպուած էր հոգալ ե՛ւ իր ընտանիքին, ե՛ւ ծնողքին ապրուստը։ Այսպիսի տառապանք ապրած ըլլալով տարօրինակ աշխատասիրութիւն մը ունէր հեղինակը, յաճախ քիւրտ, թուրք իր տարեկիցներուն նախանձը շարժող։

1954-ին Ֆերման իսթանպուլ կը մեկնի աշխատանքի, ամուսնանալէն ետք կը տեղափոխուի Տիգրանակերտ, ապա զինուորաքարութեան բերումով կրկին իսթանպուլ, ուր կը հասնի նաեւ իր ընտանիքը։

Այդ տարիներուն Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքը՝ Շնորհք Սրբազնը, մեծ աշխատանք կը տանէր թափառական հայ ընտանիքներ իսթանպուլ տեղափոխելու համար։ Ֆերման եւս կը մասնակցէր գաղթականները տեղափոխելու աշխատանքին։

Ան այսպէս կը պատմէր իսումբերէն մէկուն ժամանումը։ «Նաւը Գում Գաբույի նաւահանգիստին մօտեցաւ։ Ամէն մէկ ընտանիքի մեծաւորին կը հարցնէինք իրենց անդամներուն թիւը եւ խումբեր կազմելով ճամբուն միւս կողմը կ'անցընէինք ու քալելով Ս. Աստուածածին եկեղեցի կը հասցնէինք։ 15 ընտանիք եկած էր, եւ մենք այդ օրը 15 անգամ այդ ճամբան կարեցինք։ Եկեղեցւոյ շրջափակը արդէն տօնավաճառի կը նմանէր։ Մէկ կողմը վեհերոս ու ամէկոս գաղթականները հաւաք-ուած էին, միւս կողմը՝ յանձնափումքի անդամներն ու Շնորհք Սրբազնը։ Գաղթականները իրարու գէմ կանգնած լուռ գիրար կը գիտէին։ Լուռթիւնը խզեց սրբազնը։

-Բարի եկաք ձեր նոր տունը։ Վատահ եղէք, որ մինակ չէք։ Այս գուռը միշտ բաց պիտի ըլլայ ձեզի համար։»

Այդ տարիներուն՝ 1966-ին, Հայաստան ալ ներգաղթողներ կ'ընդունէր։ Հեղինակը կը պատմէ, թէ Հայաստան մեկնիլլ իսթանպուլ գալէն աւելի գրաւիչ էր անշուշտ, որովհետեւ նոյն լեզուն խօսող, նոյն բնաւորութեան տէր մարդոց երկիրն է ի վերջոյ։ Սակայն այդ ճամբան ալ ուռսական շիւպատոսարանէն կ'անցնէր, եւ ուռսերն ալ համայնափառութեան օրերուն դժուարութիւններ կու տային, իսկ թուրքերուն համար ուռսական հիւպատոսարան գացողը կասկածելի տարր էր, կը հարցաքննուէր, կը հետապնդուէր...։ Այս պատճառով այդ գաղթական ալ հրաժարած

Patisserie
MAHROUSÉ
FONDÉE EN 1970

9705 Boulevard de l'Acadie, Montréal, QC H4N 2W2

Tél: 514.279.1629 • info@mahrouse.ca • www.mahrouse.ca

էր Ֆերման եւ որոշած էր իսթանպուլ մնալ ու աշխատիլ: Գիրքի աւարտին արձանագրուած է Թորոսլար լնտանիքի աքսորի ժամանակագրութիւնը: Ապա հին եւ նոր տեղանուններու ցանկը, եւ վերջապէս տեղադրուած են հեղինակին արխիւներէն լուսանկարներ՝ վերջինը թարգմանիչ Մարի Մերտիւանեանին հետ՝ նիւ ծըրզի, 2018:

Մերտիւան եան ծանօթ է հետին ակին եւ իր որդիին՝ Կիւլպէնիկին: Յաճախ հանդիպած է անոնց, ծանօթացած այս յուշագրութեան լոյսին չեկած, չհրատարակուած բաժիններուն անգամ:

Արեւմտահայերէնի թարգմանութիւնը անթերի է: Թարգմանիչը, ծանօթ ըլլալով հեղինակին եւ տիրապետելով հայերէնին ու թրքերէնին, յաջողած է պահել յուշագրութեան ոգին, խօսակցական լեզուն մինչեւ գրական-գեղարուեատական լեզուն թարգմանած է հարազատութեամբ: Այնպէս մը, որ Մերտիւանեան հեղինակին պատմումի մատչելի, սակայն հարուստ ոճն ու հերոսներու նկարագրութիւնը նոյն որակով պահպանած է արեւմտահայերէնին մէջ: Ինչպէս Ալվրոցեան կ'ըսէ այնպէս մը, որ կարծէք այս յուշագրութիւնը արեւմտահայերէնով գրուած ըլլար:

Եթէ թրքերէն հրատարակութիւնը թուրք հասարակութեան, յատկապէս ցարդ թաքնուած հայերու իրազեկ-

ման պիտի ծառայէ, արեւմտահայերէն հրատարակութեամբ ընթերցողը պիտի ապրի այդ տարիներու իր ազգակիցներուն տառապանքն ու տքնանքը եւ գոտեպնդուի իմանալով, թէ նման պայմաններէ անցած արեւմտահայլ ինչպիսի՞ն ներուժով վերածաղկած է, ոտքի կանգնած ու յանդգնութիւնը ունեցած իր ապրած աննկարագրելի օրերը հրատարակելով թաքնուած իրականութիւնները լոյսին բերելու վերջապէս:

Եւ հարցում մը կրկին կը ծագի ընթերցողին մտքին մէջ այս օրերուն: Ի՞նչ հաշտութիւն, ի՞նչ յարաբերութիւններու կարգաւորում կարելի է ակնկալել Թուրքիոյ իշխող տարրէն, երբ 21-րդ դար հասած ըլլալով անոչ միայն կը շարունակէ ուրանալ Հայոց Ցեղասպանութիւնն ու տեղահանութիւնը, այլեւ կրկին կը դիմէ բիրտուժի, յարձակումի, այս անգամ Ատրպէյճանը զինելով Հայաստանէն բաժիններ խլելու, Արցախը հայաթափելու:

Փափաքս է, որ իւրաքանչիւրդ կարդայ այս յուշագրութիւնը, ապրի Թորոսլար ընտանիքի այդ օրերու առօրեան եւ իւրովի որոնէ մեր ազգային իրաւունքներու վերատիրացման միջոցները:

Ծնորհակալութիւն հեղինակին եւ թարգմանիչին:

Զարմիկ Պողիկեան

Այս յուշագրութիւնը ո՛չ Զարդի մասին է, ո՛չ ալ գաղթականութեան, այլ աւելի ուշ շրջանի մը յուշագրութիւնն է, «թուրքացման եւ իսլամացման գործընթացներով, որոնք անընդմէջ շարունակուել են նաեւ Թուրքիոյ Հանրապետութեան ամբողջ ընթացքում», ինչպէս կը գրէ «Աքսոր» գիրքի Յառաջաբանին մէջ Մելինէ Անումեանը: Իրապէ՛ս, մեզի միշտ ալ թուացեր է, որ թրքական բարբարոսութիւնը Զարդով եւ տեղահանութեամբ վերջ գտած է, բայց իրողութիւնը շատ հեռու է այդպէս ըլլալէ. այս մասին գաղափար կազմելու համար պէտք է իմանալ 1937-1938-ի Տերսիմի կոստրածը, հսկանպուլի յոյներուն արտաքսումը երկուն, եւ տարբեր տեսակի բազմաթիւ բոնութիւններ, որոնց միակ նպատակը փոքրամասնութիւնները ձուլելն է:

Այս հարցին առաջին անգամ անդրադարձեր է Ծնորհք Պարք. Գալուստեան, 1980 թուականին, խօսելով ծպտեալ եւ կրօնափոխ հայերու մասին, հակառակ անոր որ ազգային հարցերու անդրադառնալը խստիւ արգիլուած էր Թուրքիոյ մէջ: «Թուրքիոյ պետութեան հետ քաղաքացիական կապով կապուած ամէն ոք թուրք է», այլ խօսքով՝ Թուրքիոյ քաղաքացին թուրք կը համարուի: Միա՛յն այս օրէնքին մասին եթէ մտածենք, պիտի անդրադառնալք, թէ իրապէ՛ս կը շարունակուի Թուրքիոյ բարբարոս քաղաքականութիւնը փոքրամասնութիւններու, մանաւանդ հայերու դէմ: Այսքանը խիստ անհրաժեշտ է իմանալ մանաւանդ այսօր, երբ կարգ մը կողմեր բարի գրացնութեան եւ բարեկամական յարաբերութիւններու մասին կը խօսին. անոնց խօսքը կը հաս-

տատէ, թէ իրապէ՛ս որքան անգիտակ են թուրք կերպարին էութեան եւ թէ որքան կոյր են անոր վտանգին: Բոնի իսլամացումն ու թրքացումը կը շարունակուին մինչեւ օրս, թէեւ հայ մեծ մայրեր ունեցող կարգ մը թուրք գրադէտաներ սկսած են գրել այդ մասին, ինչպէս Քեմալ եալչոն՝ «Հոգիս քեզմով կը խայտայ», Ֆեթհիէ Զեթին՝ «Մ'ծ Մայրս», կամ այլ գրագէտներ, ինչպէս Էլիփ Շաֆար կամ Օրհան Փամուք, որոնք կ'անդրադառնան հայկական հարցին իրենց վէպերուն մէջ, ինչպէս օրինակ «Խսթանպուլի ընկեցիկը» կամ «Զիւնը» յաջորդաբար: Այլ խօսքով հայերուն գոյութիւնը Թուրքիոյ գաւառներուն մէջ եւ այսօր անոնց «անհետացումը» այդ տարածքներէն, սկսած են անպաշտօն կերպով յիշուիլ եւ անդրադարձ գտնել թուրք ընթերցող հասարակութեան մօտ:

Դժբախտաբար շատ փոքր է տակաւին անոնց թիւը, որոշ փոփոխութիւն մը յառաջացնելու համար: «Աքսոր»ը լոյսին կը բերէ հայ ընտանիքի մը գժբախտ ողիսականը, երբ ստիպուած մէկ գիւղէն միւսը կը ճամբորդէ. այդ գիւղերը մեզի ծանօթ չեն, ոչ միայն որովհետեւ երկրին խորը գանուող աննշան գիւղեր են, այլ նաեւ անոր համար, որ Արեւմտահայաստանի շատ գիւղեր եւ աւաններ այսօր թրքական անուններու ունին, իսկ հայկականները մոռցուած են արդէն: Այսօր, բարեկախտաբար, Ֆեթհման Թորոսեանի նիւթըրգի գտնուող տունը շրջապատուած է ոչ միա՛յն արդէն հասակ առած ծառերով, այլ նաեւ «երկրէն» բերուած կիւկիւի (կորեկի տեսակ մը) թուրքերով: Մարդը, որ ծառատունկով կարծէք իր վրէժը կը լուծէ:

Մարուշ Երամեան

Միայն կը հովանասորն ԱՌ. և ԱՌ. Միրզման Ալիքի Քջջշեան

WWW.ADAMSELEVATOR.CA

*EDUARDO, PEDRO AND JOYCE
OUGHOURLIAN*

***IN BUSINESS FOR OVER 40 YEARS
RENOVATION, REPAIRS, MAINTENANCE,
INSTALLATION OF ELEVATORS,***

RBQ# 1812-6474-22

Depuis / Since

1 9

8 8

34 ans d'excellence!

**CARROSSERIE
JACOB & JACOB
BODY SHOP**

Cas d'Assurances

6280 St. Jacques, Montréal, Québec H4B 1T6
Tél.: (514) 484-7945 • Fax: (514) 484-2487
jacobautobody@bellnet.ca
www.carrosseriejacobetjacob.ca

Կրծքագեղձի քաղցկեղի մասին

ՀԱՄ ՈՐՈՉ ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, ԿՐԾՔԱԳԵՂՁԻ ՔԱՂՋԿԵՂՋ ԱԼԵԼԻ ՔԻՑ ԸՆԴՀԱՆՐԱԳԱԾ Է ԱՅՆ ՔԱՂՋԱՔՆԵՐԸ, ՄԵջ, Ուր բնակչութիւնը կը հետեւի կանաչեղջն, պտուղ եւ շատ քիչ քանակով ճարպ պարունակող առողջապահական սննդակարգի:

Գիրութիւնը եւ աւելորդ կշիռքը կ'աւելցնեն կրծքագեղձի քաղցկեղի զարգացման հաւանականութիւնը:

Արդեօ՞ք ճիշդ սննդականուր կը պաշտպանէ մեզ քաղցկեղին

ՀԱՄ 1960-ականներու կատարուած ուսումնասիրութիւններուն, սննդամթերքը առնչուած է քաղցկեղի տարբեր տեսակներու զարգացման հետ:

Ինչպիսի՞ գործօններ կ'աւելցնեն քաղցկեղի զարգացման հաւանականութիւնը

Սննդականոնի տեսակը եւ ծանրութեան յաւելումը մօտ 30% ազդեցութիւն կրնան ունենալ, ծիսելը՝ 30%, ինչպէս նաեւ ոգելից ըմպելիներու յաճախակի օգտագործումը, ֆիզիքական աշխուժութեան բացակայութիւնը, ծինային գործոնները, որոշ հիւանդութիւններ, բնապահպանական գործօն-

ները (օրինակ՝ ճառագայթման ազդեցութիւնը) եւ այլ անյայտ պատճառներ կրնան դեռ ունենալ այս տեսակի քաղցկեղի զարգացման վրայ:
Ճիշդ սննդականոնը կը պաշտպանէ՝ մեզ քաղցկեղին թէ եւ առողջապահական սննդը (յատկապէս կանաչեղջնի պտուղը օգտագործենք առողջապահական սննդը) կը նպաստէ քաղցկեղի (օրինակ՝ հաստ աղիքի քաղցկեղի) զարգացման հաւանականութեան նուազեցման, բայց այս մէկը կարելի չէ վերջնականապէս հաստատել:

Քաղցկեղի կանխարգիլման էական սննդամթերքներ

Մեր սննդնին մեծ մասը հարկ է ընտրել բուսական աղբերներէն: Օրական առնուազն ուտենք հինգ չափաբժին պտուղ եւ բանջարեղջն (հիմնական ուտեստին հետ եւ որպէս նախուտեստներ): Ընտրենք ամբողջական եւ չմշակուած հացահատիկներ (ինչպէս՝ ֆրիք, ձաւար, վարսակ, սեւ հաց եւ այլն):

Ուտենք ընդեղին որպէս բուսական սպիտակուցի աղբերը (օրինակ՝ ոսպ, սիսեռ, լուբիա եւ այլն):

Ընտրենք չյագեցած բուսական իւղեր (ճարպեր), օրինակ ձիթապտուղի ձէթ, ընկոյզ եւ այլն:

Նուազեցնենք ճարպերով հարուստ մթերքներու օգտագործումը, յատկապէս կենդանական աղբերներէ:

Ընտրենք ցաւարեղին, բանջարեղին, պտուղ եւ հատիկներ, որովհետեւ անոնք քիչ ճարպ կը պարունակեն:

Իւղ օգտագործենք չափաւոր ձեւով եւ խուսափինք ջրածնած (hydrogenated) ճարպերէն (իւղերէն):

Ճաշը եփելու ձեւին ուշադրութիւն դարձնենք եւ օգտագործենք քիչ քանակով ձէթ եւ իւղ:

Տապկոցը փոխարինենք եռացած կամ խորոված մթերքներով:

Միսը ընտրելու պահուն, ընտրենք քիչ ճարպ պարունակող կտորներ եւ հաւու միսի պարագային միսը մորթէն ձերբագատենք:

Նախընտրելի է կարմիր միսը օգտագործել չափաւոր ձեւով եւ կեղրոնանալ ձուկի ու հաւի օգտագործման վրայ:
Հեռու մնանք վերամշակուած միսերէն:

Թափ տանք Փիզիքական աշխուժութեան եւ մեր կշիռքը չափի մէջ պահենք: Նախընտրելի է օրական առնուազն 30 վայրկեան մարզանք ընել, որովհետեւ մարզանքը եւ մարմնի շարժումը կը նուազեցնեն որոշ տեսակի քաղցկեղներու զարգացման հաւանականութիւնը, կը կարգաւորեն հորմոնները եւ կ'աւելցնեն աղիքներու շարժումը:

Նուազեցնենք ոգելից ըմպելիներու սպառումը եւ թեթեւցնենք ծխելը: Որոշ ուսումնասիրութիւններ ցոյց կու տան, թէ ոգելից ըմպելին կ'աւելցնէ կրծքագեղձի քաղցկեղի զարգացման հաւանականութիւնը:

Պատրաստեց Շաղիկ Գաբրիէլեան

Այս էջը կը հովանաւորեն Մ. և Ա. Միքու եւ Ծովիկ Խերպեան

CASSANDRA I.D.A. PHARMACY

ԱՐԵՎԱԿԱՆԱՏԵՐ՝
ՊԱԼԵԱՆ ԸՆՍՆԻՔ

ԴԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐ՝
ՄԱՐԱՆ ՊԱԼԵԱՆ
ՎԱՐՈՎԱՆ ՊԱԼԵԱՆ

ARMENIAN MEDICAL CENTRE
& PHARMACY

PHARMACISTS

SARKIS BALIAN, BScPhm, RPh
MARAL BALIAN, PharmD, RPh
VARTAN BALIAN, PharmD, RPh

- Հեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական յատուկ տուփերու մէջ:
 - Կրեան մնշման քննութիւն և հետեւողականութիւն՝ անվճար
 - Շաքարախոտի քննութիւն
 - Հետեղ իրենց հասցեներուն առաքելու անվճար սպասարկութիւն
 - Տարեցերու 10% զեղչ
 - Կը յարգենք եւ միունք կը կատարենք բոլոր ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները
 - Walk-In Clinic բաց է շաբաթը 6 օր:
- Կրիստո բժիշկները տեսնել առանց ժամադրութեան:

Դիմում մեջի եւ պիտի դառնաք մեր
մայուսն յաճախորդը:

Հասցե՝ 2040 Victoria Park Ave.
(Victoria Park & Cassandra)
Toronto, Ontario M1R 1V2
Tel : (416) 449-2040 Fax: (416) 449-2048

Walk-in Clinic onsite: (416) 331-9111

L DANIEL HICKS

BARRISTER AND SOLICITOR
KASSABIAN LAW PROFESSIONAL CORPORATION

Shops at Don Mills
8 Sampson Mews, Suite 203
Toronto, Ontario
M3C 0H5

Tel: 416-443-9494

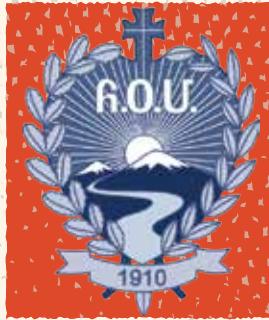
Fax: 416-443-0575

e-mail: danhicks@kassabianlaw.ca

Բարձր նուաճումներով ի դար մը գոյատեսելը բացահին իրողրկթիւն է, սակայն այդ
նուաճումներու գերազանցումը արդէն իսկ շահեկան յաղթանակ:

Հայ Օգնութեան Միուկան աւելի քան 112 տարիներու երթը եւ մասնաւանդ անցնող Երկու
տարիներու Արցախի չարագոյժ պատերազմին յաջորդող զօրակցութիւնը, ապացոյց է որ
ՀՕՄԾ իր ժողովուրդին ՀԵՏ, ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀԱՍԱՐ լոգունգով եւ իր աշխարհացիւ
ՀՕՄՈՒԹԻՆԵՐՈւ Միանական եւ նուիրեալ ջակերով կը մսայ կառչած իր առաքելութեան
եւ իր նպատակին:

Ներկայիս դժուար եւ պատմականորն յուսալրուած ժամանակահատուածի մը մէջ
կ'ապրի հայ ժողովուրդը, որուն համար երթեք չենած այսբան մուշ ու դաժան
հերոսական Արցախի պապամսն եւ կամ այսբան ծանրակշիռ Հայրենիքի հանդեա
մտառանշողութիւնը Այսօրուան գոյասարտը մահու եւ կենաց խնդիր է, մեր գոյութիւնը
պահեուեւ մեր ապագան կրկին անգամ կերպելու մարտահրաբեր: Նոյն է պարագան
սիհւրեան հզօր գաղութներն էն Լիբանանը եւ Սուլիհան որոնք չեն ունեցած այսբան ծանր
տնտեսական տագնապալից օրեր: Հայրենիքի եւ սիհւրեան այս իրավիճակին
ականատես, ՀՕՄԾ անգամ մը են կրտ գայ ապացուցելու որ կանգնած է իր քաջարի
ժողովուրդին եւ իր հերոսական պայքարի կողքին՝ մարդասիրական, ընկերային եւ
սիհւրեան աջակցութեամբ տէր կանգնելու իր ժողովուրդի զաւակներուն:

Քսանեօթը երկիրներու մէջ գործող, տասնեակ հազարաւոր իր նուիրեալ
անդամներով, ՀՕՄԾ կ'իրականացն է իր նորօրեայ եւ շարունակական
ծրագիրները ամենուրեք:-

Արեւային Զրատաքացուցիչներ - Արցախ

Չոհուած Հերոսներու Զաւակներ - Հայաստան, Արցախ

Հաւագոյն Ռւսանող - Հայաստան, Արցախ, Զաւահիք

Կրթանպաստ - Հայրենիք եւ Սփիլոք

Սօնէ Մանկապարտեզներ - Արցախ, Պուլկարիա

Մօր ու Մանկան Ծննդատուն - Հայաստան

Չինուորի Տուն (Հայրենիքի Պաշտպանի Վերականգնողական
Կեդրոն) - Հայաստան

Տաքուկ մասկարան - Սուլիհա

Պնակ մը տաք ճաշ - Սուլիհա, Լիբանան

Ամանոր - Լիբանան, Արևիա, Հարաւային Ամերիկա, Պուլկարիա,
Արցախ, Զաւահիք, Հայաստան

Երիտասարդական ճամբարներ - Միքինք, Հայրենիք

Սիրեին ՀՕՄԾ ականներ, յարգարժան բարերարներ,
նուիրատուններ, համակիրներ ու հայրենակիցներ,
Ամանորի եւ Սուլր Ծննդեան գոյգ տօներու նախօրեակին
մեր սրտագին բարեմատցանութիւններու կողքին
ընդունեցնե սաեւ մեր երախտագիտութիւնը: Ձեր
նուիրական մշակութեամբ է որ կարելի պիտի ըլլայ
կերտել նոր նուաճումներ:

Թողայս Ամանորն ու Քրիստոսի Սուլր Ծննդեան պայծառ
տօները ռահմակիրաները ըլլան աւելի լաւ օրերու եւ
հայութեան ու համայն մարդկութեան յուսալից
երազներու իրականացման:

ՀՅՈՒՇԱԽՈՐ
ՍՈԼ ՏՈՒ
ԵՒ ՍՈՒՐԵ ՃՅՈՒՇԴ

MERRY
CHRISTMAS
& HAPPY NEW YEAR

Հայ Օգնութեան Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւն

«ՀՈՌԻԶՈՆ»ի 22-րդ բացառիկը կը հովանաւորեն՝

Փոքրիկներ Սեւանա, Գարինա, Արիանա Սարմազեան եւ
Արամ-Սիմոն Տուտագլեան

Արթօ եւ Թամար Օլբաճեան, ի յիշատակ ընկ. Լեւոն Եաղճեանի

Մայք, Ռոզին, Տանիէլ եւ Արի Թորոսեան
Ռաֆֆի եւ Անի Պէքմէզեան
Վրէժ եւ Սեւան Հատիտեան
Կարօ եւ Հայկօ Նահապետեան
Նորայր եւ Ծովիկ Սէրէնկիւլեան
Սագօ, Արազ, Լեւոն եւ Լենիա Եաղճեան
Բժ. եւ Տիկ. Անտրէ եւ Նաթալի Պէշլեան
Սիմոն եւ Սիլվա Փօլատեան
Բժ. Օհան եւ Սեդա Թապաքեան
Շանթ, Ալին, Լէա եւ Լարա Տօնապետեան
Վանա եւ Շալօ Գարայեան
Գրիգոր Տէր Ղազարեան
Արամազդ եւ Գոհար Իսրայէլեան եւ ընտանիք
Արտօ եւ Ալինա Գաբրիէլեան
Վրէժ եւ Կարին Գասամանեան
Մոնթրէալի Հայ Կեդրոնի Տարեցներու Միութիւն
Զաւէն եւ Վարսենիկ Սարգիսեան
Սիմոն եւ Մարալ Հասըրճեան
Բժ. Սարգիս Երեցեան
Դուին, Շանթ եւ Սեւան Տօնապետեան
Լեւոն եւ Բժ. Անի Հասըրճեան

DOCUMENTARY ABOUT HORIZON WEEKLY NEWSPAPER MAKES ITS CANADIAN PREMIERE

It has been 43 years since an Armenian weekly newspaper called "Horizon Weekly" saw its birth. In an ever-changing climate of getting your news in real time, the newspaper has powered through all the current platforms and continues to release its paper the old fashion way*; bringing weekly information of current events not only to Armenians in the Montreal, Québec region but also to many others throughout the nation and outside of Canada.

The Horizon Weekly paper was first published on May 28, 1979 in Montréal Québec. It is the official publication of Canada's Armenian Revolutionary Federation Central Committee also known as ARF.

The newspaper has grown throughout the years and has seen several editors in charge of it's publication. The current editor-in-chief, who's been at helm of the publication for over 20 years, is Vahagn Karakachian.

The paper has brought all stories on a local, national, and international level facing the Armenians from Armenia and the diaspora to the fingertips of the reader.

The Horizon Weekly paper is not only a "newspaper" to most Armenians but a school of "teachings" for getting their story, the true story, and on the grounds of one's political and social beliefs. The paper has taken on the form of a teacher and it has been there not only as a source of information of current events, but also to feed one's soul, which at time, felt empty. It has given the reader much

needed direction and understanding of a nation in the ever so bitter climate of political, social, and economic upheaval in Armenia, Artsakh, Lebanon, Syria, or the diaspora in general. The paper is based on fairness and truth and getting the true facts and stories to the reader without leaving room for questions of inquiry.

A well-rounded paper as the Horizon Weekly is, it not only covers current events, but goes beyond its printed pages and gives space for primary school children challenges in the form of crossword puzzles or games. It also covers and gives entire pages to the church and informs the reader of its traditions, beliefs, and customs especially during high holidays.

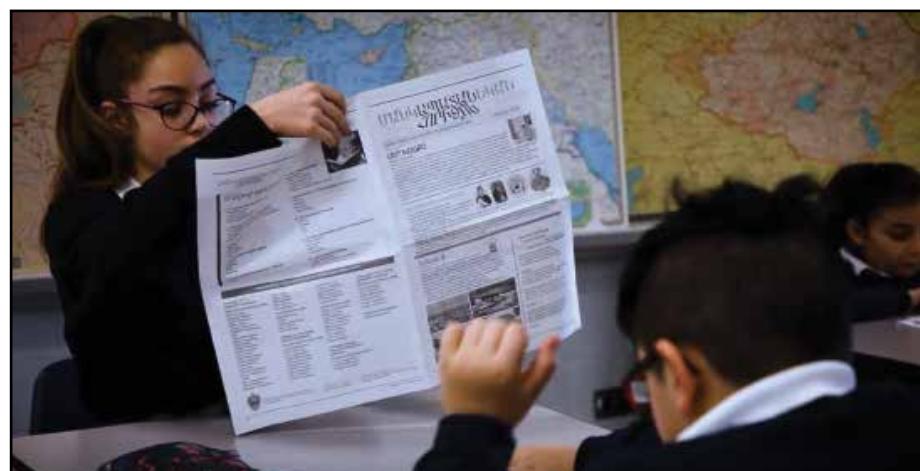
When I was asked to attend the event that was going to show a film produced by Hagop Papazian and the 40 years of the publication of the paper, I was expecting a rundown on the origins of the paper and some key players and

of course all the newsworthy stories the paper has covered. I could not have been further from the truth. Is it possible to come out of a film based on a newspaper feeling all sorts of emotions and feeling so overwhelmed that I had tears in my eyes.

The film did cover the day-to-day aspects of getting the news to the reader, the running around, the assignments, the key players, and the mandates it had to cover. Having done all that, it went a bit further and gave us more. The film took on a human feel and brought out the real news makers and it was not only the news itself but the people reading the paper and waiting for it on a weekly basis like a gift for their soul, knowledge and moral.

The film's introduction started off with the young primary aged students in the hallways of Sourp Hagop Armenian School in Montréal acting silly for the cameras. You knew right away; this film was going to have a deeper human connection to the audience as children normally do. Showing children right from the beginning the filmmaker already started playing on my emotional shoe strings.

In this situation the children were not the news story yet the newspaper was the source for the children to get the news. The paper is the teacher. In a later scene, Papazian was at the Sourp Hagop Community Center where the golden age group come together once a week and meet up to socialize, have coffee and most importantly get their paper. They look forward to this as much as they look

Մի էք կը հովանապես Ասմէ, Գալուք, Պուրիւ Բայտ Կազբառանդույթ

forward to seeing each other. They all have their reasons for reading the paper and some look forward to the idea as light as flipping to the end to see the weekly horoscope. The paper again has taken on the form of a teacher. The readers at the Golden Age event have their reasons as to why they read the paper but at the end they all have a common theme and the paper is their teacher to the world around them and all that is current in their community and their homeland. As many of them do not have access to social media as readily available at their fingertips as the young might, but they do have at their fingertips the paper readily available to them at their weekly gathering.

As I was watching the film, emotions already started stirring up in me as I knew our history in the past 30 years has seen its ups and downs and reliving through the captured videos and pictures on the screen you knew this film was going to bring out those emotions.

Most papers give us ups and down of the world around us in their current events, but this paper goes beyond that for us, says Sylva Ehramdjian, Manager at Horizon Weekly. "This paper gives the local Armenian people their news story in their mother tongue. It is their window to what is happening in the world."

From its inception, writer/editor Vrej Armen Artinian has seen the beginnings of the paper to its current day publications. He notes that the aim of the paper was to have the reader feel part of the whole Armenian community.

In the same thought Rev. Fr. Karnig Koyounian, the priest at Sourp Hagop Armenian church, mentions the paper as one of the most important organ that brings the community closer.

With a small number of people working from the day of inception on the paper, it has grown to be the bridge between the homeland and the diaspora, especially in the past 30 years.

There have been many contributing writers to the paper over the years. The film, takes us to a village in Armenia with writers Mr. Markar Sharapghanian and his wife Mrs. Elize. They have contributed to the paper from day one and continue to do so. Their contribution to the paper has been recognized and acknowledged by the community and the literacy community.

From Armenia's independence to the Red Revolution to the Artsakh wars to the present-day invasions, Horizon Weekly has not missed a beat with its readers. Before social media had its advancement, people would come to the office to know what was going on in the homeland especially

during the independence and the first Artsakh wars.

The paper digs deeper into the war of Artsakh, as Vahagn himself goes to the frontlines and in real time gives the reader the true picture of what was going on from the shelling at night to the destruction sites in the morning. Churches, schools, parks, he walks us through the war-torn city of Stepanakert and inside the church of Shushi lighting a candle to hopefully return one day.

The true accounts and the raw emotion shown on the screen is what the paper stands for: realness, credibility, and truthfulness.

It not only corresponds the news though its writing but it carries the heavy load of how that news is corresponded to its readers. It carries the load of interpreting the news to its reader, so they are fully aware of what is happening in their homeland. It carries the flag of our language in print to always know where we have been and where we are going as a nation and as a community.

As the film concludes, we are once again met by the young primary students at the school who know firsthand the importance of the paper. Principal Lory Abrakian points out that besides the texts books, the newspaper is also a learning tool for the students.

The Horizon Weekly Newpaper in its 43 years of publication continues to teach us all everyday as a good teacher and its influence can never be erased.

*on all social media platforms as well as the internet; also publishes supplements.

This is an opinion piece based on the film by Hagop Papazian

Noushig Ghazarian Nalpatian

Մայության հոգածառութեա Ալ և Ալ Հայրէ Մայության հոգածառութեա

Jacques Varbedian

Digital

Professional Photography & Video

CALL us 416-722-9225

Murat Armutlu, CPA, CFE

Vahagn Kapriyel Arapyan, CPA

*"it's not what you earn,
it's what you keep that counts."*

- Financial Statement
- Management Consulting
- Government Subsidies
- Financial & Tax Consulting
- Bank Financing

Armutlu & Arapyan Inc.

6611 Boul. Thimens, St. Laurent, Qc, H4S 1W2

Tel: 514.855.0012 Fax: 514.855.0004

murat@armutlu.ca vka@arapyan.com

DEPUIS - SINCE

AROUCH

1978

Savoureuse,
fraîche et authentique !

Tasty,
Fresh and Authentic!

With 2 locations to
serve you better!

Commande en ligne
www.arouch.com

917, rue Liège O.
Montréal, Qc. H3N 1B5
7 jours par semaine
de 9h à 18h
info@arouch.com

3467 St-Martin O.
Laval, Qc. H7T 1A2
Avec service au volant!
Lundi au vendredi de 8h à 20h
Samedi et dimanche de 8h à 18h
T. 450-686-1092

FedEx partout au Canada
UberEats
DoorDash
SkipTheDishes

Grant and
Arminé Dedeyan

CARROSSERIE PRISME
Peinture & Débosselage
Garage Agréé

Expert en
Infiniti et Acura

INFINITI

ACURA

Raffi Koushian
Propriétaire

1430 rue Michelin Laval, Qc. H7L 5C2
Tél: 450 967-3948 • Fax : 450 967-1642
carrosserieprisme@bellnet.ca

Observations from My Quest for Authenticity, Truth and the Origins of the World

By Dr. Anastasios Mavrakis

Gdouts island, Lake Van

In my continued search for authenticity, truth and the origins of the world, I revisit my observations from a 2017 trip to the cities, villages and major archaeological sites of historic Armenia. I was mainly attracted to the high level Armenian aesthetics and technical standards in art, architecture and stone sculpture. I studied most of the museums of the area, and I enriched my knowledge with historical material. I have drawn the following conclusions from my personal visit and autopsy to historic Armenia. The Armenians are most probably an ancient Mesopotamian nation, descending from the Urartu and Hur. The stems Ur-Hur-Ar (Ararat) – Ar (Armenia) strongly support this conclusion.

There is historical continuity of the Armenian people in the ancient Armenian plateau/Upper Mesopotamia and environs. The Lake Van citadel on the Lake Van rock overlying the city of Van, the ancient Urartu acropolis with

cuneiform script (as a result of the Urartu-Assyrian interaction) on the slopes surrounding Lake Van and the multiple remaining Armenian monasteries on the slopes and on all four islands of Lake Van (Lim, Gdouts, Aghtamar and Arteri) are all historical imprints of the same civilization in continuity and transformation. They highlight the passage of the ancient world to the Christian world. The ancient Urartu/Mesopotamian and the modern Christian Armenian monuments of Lake Van are standing across from each other in a dialectic relationship between the ancient and the modern, the past and the present of Armenian civilization, in which Lake Van is the epicenter. The famous and prosperous Armenian cities were built under Urartu acropolis/fortresses, as is the case in Van, Kharpert, Palu, Kars and Yerevan (Erebuni).

The ancient Armenian cemetery of Urfa on the base

of the hill of the Armenian neighborhood of Urfa includes the Armenian mansions and church. The multiple partitions and genocides of the Armenian nation are impossible to ignore, including in 387 AD and 591 AD between the Greek-Byzantine (Rum) and the Persians and in 1555 AD and 1639 AD between the Ottoman Turks and the Persians. The third partition in 1555 AD led to the mass population movement and forced migration to Persia and the formation of the Persian-Armenian community. It's also important to mention the forced mass movement of the Armenians to Cilicia by the Greek-Byzantine (Rum) in the 11th century to oppose the Arab invasions, the Hamidian massacres between 1894-1896, the massive genocide of 1915, the population exchange between Armenia and Azerbaijan in 1988, the assassination of Hrant Dink in 2007, and the Artsakh War in 2020. While observantly walking the cities of historic Armenia, I realized that one of

Մի էք կը հովանուսով Վաւնիլ, Թափու, Գեղոց, Ռուբե և Խաչիկ Քույտանու

JERUSALEM

RESTAURANT

Fine Middle Eastern Cuisine Since 1971

Jerusalem Restaurant was established in 1971 and became the first middle eastern restaurant to serve the Greater Toronto Area. It was the joint venture of three brothers who shared the idea of introducing traditional culinary secrets to the mainstream.

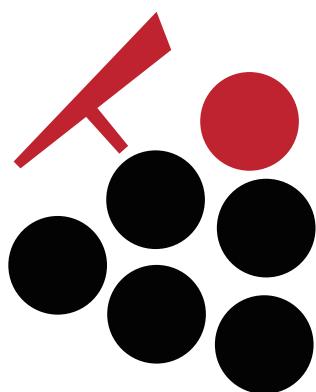
EGLINTON

955 Eglinton Ave. West
Toronto, ON M6C 2C4
416.783.6494

LESLIE

4777 Leslie Street
North York, ON M2J 2K8
416.490.7888

www.jerusalemrestaurant.ca

KINÉDOUN

Vins et spiritueux | Wine and spirits

Kevork Kataroyan
+1 514.679.0451

kevork@kinedoun.com

the reasons of the Armenian Genocide was the conspicuous discrepancy in socioeconomic levels between the Armenians and neighboring nations, particularly Kurds and Turks. This is made clear when walking the streets of Bitlis with the magnificent and very well-preserved Armenian houses made of tuff (volcanic stone), the streets of Arappir with the elaborate multi-story Armenian mansions and the Armenian neighborhood of Anteb with the magnificent Armenian structures made of ashlar stone, now converted to cafes. The Turks and Kurds, mostly nomadic nations, were introduced to architecture and housing by the Armenians, Greeks and others. This socioeconomic discrepancy most probably led to an envious desire to confiscate and appropriate Armenian property, as is the case with the Sanassarian College in Erzurum, where Kemal Ataturk proclaimed the resolutions of the Erzurum Congress in 1919. There are also testimonies that the wealthiest Armenian merchants were summoned to the Turkish authorities before the beginning of the death marches in 1915 and were forced to surrender all their properties. The Armenians also fell victim to

the German-Turkish alliance and interests and to Russian expansionist aspirations, in an effort to control the Black Sea and the Caucasus. Facing an existential threat, the Armenians continued to suffer in 2020 with the Artsakh War and cultural genocide – eradication of Armenian cultural and historical identity/memory and conscience. Modern Turkish national conscience and identity have been built on the falsification and destruction of Armenian, Assyrian and Greek national conscience and identity. These dispositions are fostered early on in the Turkish educational system and perpetrated through fanatic and aggressive political ideology.

The resilience of the Armenian nation despite the continuous persecutions, mass deportations and genocides is noteworthy. A characteristic example is the Museum of Modern Art in Yerevan. It's a symbol of Armenia's resistance to the central Soviet dogma. Armenia was reluctantly forced to surrender to the Soviet Union in 1920 as a means of survival from Turkish aggression, which resulted in another partition of Armenia, this time between the Soviet Union and Turkey, and the resultant

oppression of Armenia by the Soviet authorities, which lasted until 1991. There's also emphasis of Armenian culture on education, proven by the multiple Armenian universities in historic Armenia, mainly operated by American and European professors, like the Euphrates College of Kharpert, which was founded in 1852 and destroyed after the Genocide, with most of the professors tortured and executed. Religion and education are interlinked in the Armenian tradition, similar to the Greek tradition. Theological manuscripts are illustrated in a magnificent artistic way. Schools promoted philosophy, sciences, law, history and humanities. They safeguarded the cultural and historical identity of the Armenian nation. The connection of cultural and historical identity to the Divine serves the psychological need of an amulet – the appeal to the Divine expresses the psychological need for resilience and survival under adverse conditions in the form of prayer or a wish for protection. Similarly, the ancient Greek texts are copied and preserved in the Greek monasteries of Asia Minor.

The Armenian nation has also made significant cultural contributions, especially in the fields of architecture, sculpture and music. Having hewed

Sourp Tovmas, Lake Van

Մի լը կը հովանուո՞ւ Ա. և Ա. Գրիգոր և Միքի Շպիլեան

Amir

Avant tout, beaucoup de santé à vous et à vos familles

514 381 0037
9490 boul. L'Acadie

Livraison Gratuite
www.restoamir.com

LEVON BENOCHANIAN ET HAGOP KACHICHIAN

PHARMA CIENS-PROPRIÉTAIRES

3915, boul. Samson, Laval, Québec, H7W 2G1

T 450 688-4111 F 450 681-5525

Lundi au vendredi : 8 h 30 à 20 h • Samedi et dimanche : 9 h à 17 h
Infirmière (jeudi) : 8 h 30 à 15 h • LIVRAISON GRATUITE

proximlaval@gmail.com

affiliés à **Proxim**

the volcanic soil of Upper Mesopotamia since ancient times, the Armenians have proven themselves to be among the finest architects in the world. This is exemplified by the cathedral of Ani designed by architect Trdat, who also reconstructed the dome of St. Sophia in Constantinople when it collapsed in 989 AD. Other examples of exquisite Armenian architecture are the magnificent dome of the zhamatur of Horomos Monastery in Ani, the still standing khachkars of Sourp David Abrank in Erzincan, the magnificent stone sculpture of the Holy Cross Armenian Cathedral of Akhtamar island, the stunning gothic-like arches of the interiors of Sourp Garabed and Sourp Asdvadzadzin churches in Chunkush, the elaborate architecture of Dadivank and Gandzasar in Artsakh, among numerous others. I observed the multiple and different styles of Armenian architecture, both in urban and rural areas, using tuff in Yerevan and Bitlis, ashlar stones in Anteb and black stone in Diyarbakir. I adored the gorgeously illustrated Armenian manuscripts in the Matenadaran Museum of Yerevan, as well as the collection of Armenian folk songs by Soghomon Soghomonian (Komitas).

Armenian culture marks the transition from the ancient to the Christian world. Armenia was the first country to adopt Christianity as a state religion in 301 AD and serves as a buffer on the commercial and

Urfa, Armenian hill and cemetery

cultural routes between West and East. I'd also like to note some historical parallels between the Armenian and Greek nations, such as the destruction of Greek Smyrna in 1922 and the destruction of Armenian Van between 1915 and 1918; the formation of Greek communities in the mountains of Santa (Eptakomi) in Trebizond and of Armenian communities in the mountains of Zeitun, in an effort for protection and resistance; as well as the population exchange in 1988 between Armenia and Azerbaijan; in 1922 between Greece and Turkey and in 1974 between Christian and Muslim Cypriots. The Greek-Rum Constantinopolitan community owes a lot to the Armenian presence,

culture and prosperity in the city. It's critical to recognize the multiple and continuous genocides against the Armenian nation to appreciate the Armenian historical/cultural memory/conscience; to safeguard the Armenian legacy; to preserve the Armenian monuments and memory/identity; and to acknowledge the significant contribution of the continuous Urartu-Armenian civilization to the birth of Renaissance/Western culture, serving both, as its cradle and as its most Eastern frontier. I was frequently asked by locals during my trip why I preferred visiting Armenian monuments. My reply was direct and simple: because the Armenian monuments are the most beautiful.

Dr. Anastasios Mavrakis

A native of Athens, Greece, Dr. Anastasios Mavrakis is a graduate of the University of Athens School of Medicine. He has completed residencies and research fellowships at Massachusetts General Hospital, Harvard Medical School, St. Elizabeth's Medical Center, Tufts University School of Medicine, the University of Pittsburgh Medical Center and Beth Israel Deaconess Medical Center. He's now a Clinical Assistant Professor of Medicine at St. Elizabeth's Medical Center, Tufts University School of Medicine. Dr. Mavrakis is fluent in Greek, English, Spanish, German and French and conversational in Turkish. He is interested in the preservation of historical memory and historical conscience and the photography of endangered monuments. A student of ancient Greek, Dr. Mavrakis also takes special interest in the study of the still surviving ancient civilizations of the Eastern Mediterranean basin and Mesopotamian-Armenian, Greek and Jewish.

Միա լեռ կը հովանապէս Ա. և Ա. Շանտ Տիգր Մթւղան

Pharmacies Mahmoud El-Achkar

Ունինք նաև հայ դեղազործներ եւ
աշխատաւորներ, որոնք պատրաստ են
ձեզի օգտակար դառնալու:

2000 Marcel-Laurin,
St-Laurent, Qc, H4R-1J9
514-332-8689

965 Curé-Labelle,
Laval, Qc, H7V-2V7
Ouvert 24h
450-681-1683

Iris⁷ productions www.iris7.ca

Photo & Video services

514 - 476 - 9583

MR. SAKO Shoe Repair

SARKIS ADOURIAN

Take-in & Widen Boots

Excellence in all types of leather repairs

Footwear • Accessories • Dyeing

Key cutting • Knife sharpening

Luggage • Orthopedic Insoles

2768 Victoria Park Ave.

Bus: 416-491-2351

Cell: 416-826-4557

ALBERT ARKILANIAN

Courtier immobilier résidentiel
Residential Real Estate Broker

aarkilanian@sutton.com

www.albertarkilanian.com

Cell: 514.962.8822

ARMEN

PHOTOGRAPHY

Weddings & Special Occasions Photo - Video

Retouching
Image Enhancement
Fine Art Image Effects
Montages
Restoration

Commercial & Industrial Photography
Ad Layouts
Graphic Design

514 - 386 - 9153

Fallico

Hair & Spa

Hair & Beauty Unisex Salon by Jack
Professional Hairstylist & Colour Technician

- Specializing in:
- UP-DOS • Highlights • Perms • Colours
- Cut & Styles • Esthetic • Weddings
- Special Occasions

• Professional consultation and products

For Appointment Call
416.493.8331 416.499.2873
fallicohairandspa@hotmail.com

• Laser Permanent Hair Removal
• Complete Spa Services

2710 Victoria Park Ave., North York, ON M2J 4A7
www.fallicohairandspa.com

292 5506
OPTICAL MART
Garo Kassabian, R.O.

WE EXAM ON PREMISES
HUGE SELECTION OF QUALITY AND DESIGNER FRAMES.
SUNGLAZES & CONTACT LENSES
BEST VALUE & SERVICE
FAMILY OWNERS & MANAGEMENT
PLAZA ACCEPTED

Կը գնահատելը ծեր քաջակերանը
We appreciate your patronage

Eye Exam Centre | Contact Lens Clinic
Optometrists Every Day | Designer Glasses

1415 KENNEDY RD. #14 TORONTO, ON M1P 2L6
TEL.: (416) 292-5506

NEW LOCATION IN RICHMOND HILL:
LESLIE & ELGIN MILLS PLAZA MEDICAL CENTER

DIAB LALEYAN, CPA INC.
COMPTABLES PROFESSIONNELS AGRÉÉS

1175, Avenue Bernard Ouest, # 300
Outremont, (Québec) Canada H2V 1V5

Téléphone : (514) 905-0350
Télécopieur : (514) 842-1797

Centre Dentaire Laval

Dre. Zovinar
Der Khatchadourian
Dre. Anyk Plaisance

1649 Boul. Daniel-Johnson
Laval, Qc H7V 4C2

Tel: (450) 949-2233

info@cdlaval.ca

Photo: Beroea Photography Production (2021) ©

Pharmacie
Robert & Tro Pascal Cotchikian
Affiliées à

JEAN COUTU

5692 avenue du Parc
Montréal, Qc H2V 4H1
Tél.: 514 270-6500
Fax: 514 270-4470

5201 avenue du Parc
Montréal, Qc H2V 4G9
Tél.: 514 279-9191
Fax: 514 279-9197

Bijouterie
Setor

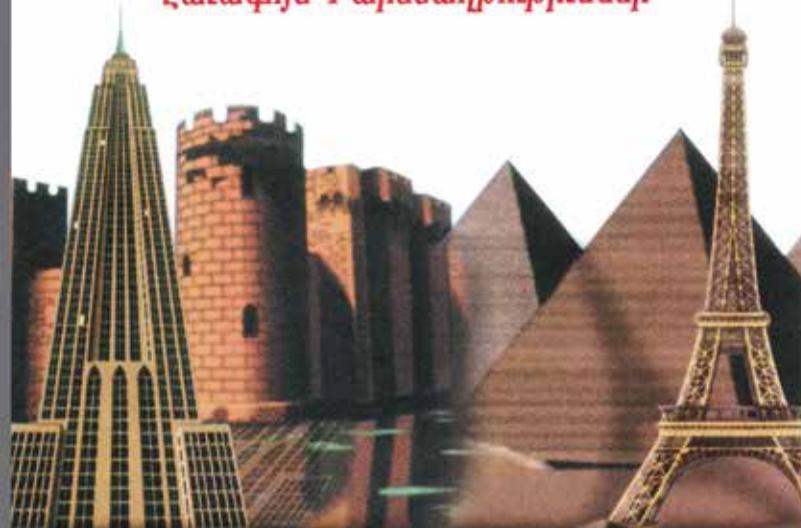

**Vente de Bijoux
et de Diamants**

**6245, boul. Métropolitain Est, #131-133-135,
St-Léonard, Qc. H1P 1X7**
Cell.: (514) 583-2575 Tél.: (514) 329-2575
Fax: (514) 329-0887

*Ամանորի եւ Սննդեան
զոյզ տօներու առիթով՝
Լաւգոյն Բարեմաղթութիւններ*

4150 rue Sherbrooke Ouest, Suite 404A, Westmount, Qc H3Z 1C2

Tél.: (514) 284-7676 | E-mail: info@haigtravel.ca

Une Maison de la culture au service d'Alfortville

Alors que les activités de la MCA repartent pleinement après deux ans de Covid et que de nouveaux projets commencent à émerger, la directrice, Arax Der Kévorkian, et le président, Yervant Baravian, font le point pour *France Arménie*.

PROPOS RECUEILLIS PAR HAROUT MARDIROSSIAN

Le président Yervant Baravian et la directrice Arax Der Kévorkian

France Arménie : Où en est-on des inscriptions et des nouvelles activités ?

Arax Der Kévorkian : La Maison de la culture arménienne (MCA) d'Alfortville a réellement été impactée par la crise sanitaire lors des deux précédentes rentrées. Nous sommes ravis que pour cette nouvelle rentrée 2022-23 la plupart de nos activités affichent complet, dont certaines en liste d'attente ce qui représente 320 élèves qui sont inscrits à plus de 470 activités. La danse arménienne regroupe à elle seule 140 élèves. Cette année, la MCA propose des activités hebdomadaires permanentes comme, bien entendu, la langue arménienne, en petits groupes, du niveau de la primaire au lycée, ainsi que pour les adultes, la musique classique (piano et guitare), la musique traditionnelle (dehol, doudouk, kamantcha), la danse arménienne dès 4 ans jusqu'à l'âge adulte, les échecs avec 3 niveaux, y compris des tournois, les arts plastiques (créations en peinture, dessin, encre, terre...) et pour le sport les arts martiaux avec le kungfu ABBA et le taï chi. Cette année, nous ouvrirons des classes de shevi, de zourna et de plul en musique traditionnelle, de théâtre (enfant/adulte) où il reste encore quelques places, des ateliers de sciences en arménien et enfin 3 ateliers Tumo à partir de janvier.

Vous portez comme beaucoup de MCA, une attention particulière à l'enseignement de la langue arménienne. Comment cela se traduit-il ?

Yervant Baravian : Nous portons une attention particulière à l'enseignement de l'arménien au sein de notre structure avec plus d'une centaine d'élèves chaque année, des cours innovants avec tablettes et écrans numériques, préparation du bac blanc d'arménien pour les élèves d'Ile-de-France, comportant 18 niveaux différents pour un enseignement plus personnalisé. Cependant, lors de ces deux dernières années Covid, le nombre d'élèves qui suivaient les cours ont fortement diminué suite au port du masque pendant les cours, au

pass sanitaire pour les plus de 12 ans ou aux cours en visio, mais aussi suite à la dernière réforme du baccalauréat. Malgré le grand nombre d'élèves inscrit cette année au sein de notre structure, le nombre d'élèves en arménien a diminué, c'est la raison pour laquelle nous avons accentué notre effort pour permettre aux élèves de poursuivre l'apprentissage de la langue de manière plus vivante, d'enseigner d'autres activités en arménien comme le kungfu, le théâtre ou les ateliers de sciences.

Vous étiez une institution qui préparait beaucoup de jeunes au baccalauréat, option arménien. Quelle est la situation aujourd'hui ?

Arax Der Kévorkian : La MCA était jusqu'en juillet 2019 l'une des institutions qui préparait de nombreux jeunes au baccalauréat option arménien. Nous avons pris connaissance de la nouvelle réforme en octobre 2019 qui autorisait les élèves à prendre l'épreuve d'arménien au baccalauréat uniquement si la langue était enseignée dans un

L'activité échec répartie en 3 niveaux avec des tournois à la clé lycée, dans le cadre de l'enseignement inter-école. Nous avons compris que les élèves suivant les cours dans nos institutions culturelles arméniennes telles que la MCA, ne pourraient donc pas passer l'épreuve d'arménien. Avec plusieurs structures et écoles (INALCO, CBAF, Tebrotzassère, Hamaskaïne...), nous avons fait appel au ministère de la Culture pour expliquer la situation mais ces échanges sont restés sans suite. Nous espérons sincèrement trouver une solution afin de permettre aux élèves de pouvoir de nouveau prendre cette option au baccalauréat.

Quelles sont les passerelles et coopération mises en place avec les écoles quotidiennes ?

Arax Der Kévorkian : La Maison de la culture arménienne travaille en coopération avec les quatre écoles quotidiennes d'Ile-de-France en particulier dans le cadre du Salon du livre arménien, Armen'livres, où nous accueillons les écoles et proposons de participer au concours de BD en arménien. Lors de notre dernière exposition à l'Espace culturel « le 148 », nous avons invité plusieurs

Մի լոյն կանոնադրություն Եփական, Կայու Խաչքը Օհաւուն

Depuis cette année, des cours de sciences en arménien sont proposés par la MCA d'Alfortville

classes à venir et voir les projections vidéo. Nous sommes régulièrement en lien pour différentes questions auprès de ces écoles et nous sommes toujours ouverts à de nouvelles propositions pour renforcer ces collaborations.

Lors de la guerre des 44 jours, la MCA s'est fortement mobilisée aux côtés des associations arméniennes. Que retenez-vous de cette mobilisation ?

Yervant Baravian : La mobilisation, dès le premier jour de la guerre des 44 jours, a été extrêmement forte à la MCA. Malgré les contraintes liées au contexte sanitaire, nous avons eu plus d'une centaine de bénévoles par jour qui ont organisé le tri (premiers secours, médicaments, vêtements...) et la logistique, avec plus de 20 tonnes de marchandises expédiées en Arménie par camions et avion en relation avec la coordination régionale. Cela a été un travail colossal en parallèle de nos activités permanentes et nous sommes fiers de ce qui a été accompli. Nous remercions tous les bénévoles et toutes les associations qui font partie de la MCA.

Du 25 au 27 novembre, se tiendra Armen'livres, salon du livre de la MCA d'Alfortville. Que peut-on attendre cette année en termes de nouveautés ?

Arax Der Kévorkian : Le salon Armen'livres se tiendra les 25, 26 et 27 novembre 2022, ouvert au public de 11h à 19h, dans la salle de Convivialité au ! POC ! Pôle Culturel d'Alfortville, autour d'une double thématique : le nouveau Musée arménien de Jérusalem, présenté par Claude Mutafian, et la MCA, entre passé, présent et avenir. Plus de 1 200 titres écrits en français, arménien, turc ou anglais, et plus de 150 nouveautés seront présentés, ce qui constitue cette année encore un record.

La MCA est particulièrement bien intégrée dans les institutions d'Alfortville. Comment travaillez-vous avec la Ville et les autres associations ?

Arax Der Kévorkian : La MCA est une institution reconnue dans la ville ; nous avons un lien privilégié avec la Mairie qui nous soutient au quotidien dans les activités permanentes et s'associe à nous pour les actions

ponctuelles. La Ville d'Alfortville donne une place très importante à la vie associative et à la culture en particulier. En tant que MCA, nous faisons partie intégrante des associations culturelles et participons régulièrement à des évènements en commun : présentation des activités danse et dehol pour l'Association du club de lutte (5 novembre 22), présentation des instruments traditionnels pour la Nuit des conservatoires (27 janvier 23), grand spectacle de danse avec nos élèves et le ballet arménien Navasart (20 janvier 23). Nous organisons régulièrement des évènements avec le Pôle Culturel de la ville (! POC !), la médiathèque ou le Conservatoire régional.

La MCA se projette aussi sur l'avenir avec une nouvelle MCA. Pouvez-vous nous présenter le programme ?

Yervant Baravian : La MCA a décidé de lancer le projet de construction d'une nouvelle MCA, plus grande, plus accueillante, avec des espaces plus adaptés et ouverts sur la ville. Malgré l'acquisition d'un second bâtiment il y a plus de 10 ans, nous avons besoin à la fois de beaucoup plus de mètres carrés avec un doublement de notre capacité d'accueil mais aussi d'une maison plus conviviale avec une grande salle polyvalente, un foyer, un restaurant, une salle d'exposition, une grande salle de danse et une bibliothèque. La nouvelle MCA sera un lieu de vie multigénérationnel, attractif, ouvert à tous, avec un rayonnement culturel à l'échelle de la ville et de la région Ile-de-France afin de promouvoir toute la richesse de notre patrimoine. Nos besoins ont été définis en commission avec toutes nos associations fondatrices : la FRA Dachnaksoutioun, la Croix Bleue, la FRA Nor Seround. La phase finale du concours d'architecte est en cours avec une prise de décision en février 2023. L'objectif est de garantir un équilibre optimal entre parti pris architectural, usage, confort, sécurité du site et coût d'entretien. Le début des travaux est prévu pour 2025. Nous travaillons en étroite collaboration avec tous les services de la Ville afin que cette nouvelle grande MCA soit parfaitement intégrée au cœur de notre quartier historique et également attractive pour toute la région Ile-de-France.

La danse une des activités les plus prisées, regroupe 140 élèves de 4 ans aux adultes

France Arménie - Novembre 2022

Մի էք կը հովանովել Ան և Ան Դաւութի Հոգի Դաւութան

**MIKE'S
PHOTO & VIDEO
PRODUCTIONS INC.**

**WEDDINGS
ENGAGEMENTS
BAPTISMS
SPECIAL OCCASIONS**

www.mikesphotos.com
TEL.: (514) 338-1919
1215 A, QUENNEVILLE, VILLE ST. LAURENT
BY APPOINTMENTS

KLODA PRODUCTIONS

**One stop shop
for your entertainment needs**

Our amusements division provides
the best in interactive entertainment rentals:
inflatable games • rides • carnival games • video arcade games
casino games • BBQs, tents & team-building activities

Daniel Zakarian **514.343.5000** dannyz@kloda.com
www.kloda.com

**Dr. Kevork
Manoukian**
D.M.D., M.B.A.

Centre Dentaire St-Mary

5300, Côte des Neiges,
bureau 300,
Montréal (Québec)
H3T 1Y3

Tel.: 514 734-2632
Fax: 514 734-2744
Cell: 514 862-9474
manoukian@sympatico.ca

**NETTOYEUR
MARIE - CLAIRE**
514-334-7830
LIVRAISON - WE DELIVER

Հայկական Հաստատութիւն

www.horizonweekly.ca

CONNECT WITH US:

facebook.com/pages/horizonweekly

[@horizonweekly](https://twitter.com/horizonweekly)

[horizonweekly](https://www.instagram.com/horizonweekly)

[YouTube – Horizon Weekly TV](https://www.youtube.com/HorizonWeeklyTV)

ՀՈՐԻԶՈՆ

Վարիչ Խմբագիր՝ Վահագն Գարագաշեան
Վարչական Պատասխանատու՝ Սիլվա Էհրամճեան
Քարտուղար՝ Մարինա Տէր Խաչատուրեան
Սրբագրիչ՝ Սոնա Թիթիզեան
Ծանուցումներու Ձեւաւորում՝ Լորի Խաչերեան
Ձեւայդացք՝ Վիգեն Աբրահամեան

Ծանուցումներ
Սոնթրէալ՝ Մարինա Տէր Խաչատուրեան
Սուի Նայիլ

Թորոնթօ՝ Ժագ Վարպետեան

English-French section Editor: Tina Soulahian
Տպարան՝ TLC Global Impression

horizon

HÉBDOMADAIRE ARMÉNIEN
ARMENIAN WEEKLY

Les Publications Arménienes (1991)

Les retours de poste publication
doivent être retournés à :

3401 Olivar Asselin
Montréal (Québec), Canada H4J 1L5

Administration/Publicité
Sylva Ehramdjian

Tél : (514) 332-3757

E-mail : sylva@horizonweekly.ca

Courrier de deuxième classe/

No. 40065294 / Second class mail

Dépôt légal :
Bibliothèque nationale du Québec et du Canada
ISSN 0708580X

ANI BAKERY

ԱՆԻ ՓՈԿՊԱՆ

Middle Eastern Pizza Lahmajoun

ՍԵՎԻԱԿԱՆԱՏԵՐ՝ ԱՐՄԵՆ ՏԱՎԱՊԱՂԵԱՆ

Ուր կը գտնեք հայկական եւ արաբական լահմաճունի տեսակներ՝ փոքր եւ քսական չափերով։ Լահմաճունը կը պատրաստենք մեր չափերով եւ յաճախորդներուն պահանջքին համաձայն՝, միսը իրենցմէ կամ մեզմէ։ Կը պատրաստենք եւ կը ծախենք նաեւ թահինով հաց։ Միշտ պատրաստ ենք ձեր ապսպրանքներուն գոհացում տալու ուրախ եւ տիսուր առիթներով։

Փորձեցեք եւ գոհ պիտի մնաք

**Ani Bakery Ltd 25 Howden Road, Unit #2
Scarborough, Ontario M1R 3C3 | Phone: (416) 285-7164**

Բաց ենք շաբաթը վեց օր, Կիրակի մինչեւ կեսօրէ ետք՝ ժամը 2:00
(Երկուշաբթի փակ)

ADONIS

NOS MAGASINS

2001 Sauvé O,
Montréal, QC H4N 3L6
(514) 382-8606

225 Rue Peel,
Montréal, QC H3C 2G6
(514) 905-6499

7250 boul.Des Roseraies,
Anjou, QC H1M 2T5
(514) 493-6667

Suivez-nous !

www.groupeadonis.ca

4601 boul.Des Sources,
Montréal, QC H8Y 3C5
(514) 685-5050

2173 Ste-Catherine O,
Montréal, QC H3H 1M9
(514) 933-4747

1240 Ave Eglinton O,
Mississauga, ON L5V 1N3
(905) 363-0707

20 Ashtonbee. Road,
Scarborough, ON M1L 4R5
(416) 642-1515

8880 boul. Leduc,
Brossard, QC J4Y 0G4
(450) 656-9595

3100 boul. Thimens,
Montréal, QC H4R 0C9
(450) 904-6789

1055 St-Laurent boul,
Ottawa, ON K1K 3B1
(613) 778-8883

2561 Stanfield Rd,
Mississauga, ON L4Y 1R6
(365) 207-0200

2425 boul.Curé Labelle,
Laval, QC H7V 1R3
(450) 978-2333

2655 Ave. Des Aristocrates,
Laval, QC H7E 0H3
(450) 665-8801

920 boul.Maloney O,
Gatineau, QC J8T 3R6
(819) 317-1737

1700 Rue Bouvier
Québec, QC G2K 1N8
(581) 890-9994

NISSAN
INTELLIGENT
MOBILITY

YOUR RIDE INTO THE ELECTRIC FUTURE

THE ALL-NEW 2023 NISSAN ARIYA

STARTING FROM
* \$55,193

FEDERAL GOVERNMENT REBATES: INCENTIVES FOR PURCHASING ZERO-EMISSION VEHICLES (ZEVs).
POTENTIAL REBATES: RECEIVE UP TO *\$5,000 IN FEDERAL INCENTIVES.
IN ADDITION, GET UP TO \$7,000 IN PROVINCIAL INCENTIVES.

RESERVE YOURS TODAY AT NISSAN GABRIEL JEAN TALON

NISSAN
GABRIEL
JEAN-TALON

3500, rue Jean-Talon Ouest,
Montréal (Québec) H3R 2E8
nissangabrieljeantalon.ca

514 509-7777

VISIT NISSANGABRIELJEANTALON.CA FOR MORE DETAILS

* Subject to change, continuation or cancellation without notice. Retailers are free to set individual prices. Federal and provincial incentives are subject to change and are managed by the government. Visit canada.ca and vehiculeselectriques.gouv.qc.ca for more information. See your Nissan Gabriel dealer for complete details. Conditions apply. ©2022 Nissan Canada Inc.